

AGENTSCHAP VAN DE SCHULD

Jaarverslag 2024

BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

INHOUD

INLEIDING.....	5
DEEL 1 : DE GEWESTSCHULD.....	6
HOOFDSTUK 1: SAMENSTELLING VAN DE GEWESTSCHULD	6
HOOFDSTUK 2: KERNCIJFERS.....	7
DEEL 2: DE GEWESTSCHULD VOLGENS DE ESR-NORM	9
DEEL 3: TOTALE DIRECTE SCHULD.....	11
3.1. BEHEERSVERSLAG	11
HOOFDSTUK 1: JURIDISCH KADER, FINANCIËEL BEHEERSPROCÉS, CONTROLETOOLS EN RAPPORTERINGSPLICHT	11
1.1. JURIDISCH KADER.....	11
1.2. PROCES INZAKE FINANCIËEL BEHEER EN MACHTIGING (VEREENVOUDIGD SCHEMA).....	13
1.3. CONTROLETOOLS	14
1.3.1. COMMISSIE VOOR FINANCIËEL BELEID (FINANCIËLE CONTROLE).....	14
1.3.2. REKENHOF (CERTIFICERING VAN DE REKENINGEN)	15
1.4. RAPPORTERINGSPLICHT / VERPLICHTE RAPPORTERING.....	16
1.4.1. EUROSTAT - INR - NBB (AANLEVERING GEGEVENS).....	16
1.4.2. TOELICHTING BIJ DE BEGROTING	16
HOOFDSTUK 2: KERNCIJFERS.....	16
2.1. UITSTAAND BEDRAG.....	16
2.2. FINANCIËRINGSKOSTPRIJS	18
2.2.1. EURIBORRENTE	18
2.2.2. IRS-RENTE	19
2.2.3. JAARLIJKSE GEMIDDELDE KOSTPRIJS VAN DE PORTEFEUILLE	19
2.3. DURATION VAN DE PORTEFEUILLE.....	20
2.3.1. KLASIEKE DURATION	20
2.3.2. DURATION OP FINANCIËRING	22
2.3.3. DURATION OP RENTEVOETEN	22
2.4. PORTEFEUILLESTRUCTUUR	22
2.5. SCHULDKOSTEN	23
2.6. "MARK TO MARKET"-RISICO	23
2.7. DEKKINGSGRAAD VAN DE SCHULDDIENST (GOB)	24
HOOFDSTUK 3: LANGETERMIJNSCHULD	26
3.1. BELANGRIJKSTE FINANCIËRINGSTOOLS	26
3.1.1. OBLIGATIEFINANCIËRING (MTN-PROGRAMMA)	27
3.1.3. NIET-BANCAIRE BILATERALE FINANCIËRING (SCHULDSCHIJN)	27
3.2. FINANCIËRINGSBRONNEN.....	28
3.2.1. FINANCIËRINGSBRONNEN 2024	28
3.2.2. MARGES EN LOOPTIJD VAN FINANCIËRINGEN 2024	29
3.2.3. FINANCIËRINGSBRONNEN, MARGES EN LOOPTIJD VAN DE HUIDIGE PORTEFEUILLE.....	29
3.3. AFGELEIDE PRODUCTEN OP 31 DECEMBER 2024.....	30
3.4. TEGENPARTIJRISICO OP 31 DECEMBER 2024	31

HOOFDSTUK 4: KORTETERMIJNSCHULD	31
4.1. BEHEER VAN DE DIRECTE KORTETERMIJNSCHULD	32
4.1.1. KASSIERSCONTRACT	32
4.1.2. BIJKOMENDE KREDIETLIJN	33
4.1.3. MTN-PROGRAMMA	33
4.1.4. SAMENSTELLING VAN DE FINANCIËLE KOSTEN VAN DE SCHULD OP KORTE TERMIJN	34
4.2. THESAURIEBEWIJZEN (< 1 JAAR)	35
HOOFDSTUK 5: FINANCIËEL COÖRDINATIECENTRUM (FCCB)	39
5.1. INLEIDING	39
5.1.1. VOORGESCHIEDENIS EN OPDRACHTEN	39
5.1.2. VOORUITZICHTEN 2025	40
5.2. BESCHRIJVING	40
5.2.1. WERKING	40
5.2.2. STRUCTUUR VAN HET FCCB	42
5.2.3. FINANCIËLE GEGEVENS 2024	44
5.3. WINST VOOR HET GEWEST	46
HOOFDSTUK 6: FINANCIËEL COORDINATIECENTRUM VOOR DE GEMEENTEN (FCCGEM)	47
6.1. VOORGESCHIEDENIS EN OPDRACHTEN	47
6.2. DE TRANSITREKENINGEN: KERNCIJFERS	49
3.2. VOORUITZICHTEN	52
HOOFDSTUK 1: AFLOSSINGSPLAN	52
HOOFDSTUK 2: VERWACHTTE TEKORTEN EN FINANCIËRINGS- EN HERFINANCIËRINGSBEHOEFTE	53
HOOFDSTUK 3: EVOLUTIE VAN DE STRUCTUUR VAN DE DIRECTE SCHULD MET CONSOLIDATIES	54
HOOFDSTUK 4: BEREKENING VAN DE TOEKOMSTIGE PORTEFEUILLEKOSTEN (2025-2029); STRESSTESTS	54
HOOFDSTUK 5: RESULTATEN 2024 EN GEWESTELIJKE STRATEGIEËN 2025	55
5.1. RESULTATEN 2024	55
5.2. TUSSENTIJDSE RESULTATEN 2025 EN VOORUITZICHTEN	57
5.3. STAND VAN ZAKEN OVER DE GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE WAARBORGEN EN RISICO'S	60
5.4. ANDERE ONTWIKKELINGEN	61
DEEL 4: GEWAARBORGDE SCHULD	62
HOOFDSTUK 1: WAARBORGBEHEER	62
HOOFDSTUK 2: VOORSTELLING VAN HET NIEUWE SYSTEEM VOOR DYNAMISCH WAARBORGBEHEER	62
HOOFDSTUK 3: HERSAMENSTELLING VAN DE UITSTAANDE GEWESTELIJKE WAARBORGEN OP BASIS VAN DE INDIVIDUELE VERRICHTINGEN	63
HOOFDSTUK 4: DE GEWESTBAARBORGEN IN CIJFERS	65
DEEL 5: BIJLAGEN	68
HOOFDSTUK 1: ENCOURS GEWESTSCHULD	68

1.1. TOTALE DIRECTE SCHULD (ENCOURS).....	68
1.2. INDIRECTE SCHULD (ENCOURS)	71
1.3. GEWESTSCHULD STRICTO SENSU (ENCOURS)	72
HOOFDSTUK 2: ENCOURS VAN DE SCHULD VOLGENS DE ESR95-NORM	74
HOOFDSTUK 3: ENCOURS VAN DE SCHULD VOLGENS DE ESR2010-NORM	76
HOOFDSTUK 4: VERLOOP VAN DE FINANCIERINGSKOST VAN DE PORTEFEUILLE	78
HOOFDSTUK 5: VERLOOP VAN DE LOOPTIJD VAN DE PORTEFEUILLE	79
HOOFDSTUK 6: VERLOOP VAN DE PORTEFEUILLESTRUCTUUR	80
HOOFDSTUK 7: AFLOSSINGSPLAN VAN DE PORTEFEUILLE	81
HOOFDSTUK 8: ENCOURS VAN DE GEWAARBORGDE SCHULD EN WANBETALINGSGRADEN (DEFAULT RATES)	82
HOOFDSTUK 9: LENINGEN VAN DE GECONSOLIDEERDE SCHULD	83
HOOFDSTUK 10: AFGELEIDE PRODUCTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE SCHULD	89
DEEL 6 : GLOSSARIUM	90
1. GEWESTELIJKE BEGRIPPEN	90
2. ANALYSEMIDDELEN	92
3. FINANCIËLE PRODUCTEN	93
INDEX	95
GRAFIEKEN	95
TABELLEN	96

INLEIDING

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een van de drie Gewesten die samen met de drie Gemeenschappen de Federale Staat België vormen. Het Gewest heeft sinds 1989 zijn eigen instellingen. Ze werden opgericht door de Bijzondere Wet van 12 januari 1989, in toepassing van het artikel in de Grondwet dat vanaf 1970 het bestaan invoerde van drie Gewesten in België.

Elke vijf jaar kiezen de Brusselaars hun gewestelijke volksvertegenwoordigers die de Gewestraad vormen, ook Brussels Parlement genoemd. De Hoofdstedelijke Raad vaardigt regels uit via ordonnanties. De Raad kiest en controleert de Gewestregering. Die bestaat uit een Minister-President en vier Ministers aan wie drie Staatssecretarissen worden toegevoegd.

De belangrijkste aangelegenheden waarin het Gewest zijn bevoegdheid uitoefent, betreffen ruimtelijke ordening, huisvesting, leefmilieu, economie, werkgelegenheidsbeleid, vervoer, openbare werken, energiebeleid, plaatselijke of ondergeschikte besturen (gemeenten, intercommunales, erediensten), externe betrekkingen en wetenschappelijk onderzoek.

Met ingang van 1 juli 2014 (inwerkingtreding van de zesde staatshervorming) werden een aantal federale bevoegdheden geheel of gedeeltelijk overgedragen aan de gemeenschappen, gewesten of gemeenschapscommissies. Tot de belangrijkste daarvan behoren “gezinsbijslag, gezondheidszorg, arbeidsmarkt, verkeersveiligheid, huurwet, justitiehuisen en hypotheekregeling. [...] Zo gaan meer dan € 20 miljard over van het federale niveau naar de gemeenschappen en gewesten en krijgen de gewesten een bijkomende fiscale autonomie van € 12 miljard¹”.

Op 22 maart 2024 heeft het ratingagentschap Standard & Poor's de langetermijnrating voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verlaagd van “AA-“ naar “A+” met stabiel vooruitzicht². Standard and Poor's³ rechtvaardigt de verlaagde rating door te verwijzen naar de sinds 2019 opgetekende schuldaangroei en het met twee jaar uitstellen van de terugkeer naar een beperkt tekort die in het meerjarentraject voor 2024 gepland was. Het stabiele vooruitzicht berust op het feit dat de volgende regering aanzienlijke besparingen kan doorvoeren in de begrotingen 2025 en 2026. Het Gewest kan niettemin volkomen voorzien in zijn financiële behoeften dankzij een zeer goede toegang tot de kapitaalmarkten en een behoedzaam schuldbeheer dat gericht is op zo laag mogelijke rente- en herfinancieringsrisico's. Het Gewest heeft een doeltreffend systeem opgezet voor het beheren van de waarborgen die het verleent. Bovendien is het Belgische institutionele kader voor de gewesten en gemeenschappen beproefd en stabiel.

Op te merken valt dat de rating van Standard & Poor's van groot belang is omdat ze bepalend is voor de voorwaarden waartegen het Gewest kan lenen op de kapitaalmarkt. Bovendien mag niet vergeten worden dat de Gewesten en Gemeenschappen geen hogere notering mogen krijgen dan de federale overheid.

---

¹https://www.belgium.be/nl/over_belgie/land/geschiedenis/belgie_vanaf_1830/vorming_federale_staat/zesde_staats_hervorming

² S&P bevestigde op 23.09.2024 zowel de rating als het vooruitzicht voor het Gewest.

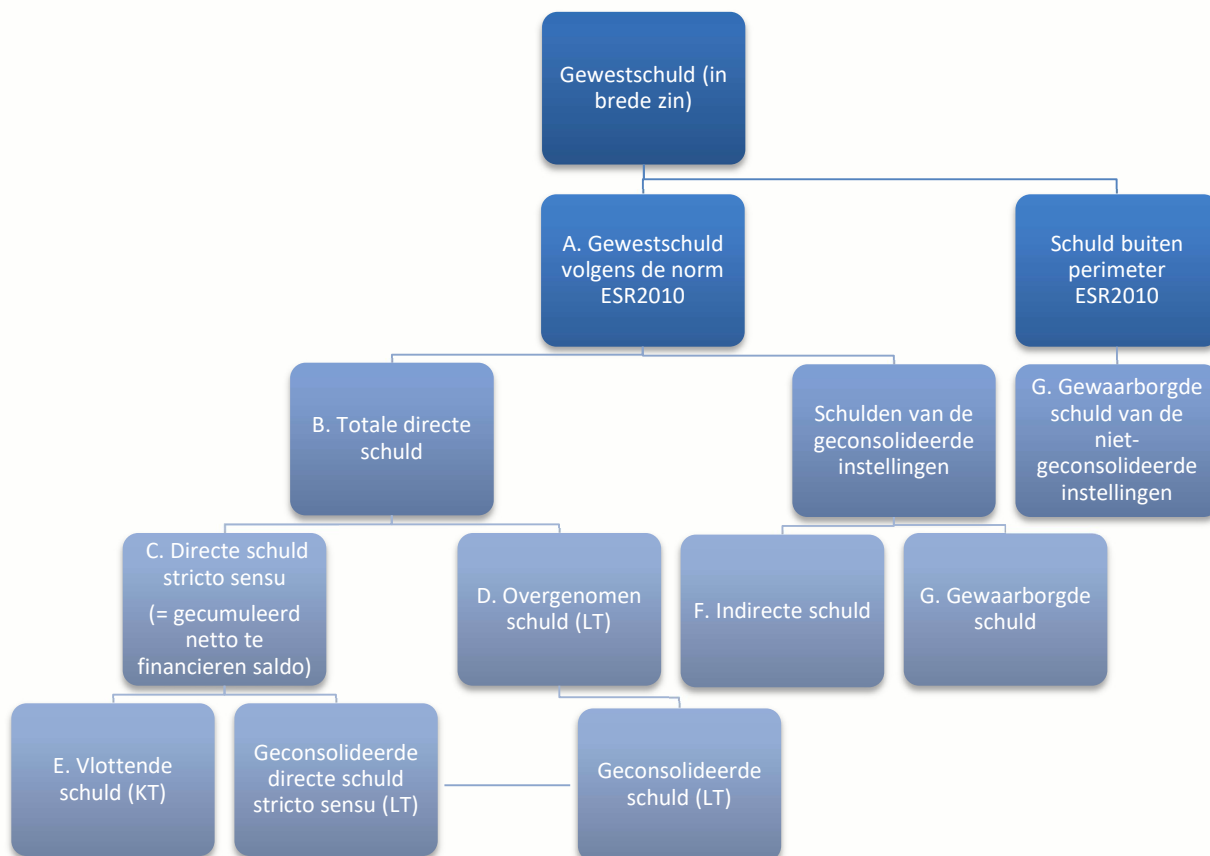
³ “S&P Global, Ratings Direct, Region of Brussels-Capital, 22.03.2024”

DEEL 1 : DE GEWESTSCHULD

HOOFDSTUK 1: SAMENSTELLING VAN DE GEWESTSCHULD

De structuur van de schuld van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ziet er als volgt uit:

A. De gewestsschuld volgens de norm ESR2010⁴ omvat de totale directe schuld van het Gewest en de schulden van de geconsolideerde instellingen. Eurostat bepaalt welke instellingen geconsolideerd moeten worden.

B. De totale directe schuld is het totaal van de gecumuleerde netto te financieren saldi (de directe schuld stricto sensu) sedert de oprichting van het Gewest evenals de schulden overgenomen van de DBDMH (Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp), het Agentschap Net Brussel, van de voormalige provincie Brabant en van de voormalige Agglomeratie van

⁴ Het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR2010) legt een gemeenschappelijk boekhoudkundig kader vast voor de lidstaten van de Europese Unie.

Brussel. De terugbetaling van de leningen wordt in de begroting omschreven als "kapitaalaflossingen".

- C. *Het netto te financieren saldo*** geeft het gecumuleerde kastekort weer (leningen - aflossingen + vlottende schuld) van het Gewest.
- D. *De overgenomen schuld*** werd begin 1996 opgenomen in de totale directe schuld. Het Gewest heeft op zijn rekening de schulden overgenomen van de DBDMH (Dienst voor Brandweer en Dringende Medische Hulpverlening), van het Agentschap Net Brussel, van de voormalige provincie Brabant en van de vroegere Agglomeratie Brussel. Die schulden werden opnieuw onderhandeld voor een totaalbedrag van € 158,65 miljoen (waarvan een deel al in 1995 werd afgelost). De overgenomen schuld hield op 31 december 2009 op te bestaan. Sindsdien worden de begrippen netto te financieren saldo en totale directe schuld opnieuw door elkaar gebruikt.
- E. *De vlottende schuld*** groepeert de voorschotten op vaste termijn (VVT), de kaskredieten en het MTN-programma dat de thesauriebewijzen (TB) omvat. De vlottende schuld (KT) en de geconsolideerde directe schuld stricto sensu (LT) vormen het gecumuleerde netto te financieren saldo.
- F. *De indirecte schuld*** omvat de leningen die het Gewest betaalt voor rekening van andere instellingen. De terugbetaling van die leningen wordt in de begroting omschreven als herbudgettering.
- G. *De gewaarborgde schuld***: het Gewest verleent sommige instellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest machtiging om financiële verbintenissen (leningen, vorderingen, huur, ...) aan te gaan met de garantie van het Gewest. De aflossingen en de rentelasten vallen ten laste van die instellingen. Het Gewest komt alleen tussen in geval van onvermogen van die instellingen.

HOOFDSTUK 2: KERNCIJFERS

Tabel 1: Cijfers van de schuld van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 31 december (in miljoen € of in %)

	2023	2024
Rating toegekend door Standard & Poor's		
- Lange termijn	AA-	A+
- Vooruitzicht	Negatief vooruitzicht	Stabiel vooruitzicht
1. Schuld ESR2010		
Uitstaand bedrag	€ 12.635,17	€ 14.453,80
- Jaarlijkse evolutie	+14,12 %	+14,39 %
- Ratio schuld / totale ontvangsten	213,33 %	241,11 %

	2023	2024
2. Totale directe schuld		
Uitstaand bedrag	€ 10.339,59	€ 11.937,71
Jaarlijkse evolutie	+16,83 %	+15,46 %
Op lange termijn (%) ⁵	90,33 %	95,75 %
Op korte termijn (%) ⁶	9,67 %	4,25 %
Vaste rentevoet	87,79 %	93,99 %
Variabele rentevoet	12,21 %	6,01 %
Financieringsbronnen (lange termijn)		
- Bankleningen	0,00 %	5,71 %
- Bilaterale leningen	0,00 %	0,00 %
- Medium Term Notes	76,56 %	81,95 %
- Schuldschein	23,44 %	12,34 %
Type tegenpartij (lange termijn)		
- Belgisch	4,96 %	0,69 %
- Buitenlands	95,04 %	99,31 %
Betaalde intresten (lange termijn)	€ 159,40	€ 202,20
Gelopen intresten (lange termijn)	€ 192,66	€ 256,70
Aflossingen	€ 225,00	€ 224,50
Herfinancieringen	€ 225,00	€ 224,50
Nieuwe financieringen	€ 1.593,25	€ 2.090,00
Financieringskost	2,28 %	2,58 %
Duration (in jaar)	15,98	17,35
Duration op financiering (in jaar)	17,86	19,51
Duration op rentevoeten (in jaar)	6,85	7,19
Schulddekkingsgraad (GOB) ⁷	159,66 %	192,40 %
Kosten van de schuld ⁸	2,90 %	3,28 %
3. Gewaarborgde schuld		
Uitstaand bedrag	€ 3.399,76	€ 3.607,37
Jaarlijkse evolutie	+3,40 %	+6,11 %

⁵ Ratio geconsolideerde directe schuld/uitstaande directe schuld.

⁶ Ratio vlottende directe schuld/uitstaande directe schuld.

⁷ Sinds begin 2012 beoordeelt Standard & Poor's de beschikbare liquiditeit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest via de *schulddekkingsgraad* (GOB) voor de komende 12 maanden (en bekijkt daarbij enkel de vaststaande liquiditeitslijnen). Zie deel 3.1 hoofdstuk 2.7 voor meer informatie.

⁸ Intresten + resultaat schuldbeheerfonds in verhouding tot verrichte uitgaven (vastgestelde rechten).

DEEL 2: DE GEWESTSCHULD VOLGENS DE ESR-NORM

De ESR95-norm, die sinds 2002 van toepassing is, voorziet in het consolideren van alle schulden op de balans (uitgezonderd handelsschulden) van alle instellingen die behoren tot de sector van de deelstaatoverheden (S.1312) met die van de diensten van de Regering (de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel⁹). Deze consolidatie is van louter boekhoudkundige aard en het resultaat ervan wordt “geconsolideerde brutoschuld” of “Maastrichtschuld” genoemd.

In februari 2014 deelde Eurostat op een vergadering met de federale en gefedereerde instellingen mee dat het in sector S1312 alle entiteiten en activiteiten wenst op te nemen die aanleiding gegeven hebben tot een schuld voor rekening van de overheidsbesturen.

Op 1 september 2014 werd de ESR95-norm vervangen door de ESR2010-norm, waarbij onder meer nieuwe begrippen ingevoerd werden, zoals de “financiële instellingen binnen concernverband”. Dit nieuwe begrip houdt in dat instellingen in sector S1312 opgenomen worden die er vroeger buiten vielen.

Eurostat heeft in 2014 drie achtereenvolgende “ESR-consolidatiegolven” verricht, via zijn nationaal vertegenwoordiger, het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR¹⁰).

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betekent dit concreet dat de schulden van een veertigtal instellingen geconsolideerd moeten worden.

De gewestelijke uitstaande geconsolideerde schuld wordt in dit verslag voorgesteld volgens de ESR2010-methode. Die cijfers kunnen evenwel verschillen van de officiële gepubliceerde cijfers van het INR, die het resultaat zijn van op verschillende tijdstippen bijgewerkte gegevens, al dan niet met toepassing van bepaalde consolidatieregels (verrekening van schulden die resulteert in schuldvorderingen in de balans van een instelling uit dezelfde subsector).

Het INR en het Agentschap van de Schuld beogen beide de gewestelijke schuld waarheidsgetrouw weer te geven. Meermaals per jaar organiseren zij onderlinge contacten om de verschillen tussen hun beide gegevensreeksen toe te lichten en te corrigeren.

Het Gewest maakt elk kwartaal een financiële rekening in de zin van het ESR over aan het INR, dat meer gedetailleerde gegevens in acht neemt dan die van de balansen. Dit geeft een beter beeld van de geconsolideerde gewestelijke schuld.

De thesauriesaldi en de beleggingen van de te consolideren instellingen worden in onze tabellen afgetrokken van bruto geconsolideerde schuld. Het Agentschap van de Schuld volgt deze methode om te zorgen voor methodologische samenhang met de definitie van directe schuld. Die geeft immers de cumulatie van de financieringsbehoeften weer, en niet de som van de financiële producten in verband met het schuldbeheer. Zo maakt het opnemen van de beschikbare thesaurieën van de organismen in

---

⁹ De benaming “Gewestelijke Overheidsdienst Brussel” (GOB) vervangt de benaming “Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest” (MBHG).

¹⁰ Het INR (opgericht door de wet van 21 december 1994) is samengesteld uit vertegenwoordigers van drie instellingen: de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, de Nationale Bank van België en het Federaal Planbureau. Het INR werkt met deze instellingen samen maar stelt de statistieken van de nationale rekeningen en van de economische verwachtingen onder eigen verantwoordelijkheid op.

de berekening van de ESR-schuld een afstemming mogelijk op de principes die worden toegepast om het netto te financieren saldo te bepalen.

In dit verslag wordt met “ESR-schuld” de geconsolideerde brutoschuld bedoeld, na aftrek van de creditsaldi en de thesauriebeleggingen van de te consolideren instellingen.

Tabel 2: Geconsolideerde brutoschuld volgens Maastrichtnorm en creditsaldi van de S1312-instellingen op 31 december

In duizenden €	2022	2023	2024
1. Rechtstreekse gewestelijke schuld	8.850.229	10.339.588	11.937.709
2. Andere geconsolideerde gewestelijke schulden	2.678.487	2.833.456	3.082.291
3. Bruto geconsolideerde schuld volgens Maastrichtnorm (ESR2010)	11.528.716	13.173.044	15.019.999
4. Creditsaldi van de instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren	-456.994	-537.868	-566.203
Totale netto ESR-schuld (3+4)	11.071.722	12.635.176	14.453.796

Tabel 3: Verhouding Totale schuld / Totale ontvangsten (op 31 december)

In duizenden €	2022	2023	2024
1. Totale schuld	11.071.722	12.635.176	14.453.796
2. Totale ontvangsten	5.271.641	5.922.960	5.994.750
Verhouding totale schuld / totale ontvangsten	210,02%	213,33%	241,11%

Deze verhouding geeft aan in welke mate het Gewest vanuit een geconsolideerde benadering in staat is te voldoen aan zijn toekomstige financiële verplichtingen (financiële schulden) op basis van zijn eigen jaarlijkse ontvangsten.

Voor 2024 komt de schuldgraad in verhouding tot de totale ontvangsten (ontvangsten van het Gewest en eigen ontvangsten van de te consolideren instellingen) uit op 241,11%. In 2023 bedroeg dit cijfer 213,33%. Deze verhoging is toe te schrijven aan het feit dat in 2024 de stijging van de totale schulden (+14,39%) hoger lag dan die van de totale ontvangsten (+1,21%). De gewestsschuld (GOB) steeg met € 1,60 miljard.

DEEL 3: TOTALE DIRECTE SCHULD

3.1. BEHEERSVERSLAG

HOOFDSTUK 1: JURIDISCH KADER, FINANCIEEL BEHEERSPROCES, CONTROLETOOLS EN RAPPORTERINGSPLICHT

1.1. JURIDISCH KADER

Vijf juridische bronnen omschrijven de omgeving waarin het beheer van de schuld moet plaatsvinden.

- De *bijzondere wet van 16 januari 1989 art. 49* over de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten machtigt de Gewesten en Gemeenschappen leningen aan te gaan onder bepaalde voorwaarden.
- Met de goedkeuring van de *middelenbegroting* geeft het parlement aan de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de bevoegdheid om leningen aan te gaan en elke transactie te verrichten, inclusief de afgeleide middelen, de uitgifte van thesauriebewijzen, ...
- In *het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 juli 2000 art. 9* machtigt de Regering de minister van Financiën leningen aan te gaan, de korte- en langetermijnschuld te beheren, thesauriebewijzen uit te geven.
- Met *het ministerieel besluit van 19 februari 2024 houdende delegatie van bevoegdheid inzake het beheer van de rechtstreekse gewestelijke schuld en delegatie van handtekening*¹¹, heeft de minister van Financiën een procedure ingevoerd voor het aangaan van verrichtingen op korte termijn (van één dag tot één jaar) en op lange termijn (meer dan een jaar), evenals alle verrichtingen met afgeleide producten in het raam van een strategie die vooraf is vastgesteld waarvoor de minister van Financiën goedkeuring verleende. Met dit besluit worden financiële beheerders bij de directie Front Office van het Agentschap van de Schuld en de directie Thesaurie door de minister nominatief aangesteld voor de onderhandelingen over en het afsluiten van de bovenvermelde financiële verrichtingen.

---

¹¹ Het vervangt de vorige ministeriële besluiten houdende delegatie van bevoegdheid inzake het beheer van de rechtstreekse gewestelijke schuld evenals die houdende delegatie van handtekening.

- *Het ministerieel besluit van 30 augustus 2019 met betrekking tot de Commissie voor Financieel Beleid* (dat de ministeriële besluiten van 1 juni 2004 en 10 november 2017 opheft) omschrijft de werking van de Commissie Financieel Beleid en haar bureau.

Rol van het bureau van de Commissie voor Financiële Strategie:

De financiële strategievoorstellen in verband met het beheer van de schuldportefeuille worden voorgelegd aan het bureau van de Commissie voor Financieel Beleid, dat wordt voorgezeten door de kabinetschef van de minister van Financiën.

Dit bureau “legt de financiële strategievoorstellen voor, hetzij:

- ter beslissing aan de minister, samen met het uitgebrachte advies;
- ter advies aan de commissie, op verzoek van een van de leden van het bureau van de commissie.”¹²

Het bureau van de Commissie voor Financiële Strategie is samengesteld uit:

- de minister van Financiën of zijn vertegenwoordiger (voorzitter);
- de directeur-generaal Financiën (secretaris);
- de directeur-generaal Fiscaliteit;
- de directeur-diensthooft van het Agentschap van de Schuld;
- de directeurs van de Front Office en de Thesaurie, alsook de personeelsleden die zij aanwijzen; voornoemde directies staan immers in voor het beheer van de rechtstreekse schuld.

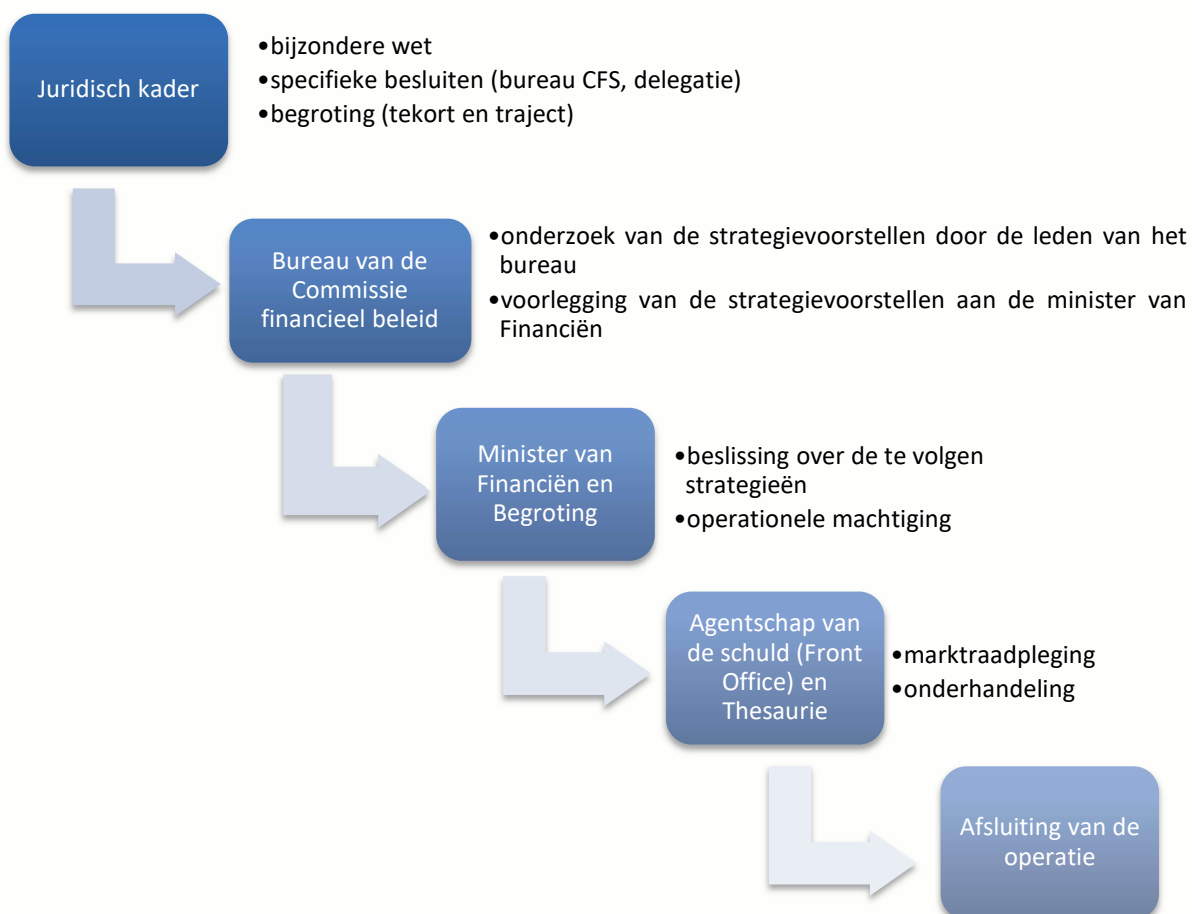
De machtiging voor de financiële verrichting wordt verleend door de minister van Financiën, zowel op strategisch vlak als operationeel, conform het bovenvermelde delegatiebesluit van 19 februari 2024.

---

¹² Ministerieel besluit van 30.08.2019 met betrekking tot de commissie voor financiële strategie, artikel 9.

1.2. PROCES INZAKE FINANCIEEL BEHEER EN MACHTIGING (VEREENVOUDIGD SCHEMA)

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gebruikt derivaten enkel met het oog op risicoverkleining. Deze producten gaan systematisch gepaard met een bestaande onderliggende waarde of zullen dat in de nabije toekomst zijn.

1.3. CONTROLETOOLS

1.3.1. Commissie voor Financieel Beleid (financiële controle)

De Commissie Financieel Beleid bestaat uit leden:

- van het kabinet van de minister van Financiën;
- van de gewestelijke administratie (de secretaris-generaal, de adjunct-secretaris-generaal, de directeur-generaal van Brussel Financiën en Begroting, de directeur-generaal van Brussel Fiscaliteit, de directie Agentschap van de Schuld en de directie Thesaurie);
- van de kassier van het Gewest die gratis als adviseur optreedt.

De Commissie is belast met volgende opdrachten:

- advies uitbrengen over de financiële strategievoorstellen die haar worden voorgelegd door het bureau;
- alle economische gegevens voorstellen en bespreken die relevant zijn in het licht van de financiële strategie;
- controleren of de aangegane verrichtingen in het kader van het beheer van de rechtstreekse schuld beantwoorden aan de door de Minister besliste financiële strategie;
- controleren of de aangegane verrichtingen in het kader van het beheer van de rechtstreekse schuld beantwoorden aan de volgende prudentiële regels:
  - de noodzaak van een specifieke machtiging voor het uitvoeren van een verrichting in vreemde valuta en/of op basis van een buitenlandse referentie op de Belgische financiële markten;
  - de verplichting om afgeleide producten te koppelen aan een onderliggende lening.¹³

---

¹³ In "Ministerieel besluit van 30.08.2019 met betrekking tot de Commissie voor financiële strategie", artikel 6.

1.3.2. Rekenhof (certificering van de rekeningen)

De wet van 16 mei 2003 heeft het voorafgaande visum van het Rekenhof afgeschaft, omdat dit werd beschouwd als omslachtig en ongepast voor de overgang naar een boekhouding gebaseerd op het concept van de vastgestelde rechten. Bovendien kon dit visum het Hof zelf in gebreke stellen, omdat het kon gebeuren dat het een verrichting betwistte waar ze zelf het visum voor had gegeven.

De OOBBC, die deze tekst verving, ruimde dan weer vanaf 04 april 2025 de baan voor de ordonnantie houdende de Codex van de openbare financiën van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Die preciseert de rol die het Rekenhof speelt in het controleproces van de rekeningen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Artikel 48 stelt: "Het Rekenhof deelt, in voorkomend geval, aan het Parlement zijn opmerkingen mee aangaande de volgende documenten: 1° de initiële begrotingen; 2° de aangepaste begrotingen; 3° de voorlopige kredieten; 4° de begrotingsberaadslagingen"; artikel 158 §1: "Overeenkomstig artikel 10 van de wet van 16 mei 2003, is het Rekenhof belast met de controle van de algemene boekhouding en de begrotingsboekhouding van elke boekhoudkundige entiteit en van de gewestelijke entiteit. Het waakt erover dat geen uitgavenkrediet van de begroting wordt overschreden en dat geen overschrijving plaatsheeft." en artikel 158 §4: "Het Rekenhof onderzoekt de wettigheid en de regelmatigheid van de uitgaven en de ontvangsten. Inzake ontvangsten oefent het Rekenhof een algemene controle uit op verrichtingen in verband met de vaststelling en de invordering."

Via de Codex van de openbare financiën belast het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het Rekenhof met de certificatie van zijn rekeningen. De audit vindt plaats op basis van de ISSAI-normen (*International Standards of Supreme Audit Institutions*) die vastgesteld worden door de internationale organisatie INTOSAI (*International Organization of Supreme Audit Institutions*).

"Art. 90. § 1. De Regering keurt de algemene rekening van de gewestelijke entiteit goed uiterlijk op 31 augustus van het jaar dat volgt op het jaar waarop zij betrekking heeft. § 2. De algemene rekening van de gewestelijke entiteit wordt door de Minister van Financiën en Begroting uiterlijk op de eerste werkdag na de goedkeuring ervan aan het Rekenhof ter certificering toegezonden via elektronische weg. § 3. Het Rekenhof bezorgt zijn opmerkingen over deze algemene rekening aan de Regering."

"Art. 91. § 1. De algemene rekening van de diensten van de Regering wordt opgesteld uiterlijk op 30 april van het jaar dat volgt op het jaar waarop zij betrekking heeft en wordt overgemaakt aan de gewestelijke boekhouder. De GOB's en de ABI's verstrekken aan de boekhouder van de diensten van de Regering alle voor de opstelling van de algemene rekening van de diensten van de Regering benodigde documenten en informatie uiterlijk op 28 februari van het jaar dat volgt op het jaar waarop zij betrekking heeft. § 2. De algemene rekening van de diensten van de Regering wordt uiterlijk op 31 mei van het jaar dat volgt op het jaar waarop zij betrekking heeft door de Regering goedgekeurd en wordt ter certificering via elektronische weg overgemaakt aan het Rekenhof."

Tijdens die certificatie worden de gegevens van de gewestenschuld gecontroleerd (verificatie van de contracten, van de bankbevestigingen en van de gegevens die in de verschillende IT-applicaties werden ingevoerd m.b.t. de in het kader van het schuldbeheer uitgevoerde betalingen en geïnde ontvangsten).

1.4. RAPPORTERINGSPLICHT / VERPLICHTE RAPPORTERING

1.4.1. Eurostat - INR - NBB (aanlevering gegevens)

Eurostat is de Europese instelling die belast is met het verzamelen van de statistische gegevens die de Lidstaten opstellen. In België bezorgt het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) deze gegevens.

De Nationale Bank (NBB) controleert de kortetermijnverrichtingen die de directie Thesaurie van het Gewest uitvoert. Bovendien vraagt de BNB sinds 2012 aan het Agentschap van de schuld om tweemaal per jaar een standaardtabel van de door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gewaarborgde schuld in te vullen. De eerste keer in maart, met voorlopige cijfers, de tweede keer in augustus met definitieve cijfers.

Sinds begin 2014 vraagt Eurostat de federale overheid en de gefedereerde entiteiten, via het INR, een gedetailleerde financiële rekening te bezorgen van alle verrichtingen met betrekking tot de schulden, het thesauriebeheer en de balans van de activa.

1.4.2. Toelichting bij de begroting

De ordonnantie houdende de Codex van de openbare financiën van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest preciseert in artikel 34 §1 4° dat de algemene toelichting bij de begroting die op het jaareinde aan het Brussels Parlement wordt voorgesteld een “een financieel verslag” moet bevatten, “dat met name een verslag over de toestand van de gewestelijke schuld en van de thesaurie van de diensten van de Regering bevat”.

HOOFDSTUK 2: KERNCIJFERS

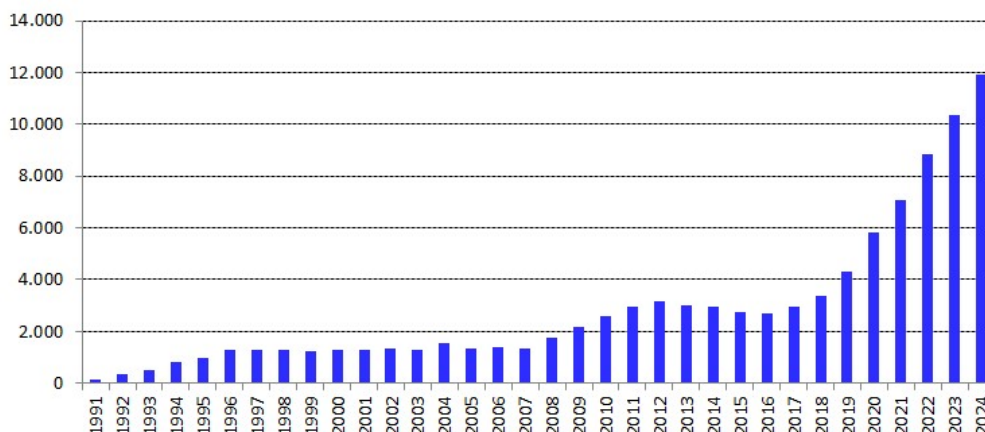
2.1. UITSTAAND BEDRAG

Het gecumuleerde netto te financieren saldo bedraagt op 31 december 2024 € 11.937.708.637,65. Het is met € 1.598.120.818,59 (+15,46%) toegenomen tegenover 2023. Dat betekent dat het Gewest zijn schuld ten belope van dat bedrag heeft opgebouwd tijdens het begrotingsjaar 2024¹⁴.

¹⁴ Zie deel 5 hoofdstuk 1.1 voor meer informatie.

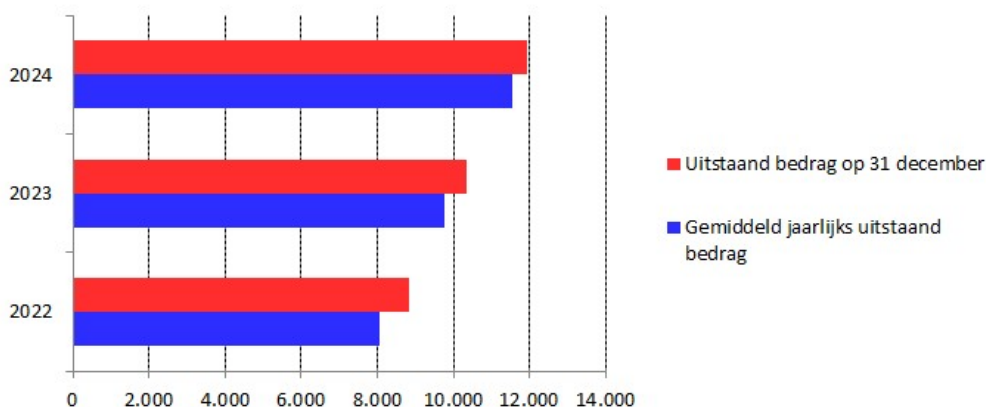

Grafiek 1: Uitstaand bedrag van de totale directe schuld 1991-2024 op 31 december (in miljoenen €)

De informatie in de grafiek van het uitstaand bedrag van de totale directe schuld blijft erg partieel. Ze geeft de lezer enkel een bedrag op 31 december van het betrokken jaar. We kunnen dit gegeven verder verfijnen. De evolutie van het gemiddeld jaarlijks uitstaand bedrag geeft een realistischer beeld van de evolutie van de gewestenschuld omdat deze grafiek gebaseerd is op 365 (of 366) waarnemingen.

Grafiek 2: Verschil tussen gemiddeld jaarlijks uitstaand bedrag en uitstaand bedrag van de totale directe schuld op 31 december (in duizenden €)

Op 31 december 2024 lag het uitstaand bedrag € 1,60 miljard hoger dan eind 2023. Het gemiddeld uitstaand bedrag, dat een beter beeld geeft van de toestand, lag € 1,78 miljard hoger dan in 2023 (van € 9.750.826.704,91 naar € 11.535.062.329,46).

2.2. FINANCIERINGSKOSTPRIJS¹⁵

De basis van de dagelijkse berekening van de financieringskostprijs is van het type “full costing” (geconsolideerde schuld + vlottende schuld + lasten en afgeleide producten).

Er is een parallel tussen de gemiddelde prijs van de portefeuille en de curve van de euriborrenten. De omvang van die correlatie wordt gewogen door de uitstaande bedragen van de variabele en vlottende schuld. Hoe belangrijker de plaats is van die uitstaande bedragen in de portefeuille, des te dichter de financieringskosten van de portefeuille zullen aanleunen bij de curve van de euriborrenten.

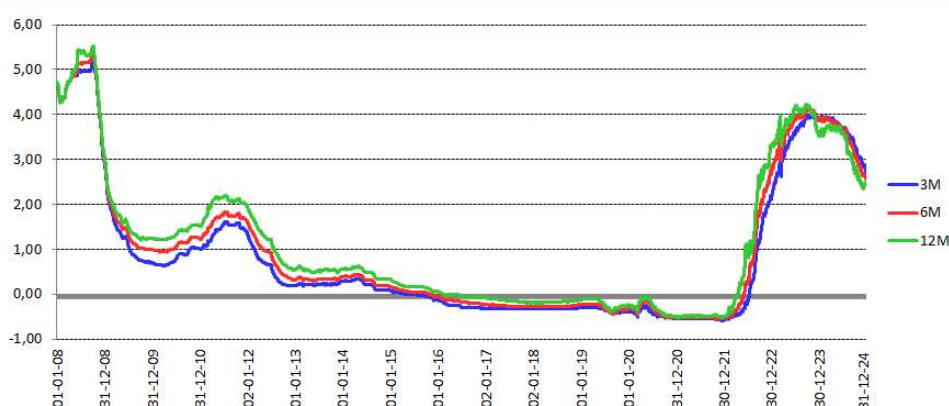
2.2.1. Euriborrente

In 2024 daalden de euriborrentes op 31 december. De jaargemiddelde euriborrentes stegen daarentegen voor de kortere looptijden (tot 6 maanden) maar daalden voor de langere looptijden (tot 12 maanden).

Tabel 4: Evolutie van de euriborrente tussen 2023 en 2024

	E3M	E6M	E12M
op 31.12.2023	3,909%	3,861%	3,513%
op 31.12.2024	2,714%	2,568%	2,460%
verschil	-30,57%	-33,49%	-29,97%
gemiddelde 2023	3,240%	3,481%	3,640%
gemiddelde 2024	3,575%	3,485%	3,277%
verschil	+10,35%	+0,11%	-9,97%

Grafiek 3: Euriborrente op 3, 6 en 12 maanden

¹⁵ Het overzicht in de tijd van de financieringskost vindt u als bijlage (deel 5 hoofdstuk 4).

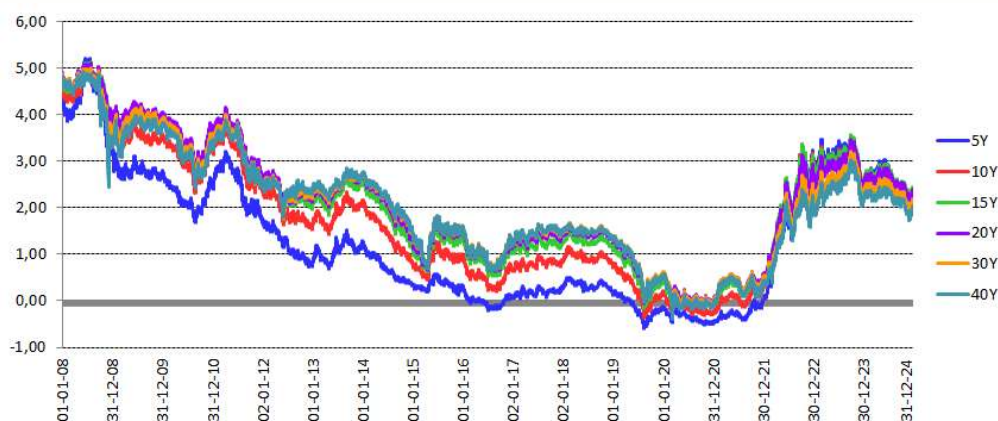
2.2.2. IRS-rente

Zowel de tarieven op 31 december als de jaargemiddelden van de IRS-renten daalden tussen 2023 en 2024.

Tabel 5: Evolutie van de IRS-rente tussen 2023 en 2024

	IRS5Y	IRS10Y	IRS15Y	IRS20Y	IRS30Y	IRS40Y
op 31.12.2023	2,428%	2,488%	2,556%	2,505%	2,326%	2,187%
op 31.12.2024	2,246%	2,362%	2,419%	2,363%	2,156%	2,002%
verschil	-7,50%	-5,06%	-5,36%	-5,66%	-7,30%	-8,47%
gemiddelde 2023	2,924%	2,855%	2,867%	2,753%	2,494%	2,306%
gemiddelde 2024	2,578%	2,583%	2,627%	2,566%	2,359%	2,193%
verschil	-11,83%	-9,53%	-8,37%	-6,82%	-5,41%	-4,90%

Grafiek 4: Evolutie van de IRS-rente tussen 2008 en 2024

2.2.3. Jaarlijkse gemiddelde kostprijs van de portefeuille

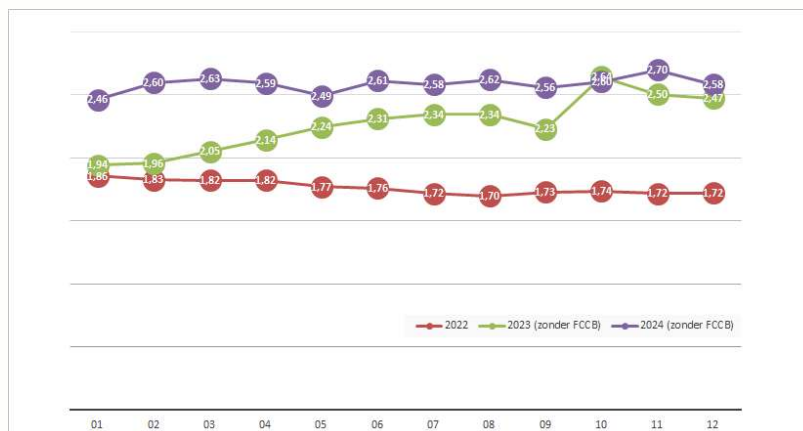
De jaarlijkse gemiddelde kostprijs van de portefeuille is in 2024 gestegen van 2,28% naar 2,58% (een toename met 13,49%).

Ondanks die stijging liggen de kosten van de schuld voor 2024 op een van de historisch laagste niveaus, dankzij het uitgesproken defensieve profiel van de portefeuille (met een zeer laag renterisico¹⁶).

¹⁶ Het renterisico is het risico verbonden aan de schommelingen van de rentevoeten.

Grafiek 5: Gemiddelde maandelijkse kostprijs ter financiering van de directe schuld (2022-2024)

2.3. DURATION VAN DE PORTEFEUILLE

2.3.1. Klassieke duration¹⁷

De duration wordt gedefinieerd als de verhouding van de gewogen actuele looptijd van elke financiële stroom tot de actuele waarde van alle financiële stromen. Daarmee kunnen op basis van alle geactualiseerde cash flows (intresten en aflossingen) de renterisico's geëvalueerd worden evenals het gemiddelde risico van portefeuilleliquiditeiten.

De rente- en aflossingsstromen van leningen en afgeleide producten met vaste renten hebben een lange duration omdat ze gelden voor hun volledige levensduur. De rente- en aflossingsstromen van leningen en afgeleide producten met een variabele rente daarentegen hebben een lage duration omdat ze slechts gelden tot de volgende vastleggingsdatum van de rentevoet. Met andere woorden: er wordt enkel rekening gehouden met de stromen tegen gekende rentevoeten.

De duration van de portefeuille heeft verschillende stijgings- en dalingscycli gekend. Hoe langer de looptijd, hoe kleiner de renterisico's zijn. De stijgingsperiodes komen overeen met momenten van consolidatie of van vermindering van de vlottende schuld en die van de dalingen met terugbetalingen van de leningen en de verhoging van de vlottende schuld.

Dankzij de oprichting van het FCCB kon de duration van de portefeuille gevoelig verlengd worden met de annulering van het renterisico op een deel van de vlottende schuld.

De duration van de portefeuille bedroeg op 31 december 2024 17,35 jaar. Deze waarde ligt enigszins hoger dan op 31 december 2023 (15,98 jaar). Het is een van de hoogste waarden ooit die het Gewest op 31 december liet optekenen.

Duration 2024 : 17,35 jaar

¹⁷ Een overzicht in de tijd van de duration is opgenomen in de bijlage (deel 5 hoofdstuk 5).

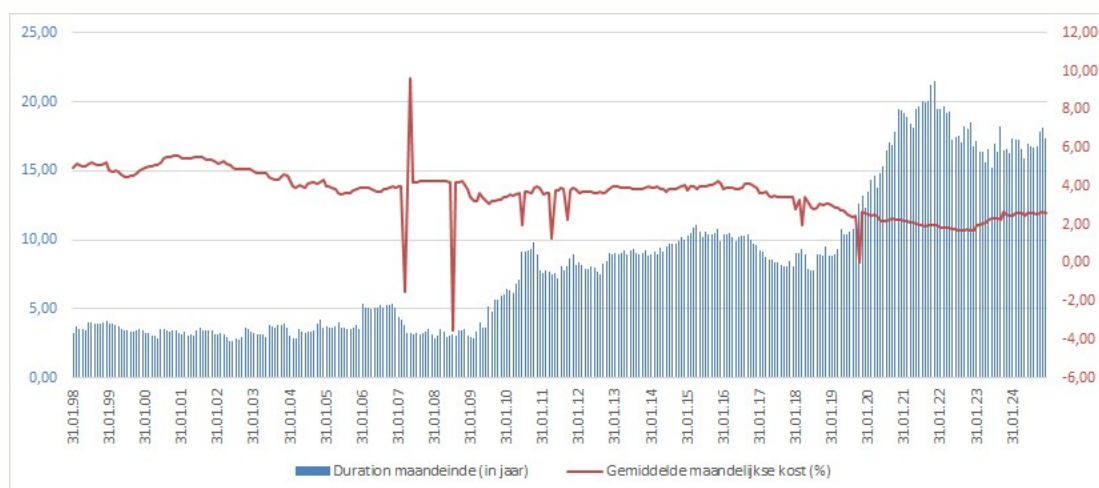

Deze stijging is het resultaat van de stijging van het uitstaande bedrag van de geconsolideerde schuld tegen vaste of beschermde rentevoeten (van € 9,08 miljard op 31 december 2023 naar € 11,22 miljard op 31 december 2024), de daling van het uitstaande bedrag tegen variabele of vlottende rentevoeten (van € 1,26 miljard op 31 december 2023 naar € 0,72 miljard op 31 december 2024) en de daling van de langetermijnrentevoeten (op 31 december 2024 in vergelijking met 31 december 2023).

Om de prestaties van de schuldportefeuille te bekijken, brengen we twee evaluatiecriteria, duration en gemiddelde kostprijs, samen in één grafiek¹⁸.

Door de evolutie van de duration en de kosten van de portefeuille naast elkaar te plaatsen kan immers een kritische blik worden geworpen op de optimalisering van het portefeuillebeheer (om te komen tot een betere kosten/risico-verhouding).

Grafiek 6: Evolutie duration (maandeinde) en gewogen maandelijkse kost (1998-2024)

De voorbije tien jaar kon het Gewest de duration van zijn portefeuille aanzienlijk verhogen (van 3,17 jaar in 2007 naar 17,35 jaar in 2024) en tevens de financieringskosten verlagen (van 4,13% in 2007 naar 2,58% in 2024). Hierdoor verkleinde het Gewest zijn rente-, liquiditeits-¹⁹ en herfinancieringsrisico's²⁰.

¹⁸ In de onderstaande grafiek is voor de berekening van de duration en de gemiddelde kostprijs van de rechtstreekse schuld rekening gehouden met het FCCB-effect in de berekeningen voor de periode van 01.10.2004 tot 31.12.2022. De oprichting van het FCCB had het mogelijk gemaakt de duration van de portefeuille op te trekken dankzij het wegvallen van het renterisico voor een deel van de vlottende schuld en had er ook voor gezorgd dat de gewogen gemiddelde kostprijs van de portefeuille daalde doordat de creditpositie van het FCCB in mindering kwam van de debetpositie op de rekening-courant voor de berekening van de rentelasten op de rekening-courant.

¹⁹ Het liquiditeitsrisico is het gevaar om geen financiering te vinden op korte, middellange en lange termijn om een bestaand of toekomstig tekort te dekken.

²⁰ Het herfinancieringsrisico is het risico dat het Gewest de in de voorgaande jaren aangegane leningen en de bijhorende rentelasten niet kan terugbetalen, omdat het de terug te betalen bedragen niet kan lenen.

2.3.2. Duration op financiering

De duration op financiering houdt enkel rekening met de aflossingsstromen. Ze drukt de resterende looptijd van onze financieringsverbindtenissen uit. Deze eigen indicator van het Gewest drukt het liquiditeitsrisico uit.

Ze daalt van 17,86 jaar eind 2023 naar 19,51 jaar eind 2024.

2.3.3. Duration op rentevoeten

De duration op rentevoeten houdt enkel rekening met de intereststromen. Ze drukt de resterende looptijd van onze intereststromen op financieringen en afgeleide producten uit. Deze eigen indicator van het Gewest meet het renterisico.

Ze daalt van 6,85 jaar eind 2023 naar 7,19 jaar eind 2024.

2.4. PORTEFEUILLESTRUCTUUR

93,99% van de totale directe schuldportefeuille is tegen vaste rente of beschermd²¹.

Tabel 6: Structuur van de portefeuille op 31 december 2024

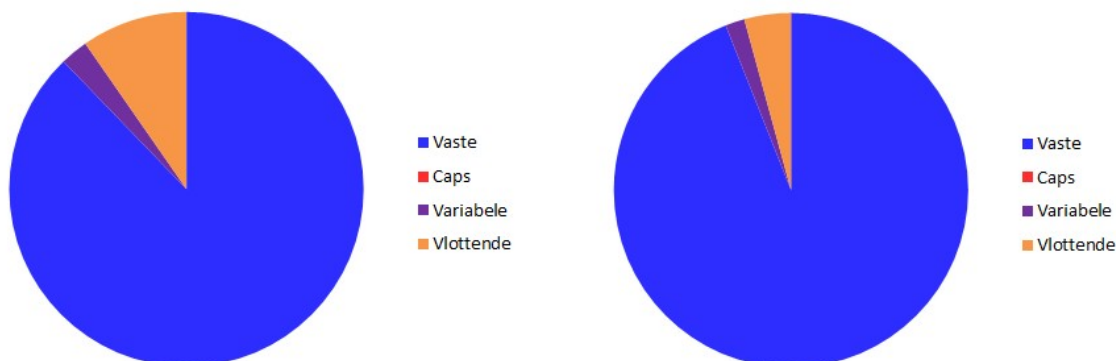
	in €	in %
Geconsolideerde schuld tegen vaste rente	11.219.773.000,00	93,99 %
Geconsolideerde schuld tegen variabele rente (beschermd)	0,00	0,00 %
Vaste & beschermde	11.219.773.000,00	93,99 %
Geconsolideerde schuld tegen variabele rente	210.000.000,00	1,76 %
Vlottende schuld	507.935.637,65	4,25 %
Variabele rente	717.935.637,65	6,01 %
TOTAAL	11.937.708.637,65	100,00 %

Door het aandeel van de schuld met vaste en beschermde rente op een hoog niveau (93,99%) te handhaven, kan het Gewest zijn renterisico laag houden.

²¹ De oprichting van het FCCB had het mogelijk gemaakt het renterisico te neutraliseren voor een deel van de vlottende schuld. Voor de berekening van de structuur van de rechtstreekse schuld werd de debetpositie van het FCCB immers afgetrokken van de debetpositie op de rekening-courant in de periode van 1 oktober 2004 tot 31 december 2022. Het geneutraliseerde deel behoorde hierdoor niet meer tot de variabele schuld, maar werd een onderdeel van de vaste schuld (beschermde vlottende schuld). Dit had tot gevolg dat het vaste en beschermde deel van de portefeuille toenam.

Grafiek 7: Evolutie van de structuur van de schuld van 31 december 2023 (links) tot 31 december 2024 (rechts)

2.5. SCHULDKOSTEN²²

De schuldkosten stemmen overeen met de verhouding van de door het Gewest betaalde rente (na aftrek van de ontvangen rente) op de gewestelijke uitgaven. Dat is 3,28% van de uitgaven van het Gewest.

2.6. "MARK TO MARKET"-RISICO

De berekening van de gevoeligheid (die voorheen door Belfius Bank werd verricht) gebeurt sinds 2014 intern bij de Front Office, op basis van de nulcouponrente.

Schuldenlast 2024:
3,28% van de uitgaven

Tabel 7: Evolutie van de rentegevoeligheid van de portefeuille

jaar	gevoeligheid	
	totaal	% nominaal
2022 ²³	11.845.848	0,13%
2023 ²⁴	17.466.135	0,16%
2024 ²⁵	22.327.033	0,17%

²² Intresten + resultaat schuldbeheerfonds in verhouding tot verrichte uitgaven (vastgestelde rechten).

²³ In 2022 nemen de "plain vanilla"-producten 97% van de nominale waarde voor hun rekening. De lagere gevoeligheid is een gevolg van de sterke rentestijging.

²⁴ In 2023 waren de "plain vanilla"-producten goed voor 97% van de nominale waarde. De verhoogde gevoeligheid valt te verklaren door de toename van de financieringen en de daling van de rente.

²⁵ In 2024 waren de "plain vanilla"-producten goed voor 98% van de nominale waarde. De verhoogde gevoeligheid valt te verklaren door de toename van de financieringen.

Onderstaande tabel geeft aan hoe gevoelig de directe schuld (en de eraan verbonden swapproducten) is voor het marktrenterisico. Dit risico wordt uitgesplitst volgens looptijd (eerste kolom links).

Concreet toont de tabel de verandering in waarde, uitgedrukt in euro, die de financiële verbintenissen van het Gewest ondergaan bij een verandering met 1 basispunt (0,01%) van de nulcouponrente voor een gegeven looptijd. Een positief cijfer betekent dat de waarde van de verbintenissen van het Gewest toeneemt wanneer de referentierente met 1 basispunt daalt.

De gevoeligheid voor het renterisico wordt weergegeven voor leningen ("loans") en voor "plain vanilla"-swaps. De totaalkolom vermeldt de som van beide.

Tabel 8: Gevoeligheid van de Gewestportefeuille voor de marktrente (nulcouponobligaties) op 31.12.2024

Period	Total	Loans	Swaps (vanilla)
6M	-47.370	-89.333	41.964
1Y	-26.234	-9.084	-17.150
2Y	-92.404	-88.566	-3.838
3Y	-119.664	-107.436	-12.228
4Y	-140.720	-124.458	-16.262
5Y	-350.684	-333.819	-16.865
6Y	-280.501	-263.125	-17.376
7Y	-274.951	-228.070	-46.881
8Y	-337.386	-306.894	-30.492
9Y	-276.517	-256.187	-20.330
10Y	-449.022	-448.654	-368
11Y	-174.625	-3.589	-171.035
12Y	-757.265	-764.091	6.826
15Y	-2.296.722	-1.768.150	-528.572
20Y	-3.025.330	-2.782.004	-243.326
25Y	-3.367.375	-3.085.035	-282.341
30Y	-3.267.317	-2.872.149	-395.168
35Y	-2.778.652	-2.140.477	-638.175
40Y	-3.825.574	-3.716.964	-108.610
50Y	-438.719	-445.194	6.475
Total	-22.327.033	-19.833.280	-2.493.753

2.7. DEKKINGSGRAAD VAN DE SCHULDDIENST (GOB)

Sinds begin 2012 beoordeelt Standard & Poor's de beschikbare liquiditeit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de hand van de *dekkingsgraad van de schulddienst (GOB)* voor de komende 12 maanden, waarbij enkel de zekere liquiditeitslijnen in aanmerking genomen worden. In zijn analyserooster beoordeelt Standard & Poor's het liquiditeitsniveau positief als die dekkingsgraad hoger ligt dan 120%.

Om het liquiditeitsrisico te beperken, heeft het Agentschap van de Schuld een strategie gevolgd die tot doel had de directe schuld te consolideren, waarbij de dekkingsgraad opgetrokken werd van 49,27% in juni 2012 naar 192,40% in december 2024. Het Agentschap heeft er sindsdien voor gezorgd deze dekkingsgraad op een hoog peil te handhaven.

Enerzijds voorziet het gewestelijke kassierscontract in een kaskredietlijn van € 500 miljoen tot 31 december 2025. Anderzijds beschikt het Gewest ook over een bijkomende kredietlijn van € 500 miljoen bij een andere financiële instelling, ook tot 31 december 2025. Bovendien²⁶ beschikt ze over twee andere liquiditeitsinstrumenten: de eerste in de vorm van twee financieringslijnen van elk € 475 miljoen bij de Europese Investeringsbank (EIB) en de tweede in de vorm van een financieringslijn van € 250 miljoen bij de Ontwikkelingsbank van de Raad van Europa (CEB).

Dit zou de dekkingsgraad eind 2025 op 176,65% moeten brengen.

Tabel 9: Dekkingsgraad van de schulddienst (GOB)

	31.12.2024	31.12.2025 (projectie op 03.04.2025)
1. Beschikbare middelen (liquiditeiten)	2.610.564.362	1.841.000.000
kredietlijnen en andere liquiditeitsvoorzieningen	2.075.000.000	1.825.000.000
vlottende schuld	507.935.638	507.935.638
volume aan thesauriebewijzen	1.043.500.000	523.935.638
2. Schulddienst ²⁷	1.356.853.551	1.042.178.625
waarvan langetermijnintresten die binnen 12 maanden vervallen	281.271.767	351.515.691
waarvan langetermijnaflossingen die binnen 12 maanden vervallen en roll-over	388.000.000	400.000.000
waarvan kortetermijnintresten die binnen 12 maanden vervallen	19.081.784	16.727.297
waarvan volume aan thesauriebewijzen (GOB) ²⁸	1.043.500.000	523.935.638
waarvan volume-aanpassingen op thesauriebewijzen (GOB)	-375.000.000	-250.000.000
3. Liquiditeitsgraad volgens S&P [1/2]	192,40%	176,65%

²⁶ Zie deel 3.1 van hoofdstuk 3.1.4. (Europese Investeringsbank en Ontwikkelingsbank van de Raad van Europa) en hoofdstukken 4.1.1. (kassierscontract) en 4.1.2. (bijkomende kredietlijn) voor meer informatie.

²⁷ De schulddienst is het geheel van de aflossingen en intresten die de komende 12 maanden betaald moeten worden.

²⁸ Volume aan (kortlopende) thesauriebewijzen dat binnen 12 maanden terugbetaald moet worden.

HOOFDSTUK 3: LANGETERMIJNSCHULD

Door het ontbreken van een initiële begroting 2025 was het niet mogelijk om eind 2024 of in de loop van het eerste kwartaal 2025 het financieel tekort en dus de financieringsbehoefte te ramen op basis van een gestemd begrotingstekort.

Om een vroege aanwezigheid op de financiële markten in 2025 te garanderen, stelde het Front Office in december 2024 aan de minister van Financiën voor om een eerste consolidatie-enveloppe ter waarde van € 1 miljard te lanceren, waarvoor het de toestemming kreeg.

Die enveloppe werd tijdens het eerste kwartaal volledig gedekt.

Aan het einde van het eerste kwartaal stelde het Front Office voor om een tweede consolidatie-enveloppe van € 1 miljard goed te keuren, waarvan slechts € 500 miljoen aan de markt werd aangekondigd, en het kreeg daarvoor de toestemming, om te voorkomen dat een positie die al ruimschoots cash rijk was (gemiddeld meer dan € 500 miljoen in het eerste kwartaal), te snel zou worden versterkt.

Deze aanwezigheid op de financiële markten al vroeg in 2025 stelt het Front Office in staat om op regelmatige basis een diverse waaier aan financieringen aan te trekken, terwijl de markten sinds dit jaar onder zware druk staan en sinds het einde van het eerste kwartaal nog volatieler zijn geworden (wat met name wordt verklaard door de aankondiging van hoge douanetarieven, het vooruitzicht van een terugkeer naar inflatie en valutaoorlogen, en kolossale herbewapeningsbudgetten).

In totaal waren er aan het einde van het eerste kwartaal ongeveer dertig verrichtingen afgesloten met een vijftiental dealers, met een vijftiental looptijden. Een zeer krappe marge van OLO+30BP werd gehanteerd als richtsnoer voor al deze verrichtingen.

De mix van verrichtingen en formaten bleek zeer complementair vergeleken met voorgaande jaren, toen obligatieformaten en verrichtingen met lange looptijden de overhand hadden. In het eerste kwartaal sloot het Front Office verrichtingen af met gemiddeld redelijker looptijden, waardoor beter kon worden voldaan aan de kortere looptijden in het aflossingsplan. Daarnaast maakten financieringsvoorstellen in schuldscheinformaat een duidelijke comeback, waardoor een betere diversificatie van formaten en toegang tot andere investeerderstypes mogelijk werd.

De eerste consolidatie-enveloppe diende ook als kader voor geleidelijke benutting van de meerjarige financieringslijnen in 2025, met een EIB-opname van € 175 miljoen en een CEB-opname van € 75 miljoen.

3.1. BELANGRIJKSTE FINANCIERINGSTOOLS

Globaal beschouwd werden alle financiële verrichtingen in de directe schuldportefeuille in euro afgesloten. Voor zover de Front Office weet, zijn alle tegenpartijen (investeerders, banken waarbij het BHG schulden heeft uitstaan) Europees en hoofdzakelijk afkomstig van het Europese vasteland, waarbij Duitsland, Frankrijk en de Benelux het best vertegenwoordigd zijn. Op te merken valt dat de

verrichtingen met uitgestelde start plaatsvinden in de vorm van zowel obligaties als schuldscheinleningen.

[3.1.1. Obligatiefinanciering \(MTN-programma\)](#)²⁹

Eén enkel obligatieprogramma voorziet in alle uitgaven van het gewest, zowel op korte als op lange termijn. Globaal beschouwd is dit het belangrijkste financieringsinstrument voor de rechtstreekse schuld.

Belfius is 'arranger' en agent van dit programma. De uitgaven worden genoteerd op Euronext Brussels. De banken Belfius, BNP Fortis, ING en KBC treden op als vaste dealers en zijn overwegend op korte termijn actief. De langlopende verrichtingen worden door de Front Office evenwel voor het merendeel afgesloten met meerdere tientallen niet-vaste dealers, verspreid over de belangrijkste Europese financiële centra.

[3.1.2. Bilaterale bankfinanciering](#)

Sinds de financiële crisis van 2008 wordt nog slechts zeer beperkt gebruik gemaakt van bankfinancieringen voor de rechtstreekse schuld. Op de banken wordt in veel hogere mate een beroep gedaan voor afgeleide producten.

[3.1.3. Niet-bancaire bilaterale financiering \(schuldschein\)](#)

Dit betreft een op specifieke documenten gebaseerd systeem voor bilaterale leningsovereenkomsten die hoofdzakelijk door Duitse investeerders gevraagd worden. Verrichtingen volgens de schuldscheinformule maken slechts een beperkt aandeel uit van de portefeuille. De contacten met de investeerders komen doorgaans ook via dealers tot stand, net zoals bij obligatie-uitgaven.

[3.1.4. Niet-bancaire bilaterale financiering \(meerjarige financieringslijnen bij de EIB\)](#)

Op 15 december 2022 ging het Gewest een meerjarige financieringslijn aan bij de Europese Investeringsbank (EIB) ten belope van € 475 miljoen. Op deze lijn kunnen trekkingen verricht worden gedurende een periode van vier jaar met ingang van 15 december 2022. Deze tool is bestemd voor financieringen rond duurzame mobiliteit. De in aanmerking komende projecten omvatten vooral de aankoop van elektrische voertuigen (bus, tram en metro) en de vernieuwing van een deel van het MIVB-netwerk.

Op 21 december 2023 heeft de regering een tweede financieringslijn aangegaan bij de EIB voor eveneens € 475 miljoen en met vergelijkbare contractuele voorwaarden. Het betreft evenwel een ander onderliggend project, met name de omvorming van de premetro tot metro tussen Noord en Albert.

Op 10 april 2024 sloot het Gewest een financieringslijn met de Ontwikkelingsbank van de Raad van Europa voor een volume van € 250 miljoen en een trekkingsperiode van 4 jaar, naar het voorbeeld van de twee EIB-lijnen. De onderliggende projecten zijn identiek aan die van de eerste EIB-lijn.

---

²⁹ Zie deel 3.1 van hoofdstuk 4.1.3 voor meer informatie.

Deze lijnen kunnen vrij gebruikt worden tijdens de trekkingsperiode. De trekkingen moeten niet gelijklopen met de precieze voortgang van de betrokken projecten, maar er geldt wel de verplichting dat de uitvoering van de projecten uiteindelijk zowat het dubbele bereikt van de verrichte trekkingen (de EIB en de CEB mogen immers maximaal 50% van de financiering van de projecten voor hun rekening nemen).

Deze verschillende lijnen bieden twee voordelen: ze voorzien het Gewest van financiering tijdens de trekkingsperiode en ze verschaffen toegang tot liquiditeiten ten belope van het onbenutte gedeelte. Het onbenutte deel van deze lijnen kan in aanmerking genomen worden bij de berekening van de ruime liquiditeitsratio, net zoals de twee andere bankkredietlijnen van het Gewest, die samen goed zijn voor € 1 miljard.

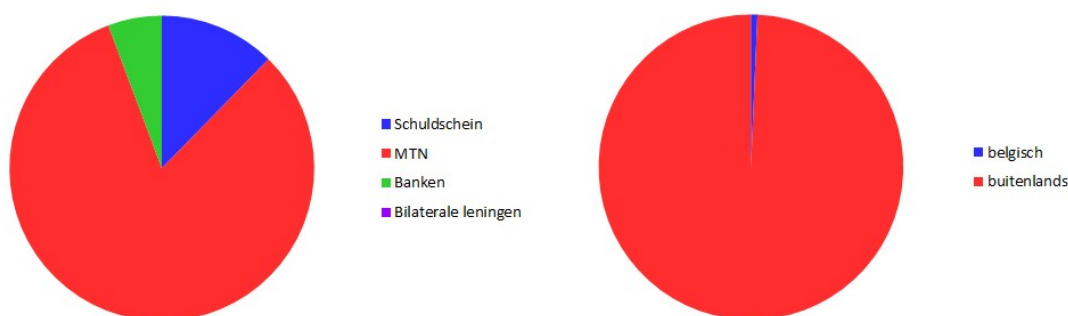
3.2. FINANCIERINGSBRONNEN

3.2.1. Financieringsbronnen 2024

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft consolidaties op lange termijn verricht ten belope van in het totaal € 2.188.500.000. Zo werden 9 financieringen in Schuldscheinvorm aangegaan (€ 270 miljoen), 32 via het MTN-programma (€ 1,79 miljard), 2 via bancaire bilaterale overeenkomst (€ 125 miljoen) en geen enkele niet-bancaire bilaterale overeenkomst.

Deze langetermijnfinanciering gebeurde voor 99,31% bij buitenlandse investeerders.

Grafiek 8: Financieringen in 2024 volgens type (links) en afkomst (rechts)

Het Gewest streeft er niet enkel naar zijn financieringsformats te diversifiëren, het doet dat ook met de aard en de oorsprong van zijn investeerders. Zo vinden we openbare en privé-investeerders (banken, spaarkassen, pensioenfondsen, verzekeraars, holdings). Bovendien kreeg het Agentschap van de schuld sinds 2012 de toestemming om rechtstreeks met non-bancaire tegenpartijen financieringsdeals aan te gaan.

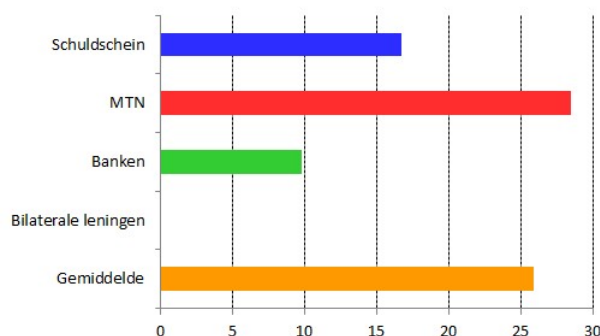

3.2.2. Marges en looptijd van financieringen 2024

De 43 consolidaties vonden plaats onder aantrekkelijke voorwaarden voor het Gewest: de marges bedroegen gemiddeld +43,6 BP t.o.v. de OLO-rente en +115,1 BP t.o.v. de IRS- of Euriborrente.

De gemiddelde looptijd van de financiering bedroeg 25,9 jaar (zonder onderscheid qua soort financiering).

Grafiek 9: Gemiddelde looptijd volgens financieringsvorm op lange termijn in 2024

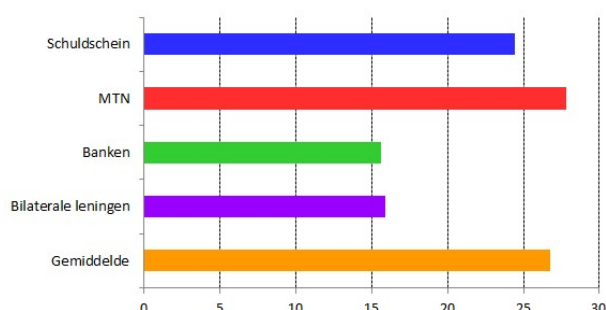
3.2.3. Financieringsbronnen, marges en looptijd van de huidige portefeuille

Eind 2024 omvatte de portefeuille 286 financieringen voor in het totaal € 11,43 miljard.

De gemiddelde looptijd van de financieringen bedroeg 26,8 jaar (zonder onderscheid qua soort financiering).

De gemiddelde marge op leningen bedroeg 72,5 basispunten ten opzichte van de IRS of Euribor-rentevoet.

Grafiek 10: Financieringsvormen op 31 december 2024 volgens bedrag (links) en volgens gemiddelde looptijd (rechts)

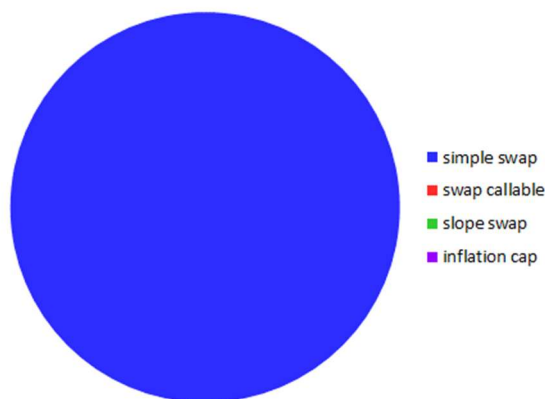
3.3. AFGELEIDE PRODUCTEN OP 31 DECEMBER 2024

In 2024 vonden drie verrichtingen plaats om de portefeuille van afgeleide producten te vereenvoudigen, in lijn met de inspanningen van de voorbije jaren en met als doel te komen tot een portefeuille die zo veel mogelijk gebaseerd is op standaard ("plain vanilla") producten met behoud van een volledige overeenstemming tussen de afgeleide producten en de onderliggende financieringen:

- er werden geen nieuwe swaps afgesloten;
- herschikking van een swap van € 50 miljoen op 08 januari 2024. De ETO's (Early Termination Options) van de swap werden verschoven (van 2028 naar 2032 en vervolgens elke 5 jaar) en de vaste coupon werd licht verhoogd (van 3,07 naar 3,10%) zonder bijkomende krediet- of fundingkosten. De andere parameters blijven ongewijzigd;
- op 23 mei 2024 heeft het gewest een derivaat dat in 2011 voor € 125 miljoen werd afgesloten overgedragen van een bank naar een andere (met identieke contractuele en financiële voorwaarden). Die overdracht kwam er op verzoek van de bank die het derivaat aanhield, naar aanleiding van een herziening van haar strategie;
- op 7 juni 2024 werden 5 derivaten die bij eenzelfde bank werden aangehouden geherstructureerd. Dit maakte het mogelijk om de ETO-swaps op 4 swapposities met lange looptijd met 5 tot 11 jaar te verlengen, met behoud van een ETO-frequentie op 5 jaar en verlenging van een swap van 2026 naar 2039 waarbij de rentevoet verlaagd werd van 4,05% naar 3,63%. Deze herstructureringen gebeurden zonder uitbetaling en zonder wijziging van de andere parameters.

Het Gewest beschikte op 31 december 2024 over € 1,56 miljard aan derivaten, via overeenkomsten met 8 banken. Hieronder ziet u de verdeling per producttype:

Grafiek 11: Verdeling van de afgeleide producten per producttype op 31.12.2024

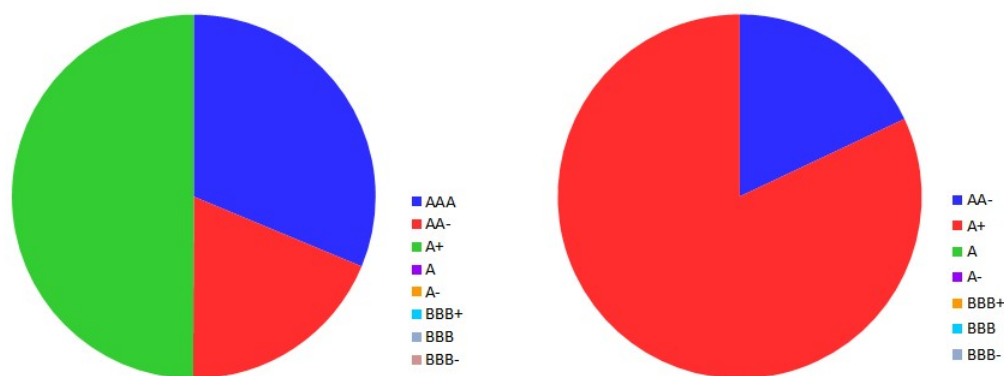

3.4. TEGENPARTIJRISICO OP 31 DECEMBER 2024

Het tegenpartijrisico (of kredietrisico) vloeit voort uit de onzekerheid dat een van de tegenpartijen haar financiële verplichtingen niet of slechts deels vervult. Het Gewest heeft een rooster opgesteld om de kwaliteit van zijn tegenpartijen te beoordelen op basis van hun ratings: een voor de financieringen en een voor de afgeleide producten.

De onderstaande grafieken illustreren de uitstekende kwaliteit van de tegenpartijen waarmee het Gewest zaken doet.

Grafiek 12: Rating van de bancaire tegenpartijen op 31.12.2024 per financieringstype (links) en per afgeleid product (rechts)

HOOFDSTUK 4: KORTETERMIJNSCHULD

2024 werd ingezet met een beperkte kortetermijschuld en een licht kasoverschot ("cash-richpositie") op de kredietlijnen. Als gevolg van de opnieuw zeer vroege start van de consolidaties, met name op 3 januari, en de verregaande dekking van de gekende basisbehoefte (€ 1.225 miljoen) in januari en februari, ten belope van bijna 85%, steeg de cashpositie tot bijna € 700 miljoen. Deze capaciteit werd voor bijna de helft belegd in kortlopende uitgaven van de federale overheid met financieel en fiscaal aantrekkelijke beleggingsvoorwaarden en bovendien een erg beperkt tegenpartijrisico.

De bijkomende consolidatiebedragen van 700 en 300 miljoen euro later in het jaar stelden ons in staat om in de volgende kwartalen een beperkte vlottende schuld te behouden en het beroep op kredietlijnen te beperken. De positie op de kredietlijn was het grootste deel van het jaar cash rich, en werd zelfs sterker in het laatste kwartaal van 2024. In het laatste kwartaal van 2024 vonden verschillende beleggingen plaats, voornamelijk in federaal staatspapier (€ 200 miljoen in september en € 150 miljoen in november). Dit heeft de portefeuille maximaal comfort gegeven voor de overgang naar het nieuwe jaar, gezien de onzekerheid over de evolutie op de financiële markten in 2025 en de verlenging van kredietlijnen in 2025.

Voor het overige bestond de kortetermijnschuld voornamelijk uit kortetermijnpapier (commercial paper en deposits), waarvan het totale volume in 2024 stabiel bleef op ongeveer € 1 miljard. Het is belangrijk op te merken dat het Front Office een zeer voorzichtige en anticipatieve strategie hanteert voor deze posities, ten eerste door het grootste deel van dit papier af te sluiten op zeer lange looptijden (tot 12 maanden) en ten tweede door de vervaldatum te spreiden over het hele jaar. Op die manier blijft het herfinancieringsrisico heel beperkt. Op alle kortetermijnemissies zijn zeer concurrerende marges verkregen.

Zoals elders in dit jaarverslag wordt uitgelegd, kan het gewest gebruik maken van 2 financieringslijnen van elk € 475 miljoen bij de EIB alsook sinds midden 2024 van een financieringslijn van € 250 miljoen bij de Ontwikkelingsbank van de Raad van Europa³⁰. Deze lijnen worden progressief benut: € 125 miljoen in 2024 op de eerste EIB-lijn, € 175 miljoen in het eerste kwartaal 2025 op de eerste EIB-lijn alsook € 75 miljoen op de CEB-lijn.

Hierdoor blijft er een aanzienlijke restcapaciteit over (€ 825 miljoen), waardoor er ruimte toegang is tot liquiditeiten, zowel voor de rest van 2025 als de komende jaren. Deze onbenutte capaciteit versterkt bijgevolg de liquiditeitsratio's.

4.1. BEHEER VAN DE DIRECTE KORTETERMIJNSCHULD

In de loop der jaren heeft het Gewest beheerstools ontwikkeld waarmee het liquiditeitsrisico tot een minimum beperkt kon worden.

4.1.1. Kassierscontract

Via de laatste Europese offerteaanvraag, uitgeschreven in 2021, werd Belfius Bank³¹ aangewezen als kassier van het Gewest voor de periode van 1 oktober 2022 tot 31 december 2024. Belfius Bank is sinds 1 januari 1999 de kassier van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De plichten van een kassier zijn vastgelegd bij wet. De kassier heeft als opdracht de rekeningen te centraliseren en de dagsituatie bij te houden. Het gewest heeft steeds de toekenning van een kaskredietlijn (en een aantal specifieke financiële verrichtingen) aan deze opdracht verbonden.

Tot 31 december 2013 beschikte het gewest over een kaskredietlijn van € 500 miljoen. Vervolgens steeg dat bedrag naar € 1,5 miljard van 1 januari 2014 tot 31 maart 2018 om daarna af te nemen tot € 1,2 miljard van 1 april 2018 tot 30 september 2022.

Bij de recentste aanbesteding van de kassiersopdracht heeft het gewest de offerte van Belfius gekozen. Deze offerte voorziet in een kaskredietlijn van € 500 miljoen voor de periode van 1 oktober 2022 tot 31 december 2024.

---

³⁰ Zie deel 3.1 van hoofdstuk 3.1.4. voor meer informatie.

³¹ Belfius Bank heette tot in juni 2012 Dexia Bank.

In september 2024 maakte een aanpassing het mogelijk deze lijn te verlengen voor 2025. Zoals eerder toegelicht, heeft Belfius als voorwaarde voor deze verlenging wel de aanwezigheid van supranationale financieringslijnen (EIB, CEB) en die van ING in 2025 gesteld.

Tijdens het eerste kwartaal van 2025 heeft Belfius de omvang van zijn financieringslijn teruggebracht naar € 500 miljoen zodra ze vernam dat er een nieuwe ING-financieringslijn voor 2025 werd opgezet.

4.1.2. Bijkomende kredietlijn

In juli 2022 werd een bijkomende kredietlijn geopend bij de bank ING ten belope van € 500 miljoen, wat het totale kredietlijnvolume van het gewest op € 1 miljard bracht. Ook deze tweede kredietlijn liep van 1 oktober 2022 tot 31 december 2024.

Het opnieuw opzetten van een financieringslijn bij ING voor 2025 vroeg tijd. Het proces werd vertraagd doordat in de pers ongunstige en ongefundeerde artikelen waren verschenen over de financiële toestand van het gewest (onmiddellijke liquiditeit). In maart werd een nieuwe financieringslijn van € 500 miljoen gesloten met startdatum op 1 april 2024 en vervaldatum op 31 december 2025.

4.1.3. MTN-programma

Naast de kasfaciliteiten heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 3 april 2009 een MTN-programma (Medium Term Notes) op korte en lange termijn (van 1 dag tot 50 jaar) opgezet waarvan de capaciteit in de loop der jaren meermaals werd opgetrokken. Sinds 23 december 2022 bedraagt deze capaciteit € 11 miljard.

Historisch omvat dit MTN-programma het bestaande programma van thesauriebewijzen (TB) dat enkel betrekking had op de korte termijn (van 1 dag tot 1 jaar).

Op 16 juni 2010 heeft het Gewest een nieuw MTN-programma opgezet dat voortaan openstaat voor concurrentie tussen 4 dealerbanken (BNP Paribas Fortis, Dexia, KBC en ING). Er kunnen dealers “of the day” toegevoegd worden voor eenmalige operaties. Het programma werd (voor de lange termijn) voor € 9,40 miljard benut in 2024, met inbegrip van de forwards.

De bijwerking van het MTN-programma op 1 januari 2014 bleef niet beperkt tot het optrekken van de capaciteit van 2 naar 3 miljard euro, maar omvatte onder andere ook:

- de mogelijkheid om de uitgegeven effecten te laten noteren - sowieso op Euronext Brussels - op vraag van de investeerders (voor sommige investeerders is dit een reglementaire verplichting);
- een vereenvoudiging en harmonisering van de kostenroosters. Het nieuwe systeem is afgestemd op dat van de Schuldschein, waardoor ongeacht het formaat dezelfde bemiddelingsmarge gehanteerd kan worden voor de dealer. De keuze van het formaat berust uiteindelijk bij de belegger;
- een neerwaartse herziening van de administratiekosten van het programma;

- een formalisering van de rapportering over de aard en oorsprong van de beleggers;
- een meer flexibele wijze om de mededinging te laten spelen wanneer het Gewest emissies vraagt;
- het invoeren van mededinging voor de thesauriebewijzen op minder dan een maand (geen exclusiviteit meer voor de Kassier).

Het MTN-programma werd dynamischer, concurrentiëler, flexibeler en aanzienlijk goedkoper dan voorheen en biedt tevens nieuwe mogelijkheden voor de korte termijn.

De update — op 23 december 2022 — van het MTN-programma bestond er vooral in het totale bedrag van het programma op te trekken van 8 naar 11 miljard euro.

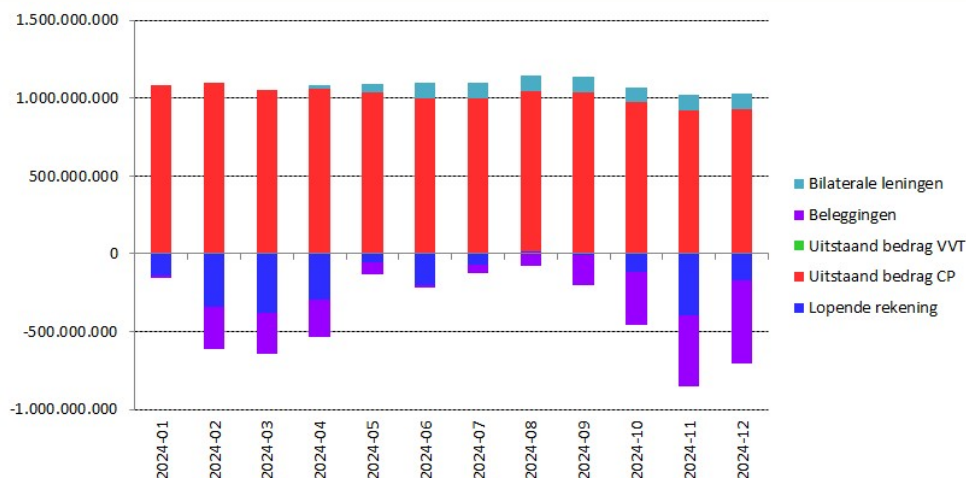
4.1.4. Samenstelling van de financiële kosten van de schuld op korte termijn

Het jaargemiddelde van de kortetermijnschuld is in 2024 als volgt verdeeld:

Tabel 10: Jaargemiddelde van de kortetermijnschuld in 2024

Opschrift	Bedrag in €
Uitstaand CP	1.018.591.530,05
Uitstaand VVT	0,00
Bilaterale leningen	65.095.628,42
Beleggingen	-212.102.868,85
Lopende rekening	-177.413.982,92
Totale KT-schuld	694.170.306,70

Grafiek 13: Gewogen maandelijkse samenstelling (per aantal dagen van de maand) van de vlottende schuld in 2024

De werkelijk gelopen interesten van de kortetermijnschuld (op minder dan een jaar) in 2024 bedragen samen € 30.314.009,03.

Tabel 11: Financiële lasten opgelopen in 2024 in € voor de kortetermijnschuld (< 1 jaar)

Via bankfinanciering op korte termijn (< 30 dagen)	
Intresten op de rekening-courant	-4.671.686,90
Intresten op VVT (straight loan)	0,00
Intresten op bilaterale leningen	-1.654.375,00
Reserveringsprovisies	2.807.671,22
Via MTN-programma:	
Intresten (+ kosten) op thesauriebewijzen	33.895.659,56
Via deposito's in € (> 30 dagen):	
Intresten op deposito's	-63.259,85
Totaal	30.314.009,03

Het komt voor dat het Gewest positief staat op zijn lopende rekening. Het wordt dan op zijn beurt geldschieter, hetzij via zijn lopende rekening, hetzij via de aankoop van TB's. De gevolgde strategie bestond erin deze kortlopende beleggingen optimaal te beheren door:

- de beleggingskanalen te diversifiëren (lopende rekening, ...);
- de looptijd van de beleggingen te diversifiëren (verrichtingen op een week, een maand, twee maanden en drie maanden);
- het tegenpartijrisico te minimaliseren (belegging in de overheidssector);
- zo veel mogelijk te beleggen met vrijstelling van de roerende voorheffing van 30%³² (in geval er in de overheidssector belegd wordt).

4.2. THESAURIEBEWIJZEN (< 1 JAAR)

Het programma van thesauriebewijzen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat sinds 3 april 2009 opgenomen is in het MTN-programma, heeft volgende kenmerken:

- continu programma

³² Geldend tarief sinds januari 2017, daarvoor was het 25%.

- maximumbedrag: € 11.000.000.000 sinds 23 december 2022
- gedematerialiseerde vorm
- clearing: Nationale Bank van België
- minimum van € 250.000 per uitgifte³³ sinds 1 januari 2014
- looptijd: van 1 dag tot 1 jaar
- taxatiestelsel: onderworpen aan het Koninklijk Besluit van 15 december 1995 over de inhouding en de vergoeding van de roerende voorheffing³⁴
- market maker: Belfius Bank (behalve voor BT's op minder dan 1 maand; in dat geval wordt er mededinging georganiseerd)

Dit programma biedt talrijke voordelen aan de emittent, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- historisch, diversificatie van de financiële instrumenten op korte termijn
- financieringsmethode tegen geringe kostprijs
- grote flexibiliteit
- verzekerde liquiditeit
- aangepast aan de noden van de thesauriecyclus
- mogelijk gebruik van afgeleide producten

Ook voor de investeerders zijn de troeven niet te verwaarlozen:

- hoge opbrengst, hoger dan thesauriebewijzen
- geen roerende voorheffing voor de investeerders van de openbare sector

---

³³ Als de investeerder behoort tot de privésector volgens de ESR-norm, € 100.000 als hij behoort tot de overheidssector.

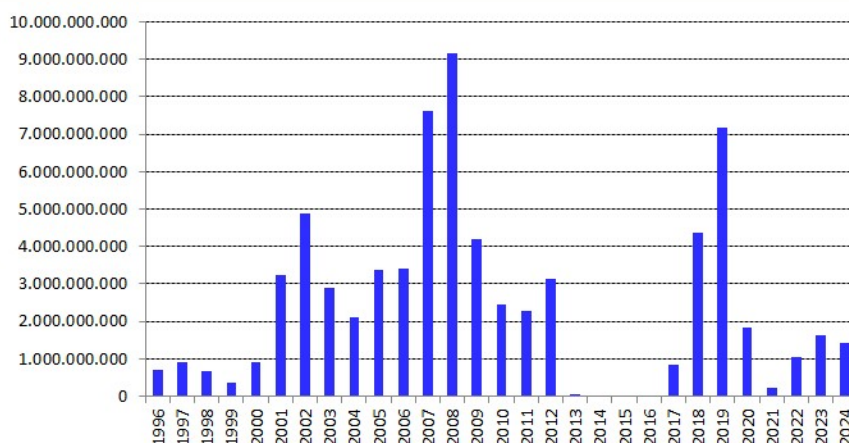
³⁴ Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 mei 1994 over de inhouding en de vergoeding van de roerende voorheffing overeenkomstig hoofdstuk I van de wet van 6 augustus 1993 betreffende de transacties met bepaalde effecten.

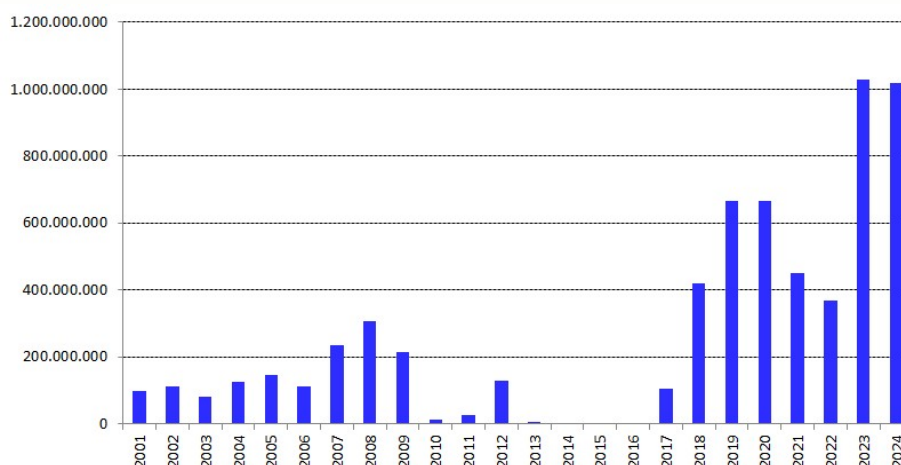
- efficiënte secundaire markt
- diversificatie van de kortetermijnopbrengsten
- aangepast aan de noden van de thesauriecyclus
- A+ rating

Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen de jaarlijkse volumes van emissies van TB (in nominale waarde) enerzijds en de gewogen jaargemiddelden (gemiddeld jaarlijks uitstaand bedrag) anderzijds. Zo bedraagt het volume voor 2024, € 1.426.500.000,00 en het gemiddeld jaarlijks uitstaand bedrag € 1.018.591.530,05.

Grafiek 14: Jaarvolume emissies thesauriebewijzen (in nominale waarde)

Grafiek 15: Gemiddeld jaarlijks uitstaand bedrag thesauriebewijzen (van 2001 tot 2024)

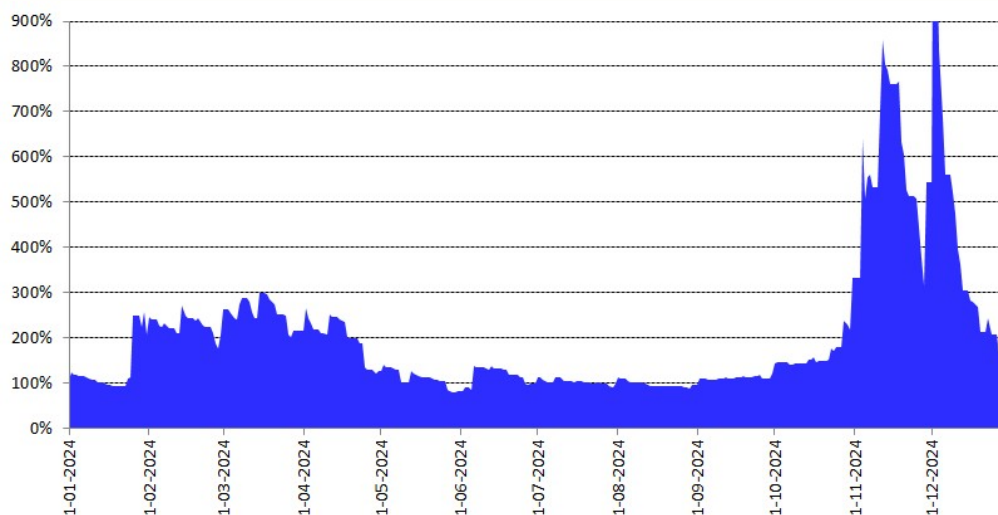

Voor 2024:

- 30 emissies over het hele jaar;
- Emissies van 7,5 tot 125 miljoen euro;
- Looptijden van 179 tot 367 dagen, met een gemiddelde van 266 dagen;
- Euribortarieven (marges inbegrepen) tussen 2,481 en 4,148 %.

De grafiek (deel van de TB in percentage van de vlottende schuld) toont aan hoe goed het programma van TB past in de financieringsstrategie van de kortetermijnschuld van het Gewest. Dit programma betekent een echte buitenkans zowel voor de emittent, het Gewest, als voor de investeerders die er vlot op reageren.

Grafiek 16: Aandeel van de TB in de vlottende schuld in 2024

HOOFDSTUK 5: FINANCIËEL COÖRDINATIECENTRUM (FCCB)

5.1. INLEIDING

5.1.1. Voorgeschiedenis en opdrachten

Het FCCB werd opgericht bij ordonnantie van 19 februari 2004 en is operationeel sinds 1 oktober van datzelfde jaar. Het FCCB, waarvan de werking geregeld wordt door de ordonnantie van 4 april 2024 houdende de Codex van de openbare financiën van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, centraliseert vandaag de thesaurieën van 20 ABI's (autonome bestuursinstellingen), goed voor een gemiddeld uitstaand bedrag van om en bij de € 1,6 miljard. Dit maakt van het FCCB een strategisch instrument voor het optimaliseren van de gewestelijke financiën.

De algemene werkingsprincipes van het FCCB zijn de volgende:

- centralisering van de thesaurieën van de deelnemende instellingen via een cash pooling;
- just-in-time financiering van de uitgaven van de instellingen via een systeem voor automatische overboeking van hun transitrekening naar hun eigen rekening;
- opstelling van een geconsolideerde thesaurieplanning op basis van de thesaurieplanningen van de instellingen;
- evaluatie door het FCCB van de afvlakingskwaliteit van de financiële stromen van de instellingen, evenals van de kwaliteit van hun kasvooruitzichten;
- respecteren van de onafhankelijkheid van de instellingen enerzijds, adviezen van het FCCB om hun financieel beheer te verbeteren anderzijds.

De systematische uitbetaling van de subsidies aan de ABI's op hun transitrekeningen, gekoppeld aan de automatische overboekingen tussen deze transitrekeningen en de eigen rekeningen van de ABI's naargelang van hun werkelijke thesauriebehoeften, zorgt voor aanzienlijke besparingen.

De oprichting van het FCCB levert zo jaarlijks aanzienlijke financiële winsten op, ten belope van ongeveer € 20 miljoen, wat het belang van dit systeem aantoonst.

Het FCCB functioneert optimaal en de samenwerking met de verschillende partners verloopt zeer goed. Bovendien maken efficiënte, intern ontwikkelde informaticaprocedures het mogelijk dat een beperkt team alle operationele aspecten beheert en een kwaliteitsvolle recurrente rapportering verricht.

5.1.2. Vooruitzichten 2025

De laatste jaren heeft het FCCB zijn expertise inzake cash pooling uitgebouwd, niet enkel wat de technische en financiële aspecten betreft, maar ook juridisch en fiscaal. Op basis van die nieuwe competenties en gelet op de beperkingen van de gebruikte specifieke cash-poolingformule, heeft het FCCB alternatieven voorgesteld om nog verder te gaan inzake financiële optimalisatie na een grondige studie over de verschillende manieren waarop de thesaurie gecentraliseerd kan worden.

Voor de recentste aanbesteding van het kassierscontract had het gewest in zijn bestek een alternatief opgenomen voor de notionele cash pooling. Het doel bestond erin om enerzijds de rechtszekerheid van het sinds 2004 toegepaste systeem te verhogen en anderzijds de mededinging tussen mogelijke inschrijvers te bevorderen.

De kassier koos voor de alternatieve cash pooling "A". Het nieuwe systeem trad op 1 januari 2023 in werking. Het houdt in dat elke eigen rekening van de ABI's intrest genereert. De rekening-courant van het gewest omvat met andere woorden niet langer de eigen rekeningen van de instellingen.

De werking van het FCCB, met name het storten van de subsidies op de individuele transitrekening van elke instelling en de automatische overboeking tussen de transitrekeningen en de eigen rekeningen van de instellingen, blijft daarentegen ongewijzigd.

Eind 2023 werd een project opgezet voor het vervangen van de door het FCCB gebruikte IT-applicatie, in samenwerking met de IT-dienst van de GOB. Het huidige programma draait immers onder SAS en hoewel het volledige voldoening schenkt, past het niet binnen de informaticastandaarden van de GOB. Dit betekent dat er niet gerekend kan worden op ondersteuning door de IT-dienst voor ontwikkeling en onderhoud, wat een operationeel risico inhoudt.

5.2. BESCHRIJVING

5.2.1. Werking

5.2.1.1 Notionele Cashpooling

De notionele cashpooling is een techniek voor thesauriebeheer die het mogelijk maakt om liquiditeiten van verschillende rekeningen optimaal te beheren zonder dat er fondsen van de ene rekening naar de andere rekening worden overgeheveld.

Zo worden de debet- of creditintresten bepaald op basis van het globale saldo van die gezamenlijke rekening (fictieve entiteit) en niet langer door de debet- en/of creditintresten op te tellen die op de individuele rekeningssaldi berekend zijn.

Met deze soort cashpooling worden de bankbemiddelingsmarges voor de credit- en debetintresten uitgespaard, maar wegens de verdeling van de thesauriemiddelen over de transitrekeningen en de eigen rekeningen van de ABI's was het belang daarvan marginaal geworden.

Sinds 1 januari 2023 omvat de notionele cashpooling niet langer de eigen rekeningen van de deelnemende ABI's. De praktische werking van het systeem blijft evenwel ongewijzigd. Deze werking kan als volgt worden samengevat:

- De instelling wijst een eigen rekening aan als "hoofdrekening". Deze rekening mag geen negatief saldo vertonen (saldo einde dag);
- De kassier voorziet in een systeem voor automatische overboeking vanaf de rekeningen van het gewest (in het bijzonder de transitrekeningen waarop de subsidies aan de instellingen gestort worden) naar de hoofdrekeningen van de instellingen, en hij brengt deze rekeningen indien nodig op nul aan het einde van de dag.

5.2.1.2 Effecten van de cashpooling op het financieel beleid van het Gewest

Het cashpoolingsysteem heeft een aanzienlijk effect op het financieel beleid van het Gewest:

- impact op het thesauriebeheer

Vroeger werden de subsidies naar de eigen rekeningen van de instellingen overgeschreven op verzoek van de instellingen zelf, in afwachting (lang of minder lang naargelang de instelling) van de werkelijke uitvoering van hun uitgaven. Deze methode zorgde ervoor dat de ABI's soms de subsidies belegden en zo creditintresten, die hoger waren dan creditintresten op een zichtrekening, opstreken voor de duur van de wachtperiode. Dergelijke beleggingen gebeurden echter tegen minder gunstige voorwaarden dan wat het Gewest kan verkrijgen.

Het Gewest moest de betaling van deze subsidies financieren en debetintresten betalen aan zijn Kassier.

Vandaag blijven de subsidies zo lang mogelijk op de transitrekeningen van het Gewest staan. Ze worden pas overgeboekt wanneer de uitgave daadwerkelijk plaatsvindt. Het verloop van de vlottende schuld volgt dus de werkelijke uitgaven van de instellingen.

- impact op het beheer van de Gewestsschuld

De thesauriemiddelen die ter beschikking van de deelnemende ABI's worden gesteld, staan op hun respectieve transitrekening. Deze transitrekeningen maken deel uit van de rekening-courant van het gewest.

De portefeuillestructuur is dus gewijzigd, waarbij het mogelijk is om zonder toename van het risico de consolidatie van de vlottende schuld in langetermijnleningen aan vaste rentevoeten uit te stellen en de gemiddelde kosten van de Gewestenschuld te verminderen.

5.2.2. Structuur van het FCCB

Tabel 12: 20 pararegionale instellingen nemen deel aan het FCCB

Brussel Gas Elektriciteit	BRUGEL
Brussel Preventie & Veiligheid	BPV
Brussels Agentschap voor de Ondersteuning van het Bedrijfsleven	BAOB
Brussels Instituut voor Milieubeheer	BIM
Brussels Planbureau	BPB
Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling	ACTIRIS
Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij	BGHM
Brusselse Hoofdstedelijke Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulpverlening	DBDMH
Centrum voor Informatica voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	CIBG
Brussels Agentschap voor de Ondersteuning van het Bedrijfsleven	NEO
Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	ESR
Gewestelijk Agentschap voor Netheid	GAN
Gewestelijk Parkeeragentschap	GPA
Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	CityDev
Gewestelijke Vennootschap van de Haven van Brussel	Haven
Instituut ter Bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie van Brussel	Innoviris
IRISteam vzw	IRISteam
Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer te Brussel	MIVB
Visit.brussels	Visit.brussels
Woningfonds	Woningfonds

We onderscheiden twee belangrijke aspecten inzake deelname:

- de invloed op de geconsolideerde thesaurieplanning

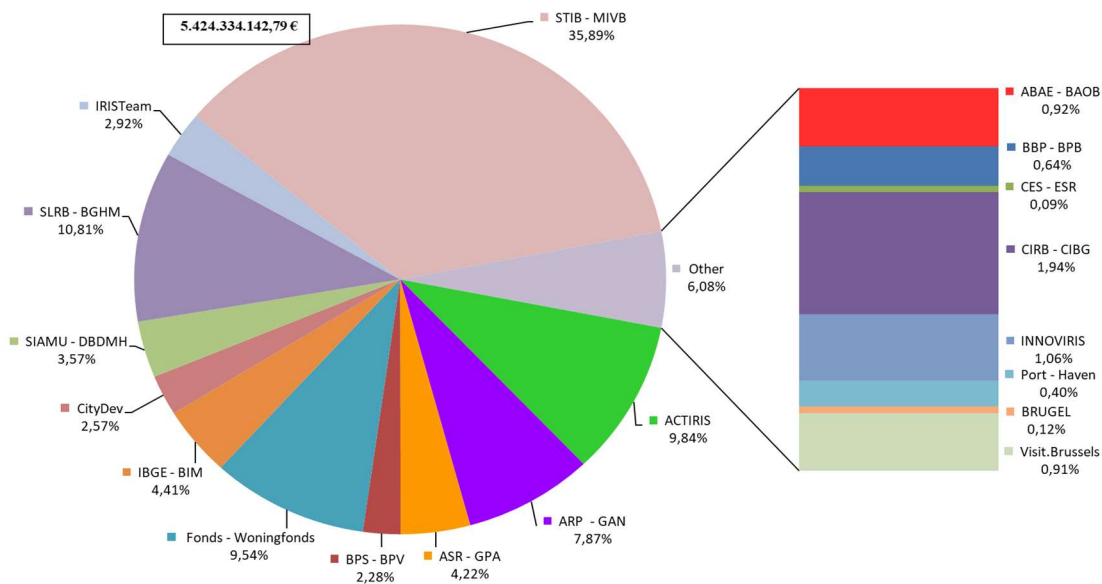
De omvang van de financiële bewegingen op de bankrekeningen maakt het mogelijk om de invloed van een instelling op de thesaurieplanning van het FCCB te bepalen en dus het belang van haar individuele thesaurieplanning voor het beheer van de vlottende schuld van het Gewest.

- de thesaurie-inbreng

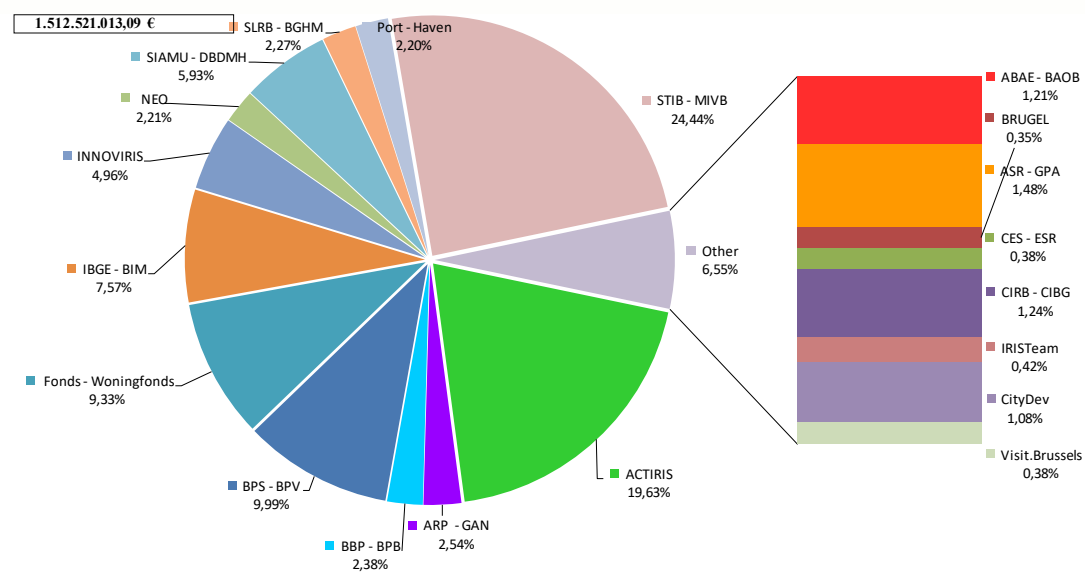
Door de uitstaande bedragen te vergelijken kunnen we het relatieve aandeel van elke instelling in de thesauriemiddelen nagaan.

Grafiek 17: Verdeling van het totaal bewegingen 2024

Grafiek 18: Verdeling van het gemiddeld totaal uitstaand bedrag (eigen + transitrekeningen) 2024

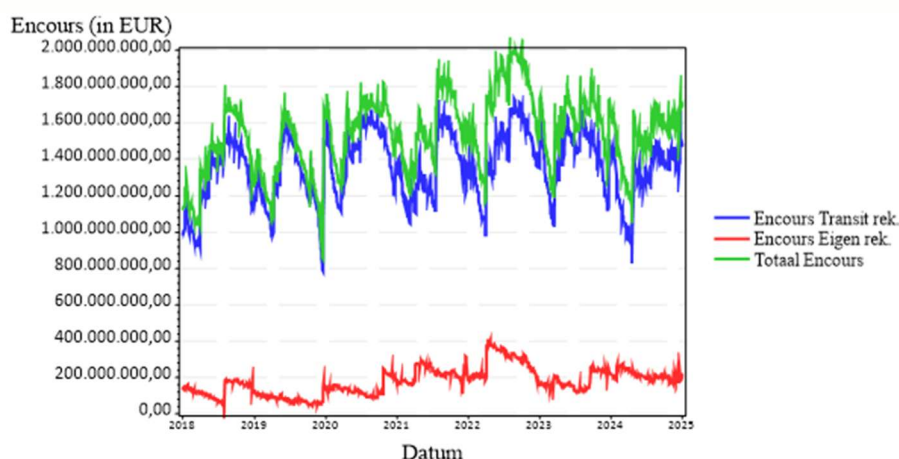
5.2.3. Financiële gegevens 2024

A. De evolutie van het globale uitstaande bedrag van het FCCB :

Tabel 13: Evolutie van het globale financiële uitstaande bedrag van het FCCB

Saldo in EUR	2022	2023	2024
1. Eigen rekeningen	284.093.544,27	177.706.467,61	209.725.248,89
2. Einde van de periode	156.945.359,68	213.770.318,25	216.616.413,23
3. Transitrekeningen	1.447.568.510,23	1.413.699.397,60	1.302.795.764,19
4. Einde van de periode	1.356.107.648,69	1.433.993.377,70	1.417.972.057,09
5. Totaal	1.731.662.054,49	1.591.405.865,21	1.512.521.013,08
6. Einde van de periode	1.513.053.008,37	1.647.763.695,95	1.688.588.470,32

Grafiek 19: Evolutie van het globale financiële uitstaande bedrag van het FCCB

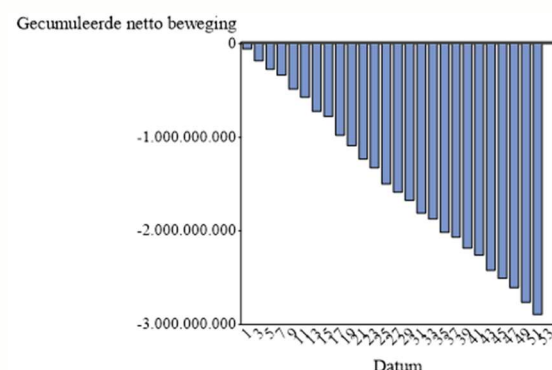
Het gemiddelde totale uitstaande bedrag lag in 2024 lager dan in 2023. Van € 1.591.405.865,21 in 2023 evolueerde het immers naar € 1.512.521.013,08.

Deze grafiek bevestigt nogmaals dat de transitrekeningen pas gedebiteerd worden op het moment dat de uitgaven effectief worden verricht. De subsidies blijven dus wel degelijk zo lang mogelijk binnen de perimeter van het Gewest.

Onderstaande grafiek illustreert de evolutie van het netto te financieren saldo van de instellingen voor het jaar 2025, zonder betalingen van dotaties. Men stelt vast dat dit saldo een regelmatig verloop in de tijd te zien geeft, wat het opstellen van betrouwbare vooruitzichten vergemakkelijkt.

Grafiek 20: Verloop van het netto te financieren saldo van de instellingen voor 2025

B. Kwaliteit van de geconsolideerde thesaurieplanning van het FCCB

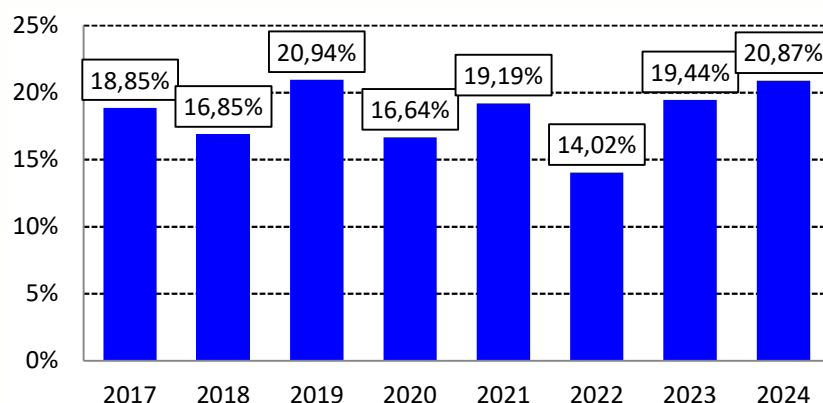
De thesaurieplanningen op maandbasis die de ABI's wekelijks bezorgen, worden geconsolideerd om vooruitzichten voor de komende 28 dagen op te stellen wat betreft de financiële saldi op de eigen rekeningen. Deze vooruitzichten dienen als basis voor het beheer van de vlottende schuld van het Gewest.

De individuele en de geconsolideerde planningen worden volgens dezelfde methode geëvalueerd: voor elke dag van de thesaurieplanning wordt een afwijkingspercentage berekend dat overeenstemt met het verschil tussen de voorzienene nettobeweging en de reële nettobeweging, op basis van het totaal van alle debet- en creditbewegingen.

De kwaliteit van de geconsolideerde planning is een maatstaf voor de kwaliteit van de dienstverlening van het FCCB aan de directie Thesaurie, die de vlottende schuld beheert. Het einddoel bestaat erin onder een afwijkningsniveau van 15% te blijven.

Vanaf de eerste werkingsjaren was er een merkbaar effect op de kwaliteit van het thesaurieplan van het FCCB en de kaap van de 15% afwijking werd in 2007 bereikt. In 2024 lag het gemiddelde afwijkningsniveau op 20,87%, wat wijst op thesaurieramingen van goede kwaliteit.

Grafiek 21: Evolutie van de kwaliteit van de thesaurieplanning van het FCCB

De voortdurende verbetering van de thesaurieplanning van het FCCB heeft meerdere redenen:

- de afwijkingen worden door het FCCB geanalyseerd en in categorieën ingedeeld. Die analyse wordt aan de instellingen meegedeeld via driemaandelijks rapporten en/of informatievergaderingen, op initiatief van het FCCB of de instellingen. In veel gevallen stellen de adviezen van het FCCB de ABI's in staat de kwaliteit van hun thesaurievoorzichten te verbeteren.
- de proactieve houding van sommige instellingen die hun interne beslissingsprocedures voor betalingen en hun betalingstermijnen bij leveranciers hebben gewijzigd om de datums van hun uitgaven beter te controleren.

5.3. WINST VOOR HET GEWEST

Het uitstellen van de consolidatie van de vlottende Gewestsschuld

De schuldportefeuille van het Gewest wordt beheerd door het Agentschap van de Schuld van het Bestuur Financiën en Begroting (Brussel Financiën en Begroting) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De risicostructuur van de portefeuille is een bepalende factor binnen dat beheer. De vlottende Gewestsschuld, die het meest onderhevig is aan het variabiliteitsrisico van de kortetermijnrentevoeten, moet, als het aandeel ervan in de portefeuille een bepaald percentage overtreft, het voorwerp uitmaken van een consolidatie via een langetermijnlening om het risico vast te leggen en om de portefeuillestructuur binnen de grenzen te houden die zijn bepaald door het Agentschap van de Schuld in overleg met de Minister van Financiën.

Sinds 2005, het eerste volledige werkingsjaar van de FCCB, heeft de thesaurie-inbreng van de instellingen die deelnemen aan de financiële centralisatie ervoor gezorgd dat consolidaties vermeden konden worden, en dit ten belope van een gecumuleerd bedrag dat momenteel op € 1,42 miljard geschat wordt.

Deze thesaurie-inbreng heeft het Gewest dus toegelaten schuldconsolidaties voor een totaal bedrag van € 1,42 miljard met een geraamde rentevoet van 0,87% te vermijden, zijnde een besparing van € 12.368.485,00 voor het jaar 2024.

HOOFDSTUK 6: FINANCIEEL COORDINATIECENTRUM VOOR DE GEMEENTEN (FCCGEM)

6.1. VOORGESCHIEDENIS EN OPDRACHTEN

Het Financieel Coördinatiecentrum voor de Gemeenten werd opgericht in 2017, na de publicatie van de ordonnantie van 23 december 2016 houdende de algemene uitgavenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Overeenkomstig met de gemeente gesloten overeenkomsten, voorziet de ordonnantie in de opening van een specifieke transitrekening voor elke gemeente van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze transitrekeningen, geopend binnen de globale staat van het gewest, worden met name gebruikt voor de betaling van de voorschotten op gemeenteopcentiemen, om het beheer van de financiële stromen tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de gemeenten te optimaliseren.

Het FCCGEM centraliseert vandaag de voorschotten op de gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing en op de gewestbelasting op de inrichtingen van toeristisch logies van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor respectievelijk een jaarlijks bedrag van € 691.727.956,08 en € 0 in 2024. Bij die bedragen komen nog de afrekening 2023 ten belope van € 268.085.354,50 voor de onroerende voorheffing, de doorstorting aan de 19 gemeenten van de werkelijke ontvangsten uit de belasting op de inrichtingen voor toeristisch logies, die € 3.685.673,09, bedragen, BE HOME ten belope van € 851.103,61 en de ontvangsten uit de verkeersbelasting ten belope van € 10.934.460,47.

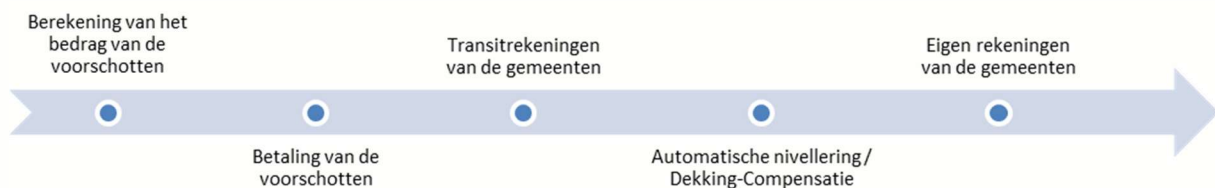
In 2020 werden overeenkomsten gesloten tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de gemeenten, waarin de nadere regels voor de werking van het systeem van de transitrekeningen bepaald worden. Het betreft enerzijds tweepartijenovereenkomsten tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de gemeenten en anderzijds driepartijenovereenkomsten tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de gemeenten en de gewestelijke kassier. De algemeen werkingsprincipes zijn als volgt:

- centralisering van de voorschotten op transitrekeningen gewijd aan de gemeenten;
- opstelling van een geconsolideerde trekkingsplanning op basis van de individuele trekkingsplanningen van de gemeenten;
- opstelling van driemaandelijks rapporten aan de gemeenten en de Autoriteit ;
- berekening en toekenning van een jaarlijkse dotatie voor goed financieel beheer;
- invoering van een systeem om de voorschotten door automatische nivellering over te boeken van de transitrekening van de gemeenten naar hun eigen rekening;
- invoering van een digitaal platform voor uitwisseling van gegevens, zodat de gemeenten de planningen voor hun trekkingen gemakkelijker kunnen bezorgen;

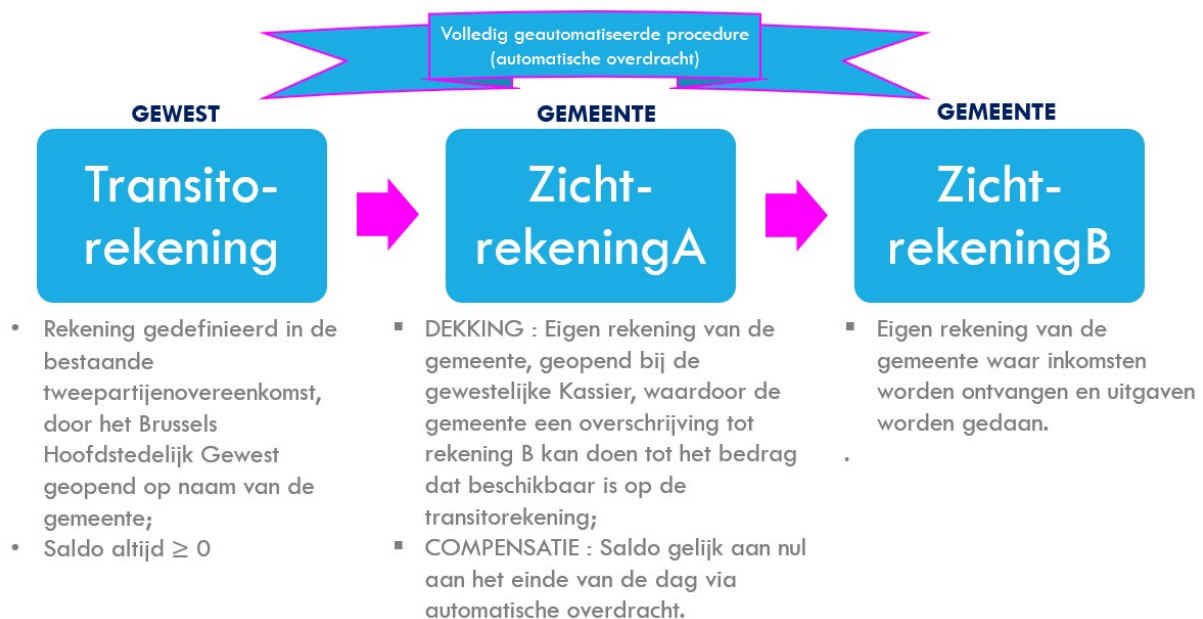
- inachtneming van de gemeentelijke autonomie.

Deze bedragen blijven beschikbaar en de gemeentelijke financiële managers trekken bedragen eruit, volgens hun thesauriebehoeften zonder extra kosten. De gemeenten zullen niet meer verplicht worden te wachten op de betaling van de opcentiemen op basis van de effectieve inning van de opcentiemen en dus bedragen te moeten lenen met ongunstige voorwaarden.

Deze werkwijze moet ervoor zorgen dat de voorschotten langer op de transitrekeningen van het Gewest blijven staan dankzij een "just in time"-financiering. Zo wordt vermeden dat de gemeenten overmatig geld opvragen van beleggings- of termijnrekeningen, waarbij een wachttijd in acht genomen moet worden, tenzij er een financiële vergoeding betaald wordt.

De werkwijze van het dekking-compensatiesysteem dat inging op 01.02.2020, is als volgt:

Dit nieuwe systeem heeft onmiskenbare voordelen :

- **administratieve vereenvoudiging:** automatisering van een systeem dat al bestaat sinds 2017, zonder kosten voor de gemeente (met uitzondering van een driemaandelijksse tarifiering door de bank);
- **flexibiliteit in de overschrijvingen:** gewenste bedragen, gewenste frequentie ;
- **maximale beschikbaarheid van de voorschotten:** saldo van de transitrekening kan op elk moment worden overgedragen zonder wachttijd voor de terbeschikkingstelling ;
- **glijdende trekkingskalender:** online platform om de verwachte trekkingen tijdens het lopende jaar in te voeren.

De digitale interface benoemd “e_Pecunia”, opgericht door het Agentschap van de Schuld zodat de gemeenten hun trekkingsprognoses op transitrekening vanaf de eigen rekening B van de gemeente kunnen invoeren, is toegevoegd aan de beschikbare diensten :

- **administratieve vereenvoudiging:** schrappen van de handmatige trekkingsaanvragen en de uitwisseling van Excel-bestanden per e-mail om de verwachte trekkingen mee te delen;
- **respecteren van de gemeentelijke autonomie:** geen beperking op het afhalen van de gevraagde bedragen, de gemeente kan vrijer beschikken over de verleende voorschotten;
- **ondersteuningsdienst:** de personeelsleden specifiek aangewezen door Brussel Financiën en Begroting om deze opdracht op te volgen staan volledig ter beschikking om vragen te beantwoorden en te helpen.

6.2. DE TRANSITREKENINGEN: KERNCIJFERS

Tabel 14: Evolutie van het saldo van de 19 transitrekeningen

Saldo op rekeningen 31/12/2023	€ 16.195.952,43
Saldo op rekeningen 31/03/2024	€ 75.141.262,99
Saldo op rekeningen 30/06/2024	€ 49.327.066,76
Saldo op rekeningen 30/09/2024	€ 35.004.792,73
Saldo op rekeningen 31/12/2024	€ 27.433.836,69

In 2024 lagen de eindsaldi per kwartaal van de transitrekeningen hoger dan in 2023.

BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

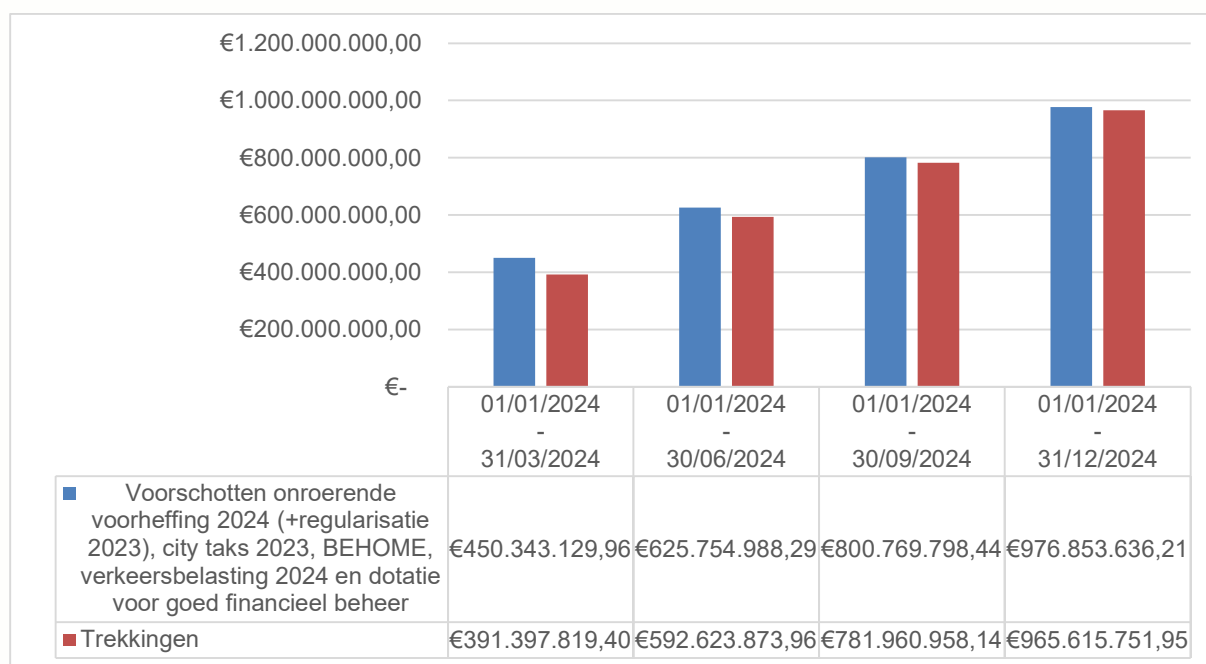
Het gemiddelde uitstaande bedrag kwam uit op € 57.796.318,67 in 2024, tegenover € 44.004.100,47 in 2023.

De gewogen gemiddelde duration bedroeg in 2024 39 dagen, tegenover 31 dagen in 2023.

Meerdere factoren verklaren de evolutie van de saldi in 2024:

- de betaling, in januari 2024, van de afrekening van de onroerende voorheffing 2023, ten belope van € 268.085.354,50 in het totaal, tegenover € 146.024.509,85 in 2023;
- de betaling van de algemene dotatie aan de gemeenten in twee fasen, met name in april en in mei 2024, die het tempo van de trekkingen op de transitrekeningen in mei en in juni aanzienlijk verlaagd heeft;
- de rechtstreekse betaling van de verkeersbelasting op de transitrekeningen.

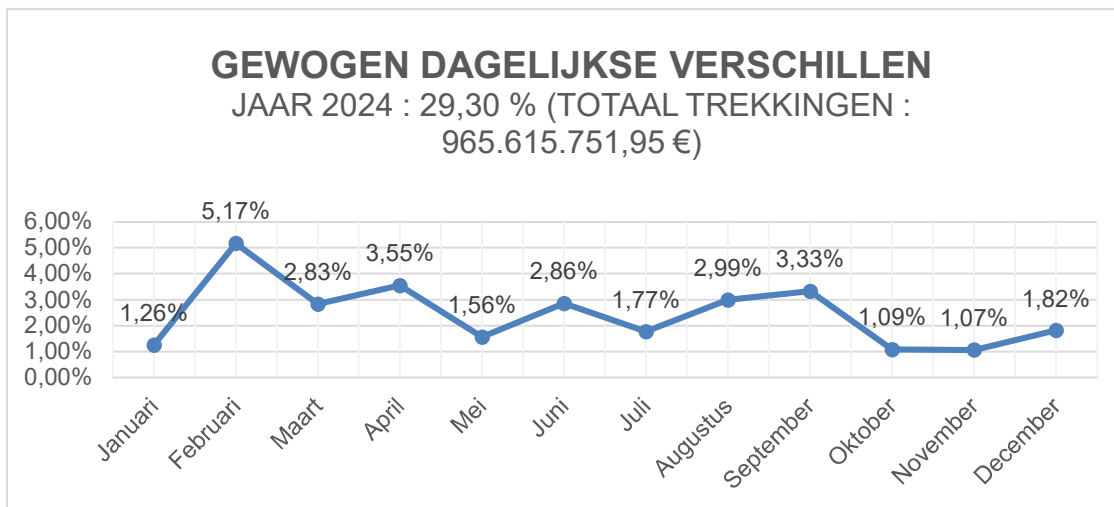
Grafiek 22: Bedrag van de stortingen en trekkingen op de transitrekeningen in 2024

De FCCGEM bekijkt de dagelijkse afwijkingen tussen de meegedeelde geplande trekkingen en de uitgevoerde trekkingen. Deze afwijkingen worden gewogen op basis van het totaal van de trekkingen tijdens een bepaalde periode, en dit op geconsolideerde wijze voor de 19 gemeenten. De gemiddelde dagelijkse afwijking voor het jaar 2024 bedraagt 29,30%. In vergelijking met 2023 is de gemiddelde dagelijkse afwijking licht toegenomen (17,39%).

Grafiek 23: Grafische weergave van de gewogen afwijkingen tijdens het jaar 2024

3.2. VOORUITZICHTEN

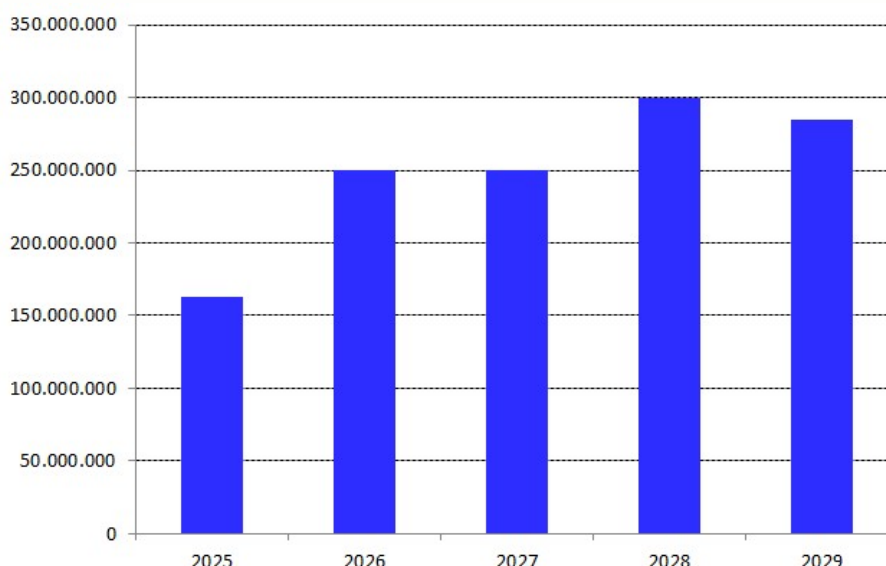
HOOFDSTUK 1: AFLOSSINGSPLAN

Het aflossingsplan vermeldt het bedrag van het resterende kapitaal dat het Gewest nog moet betalen op elke terugbetalingsvervaldag.

Het aflossingsplan is een indicator van het liquiditeits-, het herfinancierings- en het renterisico. Als een openbare entiteit of een bedrijf moeilijkheden ondervindt om financierings- of herfinancieringsbronnen te vinden, krijgen ze te maken met een liquiditeits- en herfinancieringsrisico. Hoe groter de financierings- of herfinancieringsbehoeften, hoe terughoudender de banken zullen zijn een lening tegen gunstige voorwaarden toe te kennen. Dat zal leiden tot een renterisico en zal voor de ontlenaar een weerslag hebben door de hogere financieringskost wegens hogere bankmarges op de referentierentes (Euribor, IRS, OLO).

Om die risico's te verminderen tracht het Gewest het aflossingsplan zo vlak mogelijk te maken. Dat beperkt geconcentreerde kapitaal terugbetalingen en verbetert bijgevolg de financierings- en herfinancieringsvoorwaarden van het Gewest.

Grafiek 24: Aflossingsplan (2025-2029) van de geconsolideerde schuld op 31.12.2024³⁵

³⁵ Het volledige aflossingsplan is opgenomen in de bijlagen (Deel 5, Hoofdstuk 7).

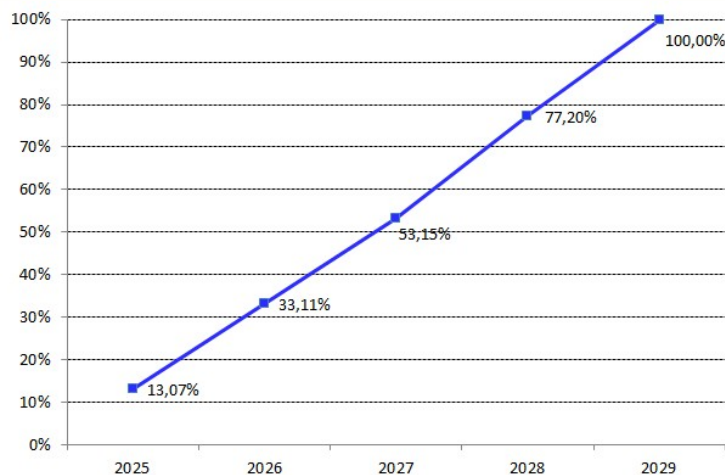
De berekening van de volatiliteit³⁶ van de aflossingen rond het gemiddelde is het belangrijkste instrument waarover het Gewest beschikt om zijn liquiditeits-, herfinancierings- en renterisico's te verminderen. Een lage volatiliteit betekent een perfecte uitvlakking van het aflossingsplan. Dat wordt beschouwd als een van de prioritaire doelstellingen die het Gewest moet bereiken:

- de ratio type-afwijking/gemiddelde toont ons dat de variabiliteit van de toekomstige aflossingen van het Gewest laag ligt:

Jaar	Gemiddelde	Uitgedrukt op	Type-afwijking	Type-afwijking/
2025	20,00%	5 jaar	4,25%	21,26%

- dat blijkt ook uit de quasi constante stijging van de grafiekcurve:

Grafiek 25: Gecumuleerde aflossingen van de geconsolideerde schuld (2025-2029) op 31.12.2024

HOOFDSTUK 2: VERWACHTTE TEKORTEN EN FINANCIERINGS- EN HERFINANCIERINGSBEHOEFTE

Aangezien de Brusselse regering in lopende zaken is op het moment dat het jaarverslag 2024 wordt opgesteld, kunnen we niet weten hoe hoog de toekomstige tekorten zullen zijn. Dit bedrag zal worden bepaald door de volgende Brusselse Hoofdstedelijke Regering.

³⁶ De analyse van de volatiliteit laat toe de omvang van de variatie van elke aflossing rond het gemiddelde van de aflossingen te meten.

HOOFDSTUK 3: EVOLUTIE VAN DE STRUCTUUR VAN DE DIRECTE SCHULD MET CONSOLIDATIES

Dezelfde opmerking als in het vorige hoofdstuk.

HOOFDSTUK 4: BEREKENING VAN DE TOEKOMSTIGE PORTEFEUILLEKOSTEN (2025-2029); STRESSTESTS³⁷

Het Agentschap van de schuld van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft intern een model ontwikkeld voor de berekening van de kostprijs van de schuldportefeuille van het Gewest over een periode van vijf jaar. Dit model is gebaseerd op de evolutie van de curve van de reële toekomstige rentevoeten en houdt rekening met de toekomstige consolidaties, zowel bij variabele als bij vaste rentevoeten.

Het Agentschap heeft een historische analyse verricht van de volatiliteit van de rentetarieven en de vastgestelde verschillen tussen de spotrente en de toekomstige rente op de uitvoeringsdatum. De analyse is vooral kwantitatief. Er werd rekening gehouden met de economische omstandigheden van de betrokken periode.

Deze historische analyse resulteerde in een tabel met marges die de mogelijke verschillen weergeven tussen de spotrente en de toekomstige rente. Op basis daarvan worden verschillende varianten uitgewerkt en aangepast volgens de huidige economische toestand en de mogelijke risico's.

Het model³⁸ heeft betrekking op drie macro-economische scenario's:

- reële toekomstige rentevoeten ;
- stijging van de rentevoeten met een maximale margetoename van 2,45% (= maximaal positief verschil dat werd opgetekend tussen de spotrente en de toekomstige rente over de periode 2004-2015);
- gematigde rentedaling met de historisch laagste rentevoeten als limieten.

---

³⁷ Een oefening die erop neerkomt extreme, maar geloofwaardige rentevoetvoorwaarden te simuleren, om de gevolgen op de portefeuille te bestuderen. Het doel bestaat erin te meten in welke mate de portefeuille bestand is tegen dergelijke situaties.

³⁸ De bijwerking van het model gebeurde op basis van de forwardrente van 31.03.2025 met uitzondering van 2025, waarvoor de toekomstige rentetarieven van 31.12.2024 werden gebruikt.

Tabel 15: Gemiddelde jaarlijkse gewogen kostprijs (maandeinde) volgens de 3 macro-economisch scenario's

Jaar	Reële toekomstige rente	Stijging van de toekomstige rente	Daling van de toekomstige rente
2025	2,51%	2,71%	2,45%
2026	2,71%	2,97%	2,66%
2027	2,76%	3,08%	2,69%
2028	2,85%	3,17%	2,74%
2029	2,88%	3,26%	2,76%

HOOFDSTUK 5: RESULTATEN 2024 EN GEWESTELIJKE STRATEGIEËN 2025

5.1. RESULTATEN 2024

De behoefte aan externe basisfinanciering voor 2024 komt volgens de initiële begroting 2024 uit op € 1,225 miljard, met inbegrip van het verschil tussen forwardverrichtingen en aflossingen.

Ook nu is de Front Office net zoals de vorige jaren zeer vroeg in het jaar van start gegaan met de consolidaties om in de behoeften te voorzien, met de goedkeuring van de minister van Financiën en zoals besproken op de vergadering van het HRF-bureau in december 2023.

Anders dan in de vorige jaren hebben evenwel vele emittenten hun voor later op het jaar geplande financiële marktraadplegingen vervroegd. Het federale schuldagentschap vormt hierop geen uitzondering. Uit de cijfers voor de supranationale emittenten blijkt dat hoewel 2023 al een recordjaar was inzake dekking van financieringsbehoeften, het overtroffen wordt door 2024, en dit vanaf het eerste kwartaal.

Ondanks de massale activiteit van emittenten is de Front Office erin geslaagd om alleen al in januari € 725 miljoen te verwerven (waaronder een megaverrichting van € 500 miljoen). Eind februari stond de teller al op bijna € 1,050 miljard, wat neerkomt op een dekking van 85% in een tijdsperiode van twee maanden.

De volledige dekking van de initiële behoeften werd begin april bereikt, ondanks de verlaagde rating.

In de eerste review van 2024 (maart) werd de rating immers verlaagd van AA- met negatief vooruitzicht naar A+ met stabiel vooruitzicht. Het ratingagentschap wijst erop dat het sinds meerdere jaren vooropgestelde traject - met name een terugkeer naar een tekort dat beperkt blijft tot de € 500 miljoen aan strategische investeringen tegen het einde van de legislatuur 2024 - twee jaar vertraging heeft opgelopen (zie het meerjarentraject dat is opgenomen in de oorspronkelijke begroting 2024).

Nog steeds wat de rating betreft, bevestigde de tweede review, die in september 2024 werd gepubliceerd, de rating en het vooruitzicht zoals die in de vorige review waren vastgesteld.

In de loop van 2024 werden twee andere consolidatie-enveloppes geopend, de ene eind mei voor een volume van € 700 miljoen, en de andere midden oktober voor een volume van € 300 miljoen. Deze

enveloppes werden relatief snel gedekt: die van € 700 miljoen met name dankzij een tweede jumbo-verrichting (€ 468 miljoen) en die van € 300 miljoen in amper een week tijd. De marges die onderhandeld werden voor deze bijkomende enveloppes waren agressiever dan in het eerste semester, en lagen rond OLO+30 BP tegenover rond OLO+35/40 BP in het eerste semester.

De consolidaties waren in 2024 goed voor een totaalbedrag van € 2.173,5 miljoen (exclusief forward verrichtingen, goed voor een volume van € 141 miljoen, en zonder hybride producten, goed voor € 150 miljoen). In 2024 werden meer dan veertig consolidatieverrichtingen afgesloten, voornamelijk in obligatieformaat, bij een vijftiental dealers en voor meer dan twintig looptijden.

De verrichtingen waren allemaal vanilla (d.w.z. zonder complexe structuur), hoofdzakelijk vastrentend en allemaal in euro.

De sterke diversificatie heeft het mogelijk gemaakt de afvlakking van het aflossingsplan en de spreiding over een brede basis van beleggers die Europees zijn gebleven (voornamelijk “kernlanden” zoals Duitsland, Frankrijk en de Benelux, evenals de Scandinavische landen) verder te verbeteren.

De bijkomende consolidatie-enveloppe liet toe een eerste trekking van € 125 miljoen te verrichten op de eerste EIB-lijn tegen aantrekkelijke voorwaarden.

In de loop van 2025 werd een eerste meerjarige financieringslijn gesloten met de samenwerkingsbank van de Raad van Europa (CEB). Net als bij de twee lijnen van de Europese Investeringsbank (EIB) laat deze toe binnen een periode van 4 jaar geld op te nemen op door de emittent gekozen looptijden. Deze met de CEB gesloten lijn heeft dezelfde onderliggende projecten op het gebied van duurzame mobiliteit, die door de MIVB worden gedragen, als die van de eerste EIB-lijn (aankoop van elektrische voertuigen en vernieuwing van het bestaande netwerk). Ze biedt een trekkingsvolume van € 250 miljoen.

Samen waren de financieringscapaciteiten van de 3 kredietlijnen die met deze supranationale actoren werden gesloten goed voor een totaalbedrag van € 1,2 miljard. Met de beperking van de eerste EIB-lijn tot € 125 miljoen had de portefeuille op het jaareinde een opnamecapaciteit en dus toegang tot € 1,075 miljard aan liquide middelen om 2025 aan te vatten!

Op het moment van schrijven van het vorige jaarverslag, dat werd afgesloten met cijfers voor eind maart 2024, werd in termen van cashflow een cash-positive situatie verwacht op de lijnen voor de gehele eerste jaarhelft.

En we kunnen a posteriori daadwerkelijk vaststellen dat de portefeuille het grootste deel van 2024 in een cash-rich positie verkeerde, met een versterking in het laatste kwartaal van 2024, omdat het gewest aan het einde van het jaar maximaal comfort zocht, vooral met het oog op de onzekerheid rond de evoluties op de financiële markten in 2025 en de verlenging van bankkredietlijnen.

In 2024 vonden verschillende beleggingen plaats, voornamelijk aankopen van commercial paper uitgegeven door de federale overheid. Dit papier met beperkt risico biedt een hoge liquiditeit op de secundaire markt en een positief fiscaal voordelig rendement voor het gewest. De rest van de kaspositie bleef op de kredietlijn van de kassier staan.

Wat het financiële tekort betreft, bleek na afsluiting van de uitvoeringsbegroting 2024 dat het tekort € 1,6 miljard bedroeg, vergeleken met de € 1,2 miljard die was geraamd op basis van de initiële begroting voor 2024. Aangezien er een grote volume aan consolidaties werd gesloten, stelde het verschil ons in

staat een beperkt niveau van vlottende schuld en een cash-rich positie te behouden, zoals net hierboven uitgelegd.

5.2. TUSSENTIJDSE RESULTATEN 2025 EN VOORUITZICHTEN

Aangezien er eind 2024 geen regering was en geen initiële begroting voor 2025, heeft het Front Office aan de minister van Financiën voorgesteld een eerste consolidatie-enveloppe voor een bedrag van € 1 miljard vast te leggen. Dit heeft het Front Office opnieuw in staat gesteld om al heel vroeg in 2025 aanwezig te zijn op de financiële markten.

We merken op dat veel andere emittenten hun oproep aan de markt ook hebben vervroegd naar vrij vroeg in 2025, gezien de onzekerheid en de aanzienlijke volatiliteit die 2025 liet verwachten.

Het Front Office kondigde een strak richtpunt van OLO+30 BP aan, een marge die het zonder problemen kon verdedigen bij de dealers en investeerders. We merken op dat een vergelijking mogelijk was met de andere gewesten en gemeenschappen, die elk een emissiebenchmark hanteerden in het eerste kwartaal: Vlaanderen (rating van AA+) verkreeg OLO+20 BP terwijl de Franse Gemeenschap (rating van A) en het Waals Gewest (rating van A-) respectievelijk OLO+38 en +39 BP verkregen. Ons gewest (huidige rating A+) houdt dus het midden tussen deze twee groepen.

De verrichtingen die in de loop van het eerste kwartaal werden afgesloten lieten toe deze eerste enveloppe van € 1 miljard perfect te vullen. In totaal werden ongeveer dertig verrichtingen afgesloten met een vijftiental dealers, met een vijftiental looptijden.

We merken evenwel enkele bijzonderheden op: anders dan in de vorige jaren was er meer vraag naar het schuldscheinformaat (bilaterale contracten naar Duits recht), wat bijdroeg aan de diversificatie van de gebruikte financieringsformaten. Anderzijds werden de eerste verrichtingen over het algemeen gesloten op kortere looptijden dan de voorgaande jaren, wat een erg gunstig effect had om het aflossingsplan af te vlakken op 2 tot 10 jaar.

Van de verrichtingen die via deze eerste enveloppe werden afgesloten, benadrukken we een tweede trekking op de eerste EIB-lijn voor € 175 miljoen en een eerste trekking op de recente CEB-lijn voor € 75 miljoen. Ter herinnering: deze twee lijnen hebben een gemeenschappelijke basis van onderliggende projecten, waarvan de uitvoering jaar na jaar vordert. Het gewest overweegt ook een geleidelijke benutting, om zo een maximale benutting te bereiken aan het einde van de 4 jaar van mogelijke opnames.

Wat betreft de lijnen die met deze supranationale spelers zijn gesloten, resteert er na deze twee trekkingen in 2025 nog € 825 miljoen aan beschikbare capaciteit.

Op het einde van het eerste kwartaal van 2025 diende het Front Office een nieuw verzoek in voor een consolidatie-enveloppe voor in totaal € 1 miljard, waarvan slechts € 500 miljoen werd opengesteld voor de markt, met name om de cashhoeveelheid niet te snel vanaf het jaarbegin op te voeren. Zonder vooruit te lopen op het tekort van 2025, dat nog moet worden vastgelegd en gestemd, komen deze consolidatie-enveloppes tegemoet aan verschillende financiële doelstellingen, onder meer om het Front Office in staat te stellen aanwezig te zijn op de markten, om financiering aan te trekken in wat een moeilijk en

zeer volatiel jaar zal worden, zoals we al hebben gezien op het einde van dit eerste kwartaal, en ook om sterke liquiditeitsposities te verwerven (zie hieronder de link naar de onzekerheid rond bankkredietlijnen).

Bankkredietlijnen

Wat de kredietlijnen betreft, resulteerden de onderhandelingen met Belfius in een verlengingscontract dat in september 2024 werd ondertekend voor een volume van € 500 miljoen voor heel 2025. De bank koppelde deze verlenging wel aan de aanwezigheid van supranationale lijnen en een lijn met ING in 2025.

Het verkrijgen van de verlenging van de financieringslijn bij ING vroeg tijd. Het proces werd vertraagd doordat in de pers ongunstige en ongefundeerde artikelen waren verschenen over de financiële toestand van het gewest (onmiddellijke liquiditeit). In maart sprak de bank zich evenwel positief uit en ze bood een nieuwe kredietlijn van € 500 miljoen aan voor 2025.

Intussen had Belfius de omvang van zijn lijn tijdens het eerste kwartaal teruggebracht, om die vervolgens onmiddellijk weer aan te passen tot het volume van € 500 miljoen dat in zijn verlengingscontract was vastgelegd, toen de bank op de hoogte werd gebracht van het activeren van de nieuwe ING-lijn.

Reviews S&P 2025

Wat de rating betreft, zouden de reviews voor 2025 aanvankelijk in maart en september worden gepubliceerd. Het ratingagentschap had het gewest evenwel in december 2024 voorgesteld de publicaties later te plannen, in juni en oktober 2025, vanwege het vooruitzicht van een moeizame regeringsvorming en waarschijnlijk het uitblijven van een goedgekeurde initiële begroting in het eerste kwartaal van 2025. Het ratingagentschap heeft dus dit initiatief genomen zonder het gewest vooraf te raadplegen. Het verloop van de feiten heeft hen gelijk gegeven. De publicaties voor 2025 zijn vastgelegd op 13 juni en 10 oktober.

Kaspositie

De vlottende schuld zoals die werd verwezenlijkt in het eerste kwartaal toont dat een cash rich-positie werd aangehouden in de gehele periode (gemiddeld meer dan € 500 miljoen). Voor het overige bestond de kortetermijnschuld voornamelijk uit een stabiel volume aan kortetermijnpapieremissies (commercial paper en deposits), doorgaans met lange looptijden (ongeveer 12 maanden).

Nog zonder rekening te houden met de bankkredietlijnen of de capaciteiten vervat in de supranationale kredietlijnen (€ 825 miljoen aan restcapaciteit aan het einde van het eerste kwartaal), had de portefeuille dus een zeer comfortabele liquiditeit gedurende het hele kwartaal.

Markttrentes

In 2024 bleef de langetermijnrente relatief stabiel, in tegenstelling tot 2022 en 2023, toen de rentetarieven aanzienlijk stegen na jaren van “quantitative easing” met historisch lage rentes.

De grafiek hieronder toont de algemene evolutie van de langetermijnrente aan de hand van de rente op OLO's op 20 jaar.

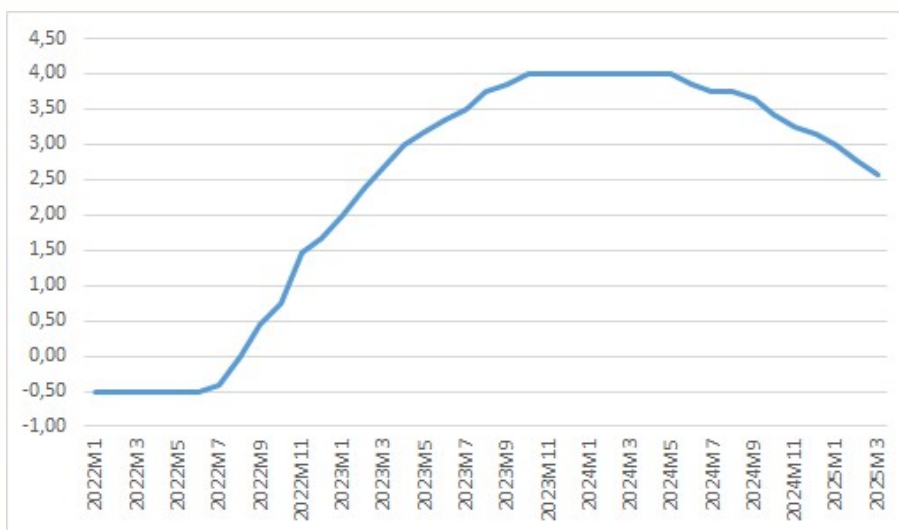

Grafiek 26 : OLO 20 jaar

Aan de andere kant zien we de langetermijnrente weer stijgen sinds december 2024. Tegelijkertijd hebben de Europese richttarieven hun geleidelijke daling voortgezet die medio 2024 begon, zoals te zien is in de tweede grafiek hierna.

Grafiek 27 : ECB - Depositofaciliteitrente

5.3. STAND VAN ZAKEN OVER DE GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE WAARBORGEN EN RISICO'S

Wat de gewaarborgde schuld betreft, zet de Front Office zijn dynamisch beheer verder, meer bepaald via de analyse van het tegenpartijrisico. Dit risico bepaalt de vergoeding ("fees") die de begunstigde instelling jaarlijks moet betalen voor de waarborg. Deze "fees" worden opgenomen in een reservefonds, dat bestemd is om eventuele gevallen van onvermogen op te vangen. Twee analyses ("reviews") per jaar en per instelling zorgen voor een strakke opvolging van het portefeuillerisico.

Er deden zich in 2024, noch in het eerste kwartaal van 2025, geen gevallen van onvermogen voor in het kader van de door de Front Office beheerde waarborgen.

Op juridisch vlak heeft het Brussels Parlement op 28 maart 2019 een ordonnantie aangenomen met betrekking tot de door het Gewest gewaarborgde verbintenissen, die op 5 april 2019 in het Belgisch Staatsblad is verschenen.

Op operationeel vlak had de Front Office de gewaarborgde entiteiten de recentste jaren aanbevolen waakzaam te zijn voor de verwachte stijging van de marktvorwaarden. Deze anticipering is nuttig gebleken, met name voor het Woningfonds. Het Woningfonds had zijn oproep 2021 in twee gesplitst, in de plaats van enkel op het einde van het jaar financiering te verwerven. In 2022 heeft de Front Office zijn steun verleend voor de toekenning van de gewestwaarborg om het fonds in staat te stellen grotendeels te voorzien in zijn jaarbehoefte (€ 190 miljoen op een capaciteit van € 210 miljoen) met een oproep die het uitschreef in het eerste kwartaal. Zo had het fonds zekerheid over zijn leningsvoorwaarden voor 2022, vóór de sterke rentestijgingen die de rest van 2022 kenmerkten. Net zoals in 2022 verleende de Front Office zijn steun voor de waarborg die het fonds aanvraagde om € 200 miljoen op te halen in het eerste kwartaal van 2023. Deze financiering werd succesvol geplaatst bij verschillende binnenlandse banken. In de laatste helft van 2023 heeft het fonds ook € 30 miljoen verworven met de gewestwaarborg. In 2024 werden de belangrijkste waarborgaanvragen geanalyseerd en toegekend aan het Woningfonds, voor een volume van € 200 miljoen eind januari, en aan de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM), voor een volume van € 150 miljoen dat aan het einde van het jaar werd opgehaald. Anderzijds ontving de BGHM in april 2024 een directe lening van het gewest voor een bedrag van € 150 miljoen, die de entiteit in opeenvolgende opnames heeft opgedeeld, gespreid over de daaropvolgende maanden.

De portefeuille van de gewaarborgde schulden werd overigens ten belope van 98% opnieuw samengesteld, contract per contract, stroom per stroom (rente en aflossingen), instelling per instelling en op geconsolideerde wijze. Deze databank is uniek in België en geeft een beeld van het toekomstige gewestelijke risico dat verbonden is aan de verleende waarborgen. Net als voor de rechtstreekse schuldenportefeuille maakt deze databank het ook mogelijk om de duration, de kosten en de structuur van de gewaarborgde schuld te berekenen, per afzonderlijke instelling en op geconsolideerde basis.

Wat de geconsolideerde gewestelijke entiteiten betreft, heeft de Front Office een algemeen overzicht uitgewerkt, evenals een opvolging van de financiële risico's voor de belangrijkste entiteiten. De updates daarvan doen ook dienst voor de semestriële reviews van het ratingagentschap S&P. Aansluitend moet er gewezen worden op de PULSE-enquête die door de Front Office werd gehouden bij het uitbreken van de gezondheidscrisis in 2020 om zich te vergewissen van de thesauriesituatie en de vooruitzichten inzake financiële stress ten gevolge van de COVID-crisis bij alle geconsolideerde en gewaarborgde

gewestelijke entiteiten. Dit leverde een positieve balans op, die zowel het Gewest als het ratingagentschap kon geruststellen wat betreft de financiële situatie bij die entiteiten.

5.4. ANDERE ONTWIKKELINGEN

In het kader van zijn transversale opdrachten zal het Agentschap volgende acties voortzetten:

- onderhoud en bijwerking van de BFW³⁹ -calculator in het kader van de zesde staatshervorming;
- update van de berekening van de inflatiegevoeligheid van de geconsolideerde gewestbegroting 2025, wat kan leiden tot indekkingsverrichtingen;
- voortzetting en ontwikkeling van de samenwerking in de vorm van begeleiding en financieel advies voor de gewestelijke en gemeenschapsinstellingen.

---

³⁹ Bijzondere Financieringswet.

DEEL 4: GEWAARBORGDE SCHULD

De gewaarborgde schuld omvat alle voorwaardelijke verbintenissen van het Gewest. Deze schuld maakt geen deel uit van de overheidsschuld, maar is wel een potentiële schuld wanneer een beroep gedaan wordt op de waarborg. De door het Gewest verleende waarborgen kunnen zowel betrekking hebben op passiva (leningen, ...) als op activa (schuldvorderingen, ...).

HOOFDSTUK 1: WAARBORGBEHEER

Tot de prioriteiten die de minister van Financiën en Begroting had bepaald sinds de legislatuur 2014-2019 behoren de invoering en de consolidatie van een nieuw systeem voor dynamisch waarborgbeheer, alsook een versterking van de monitoring door het Gewest.⁴⁰ Het Agentschap van de Schuld (Brussel Financiën en Begroting) werd belast met de uitvoering van die doelstelling.

HOOFDSTUK 2: VOORSTELLING VAN HET NIEUWE SYSTEEM VOOR DYNAMISCH WAARBORGBEHEER

Het beheer van de waarborgen werd toevertrouwd aan de directie Front Office (hierna “Front Office” genoemd) van het Agentschap van de Schuld, opgericht midden 2014. De Front Office werkte een dynamisch systeem uit op basis van een analyse van de eigenlijke toekenningsaanvraag, die moet beantwoorden aan het kader bepaald in de voorafgaande budgettaire machtiging.

Dankzij een geharmoniseerde methode kan de Front Office het individuele risicoprofiel van de aanvrager bepalen en de “fees” vaststellen: de jaarlijkse vergoeding die de begunstigde aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dient te betalen voor het gebruikte waarborgvolume.

De verplichtingen van de begunstigde zijn opgenomen in een bilaterale overeenkomst, terwijl de rol van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als borg bepaald is in een waarborgovereenkomst. Beide overeenkomsten worden samen met het advies van de Front Office naar de Regering verstuurd ter ondersteuning van de toekenningsbeslissing.

Na de goedkeuring door de Regering analyseert de Front Office het gebruik dat van de waarborg gemaakt wordt, bijvoorbeeld via een advies over de verkregen financieringsniveaus.

Verder in de tijd volgt de Front Office regelmatig de evolutie van het financiële profiel van de begunstigde via een halfjaarlijkse ontmoeting en een bijwerking van de cijfergegevens met het oog op de aanpassing van het profiel en – indien nodig – de “fees”.

---

⁴⁰ Brussels Hoofdstedelijk Parlement, gewone zitting 2014-2015, 7 november 2014, A-51/2 – 2014/2015, bijlage bij de Algemene Toelichting - deel 1 (punt OO2.3), p.86.

Met de “fees” wordt een reservefonds aangelegd dat in eerste lijn aangesproken wordt bij activering van de waarborg wegens onvermogen.

Dankzij dit dynamische en anticiperende beheer krijgt de Front Office een beter inzicht in de risico's die met de begunstigten verbonden zijn en kunnen helpen voorkomen dat de waarborg geactiveerd wordt. Ook kan de Front Office de werkelijke blootstelling van het Gewest inzake waarborgen nauwkeuriger bepalen (financiële in de plaats van boekhoudkundige visie).

Deze aanpak is baanbrekend in Europa en komt ook tegemoet aan de EU-vereisten inzake mededinging en aan de nieuwe methodologie van het ratingbureau Standard & Poor's voor de niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Het systeem werd toegepast in bilateraal verband voor meerdere entiteiten waaronder Hydria, Vivaqua en het Woningfonds.

De ordonnantie van 28 maart 2019 houdende de bepalingen betreffende het beheer van de verbintenissen die worden gewaarborgd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bepaalt dat deze procedure en deze methode systematisch toegepast worden voor elk overheidsbedrijf dat tot de non-profitsector behoort of opdrachten van algemeen belang vervult en dat een gewestelijke waarborg kan genieten krachtens een begrotingsordonnantie of krachtens een wetgevende of regelgevende grondtekst die een dergelijke waarborg toekennen.

HOOFDSTUK 3: HERSAMENSTELLING VAN DE UITSTAANDE GEWESTELIJKE WAARBORGEN OP BASIS VAN DE INDIVIDUELE VERRICHTINGEN

De Middle Office van het Agentschap van de Schuld (hierna de “Middle Office” genoemd) houdt volledige documentatie bij over alle toegekende waarborgen, wat betekent dat de dienst voor elke financiële verrichting die het voorwerp uitmaakt van een waarborg beschikt over:

- de kredietovereenkomst;
- de waarborgakte, als die niet vervat is in de overeenkomst;
- de trekking, in geval van een kredietlijn;
- de aflossingstabel, ofwel een vervaldagoverzicht van de individuele cashflows dat het mogelijk maakt het niet-afgeloste deel van de gewaarborgde schuld te bepalen tot die volledig afgelost is.

Zo is voor 98% van de gewaarborgde schuld omstandige documentatie aangelegd en vindt er analytische opvolging van plaats die gelijkwaardig is aan die van de directe schuld van de GOB. De resterende 2% betreffen waarborgen in tweede rang in verband met verrichtingsportefeuilles ten belope van kleine bedragen: hypothecaire leningen toegekend door sociale kredietmaatschappijen,

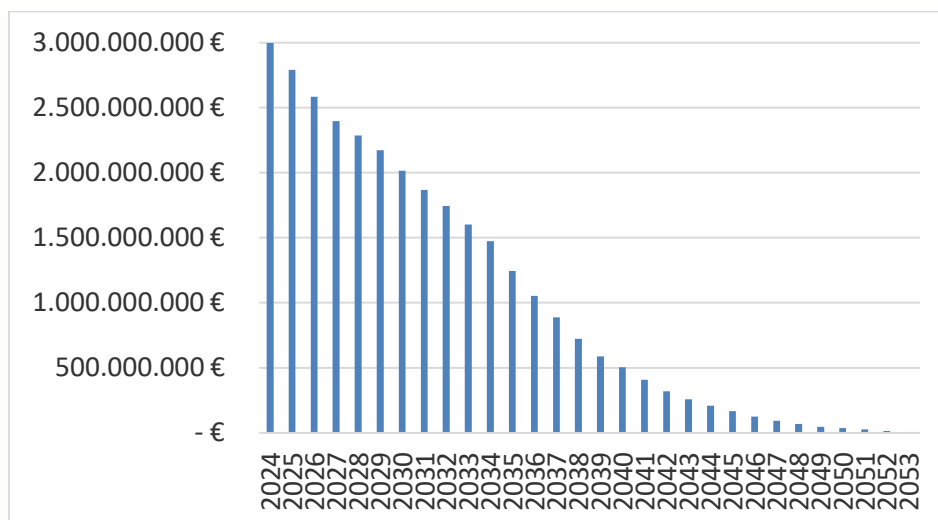

waarborgen verleend door het Waarborgfonds, groene leningen. Voor die verrichtingen baseert de Middle Office zich op de aangiften die gevalideerd zijn door de financiële verantwoordelijken van die maatschappijen.

Deze hersamenstelling zorgt voor een vooruitlopend beeld van de reeds verleende gewestwaarborgen en van het huidige volume waarvoor het Gewest zich verbonden heeft. Onderstaande grafiek toont het verloop van het totale uitstaande bedrag op lange termijn van de waarborgen die momenteel door het Gewest zijn toegekend aan de instellingen, op basis van de door de Middle Office aangelegde documentatie voor het opstellen van dit verslag, tot de volledige aflossing ervan.

De uitstaande door het Gewest gewaarborgde schuld op korte termijn bedroeg € 515,6 miljoen op 31.12.2024.

Grafiek 28: Verloop van de uitstaande door het Gewest gewaarborgde schuld op lange termijn

HOOFDSTUK 4: DE GEWESTBAARBORGEN IN CIJFERS

De twee onderstaande tabellen geven een overzicht van de gewaarborgde schuldportefeuille van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

Tabel 16: Machtigingen en waarborgen verleend in 2024

In duizenden €			
	Instelling	Machtigingen (begroting 2024)	Verstrekte waarborgen (Regering)
1.	Woningfonds		
1.1.	Leningen bij de banken	200.000	200.000
1.2.	Leningen bij de BGHM	0	0
2.	Sociale Kredietmaatschappijen		
2.1.	Leningen aan particulieren	0 ⁴¹	0
2.2.	Leningen bij de banken	25.000	0
4.	Haven van Brussel	0	0
5.	MIVB	0	0
6.	Economische expansie	0	0
7.	Waarborgfonds van het BHG	0	0
8.	BBGHGT		
8.1/8.2/8.5	Missies 1, 2 & 5	927.560	530.625
9.	Brussel-Energie	36.000	0
11.	Hydria	20.000	0
14.	Aquiris	0	0
15.	SFAR (GIMB)	5.000	0
17.	WIELS	0	0
18.	Citydev (GOMB)	0	0
19.	BGHM		
19.1.	Leningen bij de banken	150.000	150.000
19.2.	Leningen bij de FRGE	0	0
20.	Vivaqua	0	0
23.	Net Brussel	27.200	0
24.	Ecoleningen	0	0
25.	Trieercentrum NV	60.000	0
30.	CHIREC	0	0
34.	Brussel-Ontmanteling	0	0
36.	BAOB	10.000	0
	TOTAAL	1.460.760	880.625

⁴¹ Er geldt geen grensbedrag maar de leningen moeten voldoen aan de voorwaarden voor toekenning van de waarborg als bepaald in het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 1 februari 2001 betreffende de erkenning van kredietinstellingen en het verlenen van de gewestwaarborg voor goede afloop van de terugbetaling van kredieten toegestaan voor het bouwen, het kopen, het behouden en het verbouwen van volkswoningen en daarmee gelijkgestelde woningen.

Tabel 17: Gebruikmakingen⁴² en uitwinningen van waarborgen en uitstaande bedragen in 2024

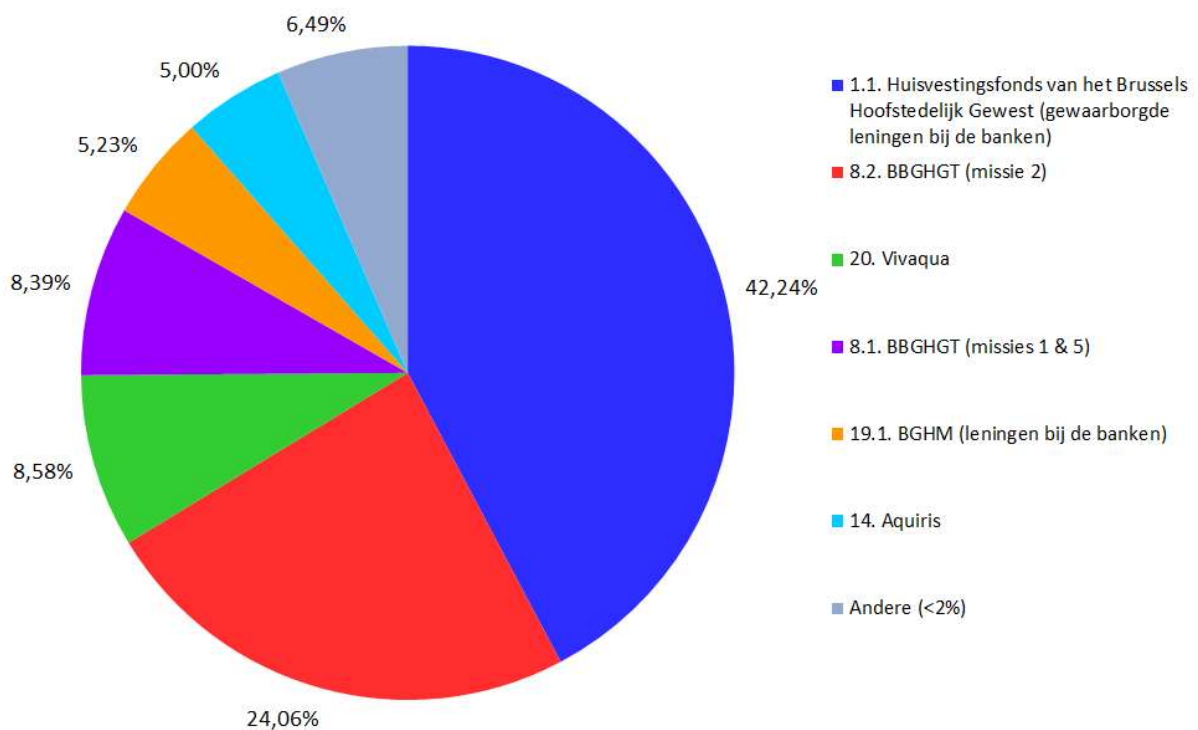
In duizenden €				
	Instellingen	Gebruikmakingen 2024	Uitwinningen van waarborgen	Uitstaand bedrag op 31.12.2024
1.	Woningfonds			
1.1.	Leningen bij de banken	200.000	0	1.523.885
1.2.	Leningen bij de BGHM	0	0	0
2.	Sociale Kredietmaatschappijen			
2.1.	Leningen aan particulieren	0	0	10.196
2.2.	Leningen bij de banken	0	0	28.784
4.	Haven van Brussel	0	0	13.345
5.	MIVB	0	0	0
6.	Economische expansie	0	0	0
7.	Waarborgfonds van het BHG	0	430	53.869
8.	BBGHGT			
8.1/2/5	Missies 1, 2 & 5	530.625	0	1.170.750
8.9.	Swaps	0	0	27.500
9.	Brussel-Energie	0	0	0
11.	Hydria	0	0	69.206
14.	Aquiris	0	0	180.305
15.	Toekomstplan van de huisvesting (GIMB)	0	0	27.111
17.	WIELS	0	0	892
18.	Citydev (GOMB)	0	0	0
19.	BGHM			
19.1.	Leningen bij de banken	150.000	0	188.781
19.2.	Leningen bij de FRGE	0	0	0
20.	Vivaqua	0	0	309.506
23.	Net Brussel	0	0	0
24.	Ecoleningen	0	19	3.246
25.	Triercentrum NV	0	0	0
30.	Brussel-Biogas	0	0	0
34.	Brussel-Ontmanteling	0	0	0
36.	BAOB	0	0	0
	TOTAAL	880.625	449	3.607.375

⁴² Deze gebruikmakingen kunnen betrekking hebben op waarborgen verleend in 2024, maar ook op waarborgen die in vroegere jaren verleend werden.

Onderstaande grafiek geeft de procentuele uitsplitsing weer:

Grafiek 29: Aandeel in % van de verschillende instellingen in het totaal van het uitstaande bedrag van de gewaarborgde schuld op 31.12.2024

DEEL 5: BIJLAGEN

HOOFDSTUK 1: ENCOURS GEWESTSCHULD

1.1. TOTALE DIRECTE SCHULD (ENCOURS)

Tabel 18: Encours van de totale directe schuld op 31 december (in duizenden €)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
1. Directe schuld stricto sensu (= netto te financieren saldo)						
1.1. Leningen op lange termijn	---	74.368	310.956	523.357	805.585	921.358
1.2. Leningen op korte termijn	---	51.520	60.590	-4.747	27.614	68.078
Subtotaal 1	---	125.888	371.546	518.610	833.199	989.436
2. Overgenomen Schuld						
2.1. Ex-Prov. Brabant	---	---	---	---	---	---
2.2. Agglomeratie	---	---	---	---	---	---
2.3. Net Brussel	---	---	---	---	---	---
2.4. DBDMH	---	---	---	---	---	---
Subtotaal 2	---	---	---	---	---	---
Totaal	---	125.888	371.546	518.610	833.199	989.436

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1. Directe schuld stricto sensu (= netto te financieren saldo)						
1.1. Leningen op lange termijn	1.039.766	1.000.741	1.069.731	918.330	941.092	918.671
1.2. Leningen op korte termijn	78.187	127.104	37.290	161.883	249.306	263.106
Subtotaal 1	1.117.953	1.127.845	1.107.021	1.080.213	1.190.397	1.181.776
2. Overgenomen Schuld						
2.1. Ex-Prov. Brabant	31.001	30.160	29.233	28.212	27.086	25.843
2.2. Agglomeratie	88.428	88.428	88.428	88.428	43.807	43.807
2.3. Net Brussel	18.266	18.266	18.266	18.266	18.266	18.266
2.4. DBDMH	19.984	19.984	19.984	19.984	19.984	19.984
Subtotaal 2	157.679	156.838	155.911	154.890	109.143	107.900
Totaal	1.275.632	1.284.683	1.262.932	1.235.104	1.299.541	1.289.676

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1. Directe schuld stricto sensu (= netto te financieren saldo)						
1.1. Leningen op lange termijn	977.770	1.063.505	1.136.208	1.049.446	1.125.288	1.001.341
1.2. Leningen op korte termijn	276.366	165.163	351.928	240.958	270.678	358.810
Subtotaal 1	1.254.136	1.228.668	1.488.136	1.290.404	1.395.966	1.360.151
2. Overgenomen Schuld						
2.1. Ex-Prov. Brabant	24.469	22.961	9.870	8.117	6.251	4.275
2.2. Agglomeratie	43.807	43.807	43.807	17.730	0	0
2.3. Net Brussel	18.266	0	0	0	0	0
2.4. DBDMH	19.984	0	0	0	0	0
Subtotaal 2	106.526	66.768	53.677	25.847	6.251	4.275
Totaal	1.360.661	1.295.436	1.541.813	1.316.251	1.402.217	1.364.426

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Directe schuld stricto sensu (= netto te financieren saldo)						
1.1. Leningen op lange termijn	1.139.789	1.984.039	2.329.039	2.645.539	3.084.540	2.994.540
1.2. Leningen op korte termijn	592.401	202.874	240.731	291.905	61.496	25.988
Subtotaal 1	1.732.190	2.186.913	2.569.770	2.937.444	3.146.036	3.020.528
2. Overgenomen Schuld						
2.1. Ex-Prov. Brabant	2.190	0	0	0	0	0
2.2. Agglomeratie	0	0	0	0	0	0
2.3. Net Brussel	0	0	0	0	0	0
2.4. DBDMH	0	0	0	0	0	0
Subtotaal 2	2.190	0	0	0	0	0
Totaal	1.734.380	2.186.913	2.569.770	2.937.444	3.146.036	3.020.528

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1. Directe schuld stricto sensu (= netto te financieren saldo)						
1.1. Leningen op lange termijn	2.870.750	2.668.750	2.568.750	2.407.250	2.656.250	3.577.000
1.2. Leningen op korte termijn	79.147	81.626	119.262	551.343	708.437	714.766
Subtotaal 1	2.949.897	2.750.376	2.688.012	2.958.593	3.364.687	4.291.766
2. Overgenomen Schuld						
2.1. Ex-Prov. Brabant	0	0	0	0	0	0
2.2. Agglomeratie	0	0	0	0	0	0
2.3. Net Brussel	0	0	0	0	0	0
2.4. DBDMH	0	0	0	0	0	0
Subtotaal 2	0	0	0	0	0	0
Totaal	2.949.897	2.750.376	2.688.012	2.958.593	3.364.687	4.291.766

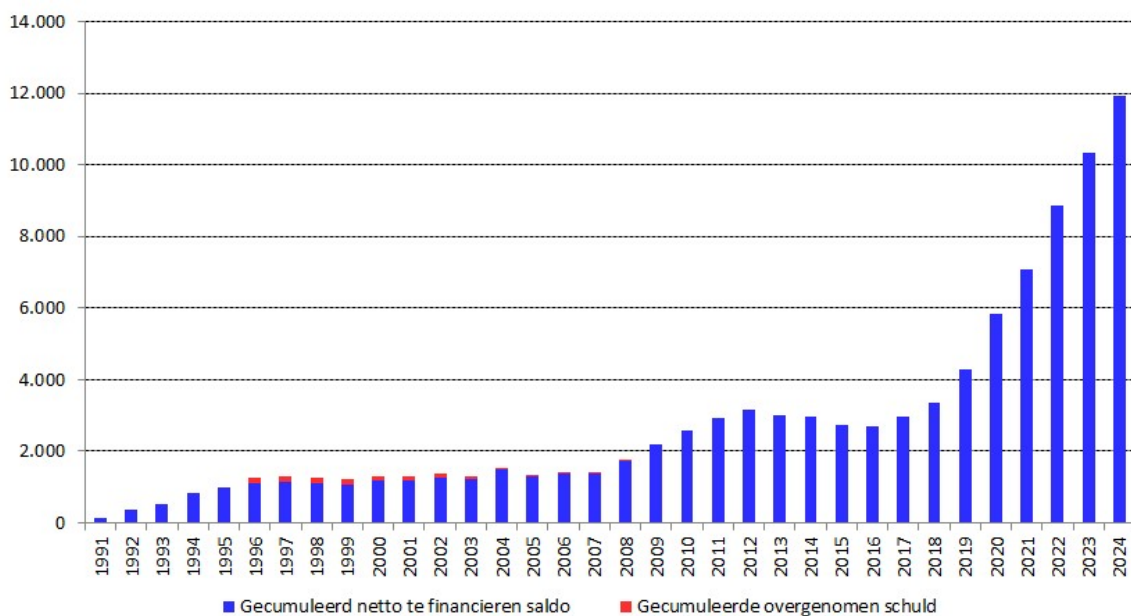

BRUSSEL FINANCIËN EN BEGROTING

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

	2020	2021	2022	2023	2024	
1. Directe schuld stricto sensu (= netto te financieren saldo)						
1.1. Leningen op lange termijn	5.629.000	6.689.023	7.746.523	9.339.773	11.429.773	
1.2. Leningen op korte termijn	198.449	397.498	1.103.706	999.815	507.936	
Subtotaal 1	5.827.449	7.086.521	8.850.229	10.339.588	11.937.709	
2. Overgenomen Schuld						
2.1. Ex-Prov. Brabant	0	0	0	0	0	
2.2. Agglomeratie	0	0	0	0	0	
2.3. Net Brussel	0	0	0	0	0	
2.4. DBDMH	0	0	0	0	0	
Subtotaal 2	0	0	0	0	0	
Totaal	5.827.449	7.086.521	8.850.229	10.339.588	11.937.709	

Grafiek 30: Encours van de totale directe schuld 1990-2024 op 31 december (in miljoen €)

1.2. INDIRECTE SCHULD (ENCOURS)*Tabel 19: Encours van de indirecte schuld op 31 december (in duizenden €)*

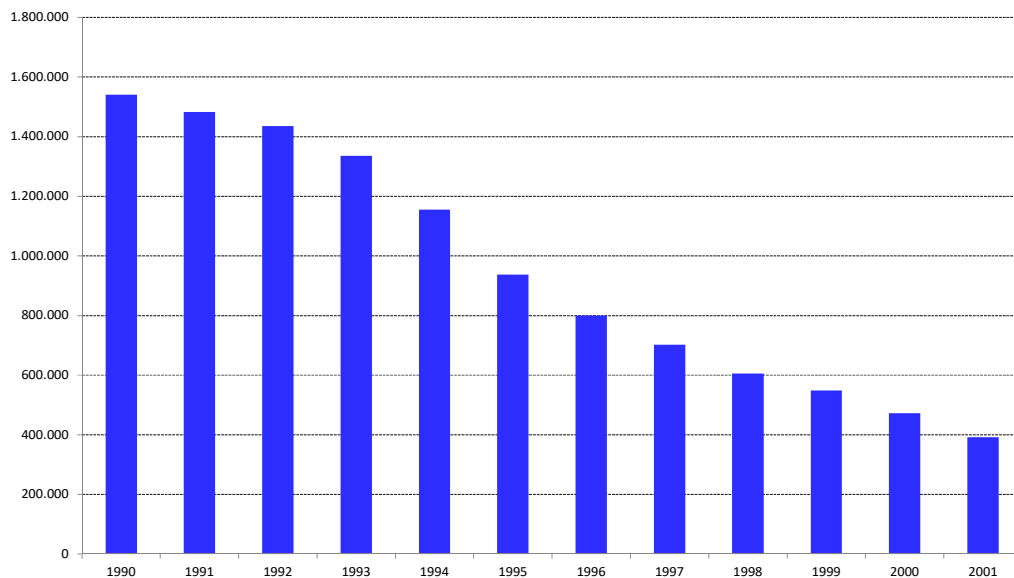
	1990	1991	1992	1993	1994	1995
1. Agglomeratie	96.321	98.995	66.345	63.735	61.061	61.061
2. M.I.V.B.	348.079	372.631	417.222	410.690	464.547	450.090
3. Gemeenteleningen ⁴³	670.363	647.480	589.510	556.689	311.810	91.175
4. Leningen BBGHGT	---	---	---	---	47.236	109.633
5. Gesubsidieerde werken ⁴⁴	89.300	85.644	82.301	77.944	73.493	71.354
6. GOMB ⁴⁵	29.873	26.960	33.788	28.554	21.430	16.120
7. Net Brussel	---	---	18.766	17.297	16.206	17.780
8. Brand	---	---	14.970	14.367	13.383	15.802
9. Economische expansie	---	2.479	2.479	2.479	2.479	---
10. Ex-Provincie Brabant	---	---	---	---	---	33.398
11. BIWM	284	268	250	232	212	192
12. Huisvesting	306.951	247.936	209.688	163.316	143.242	70.730
Totaal	1.541.171	1.482.393	1.435.319	1.335.303	1.155.099	937.335

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1. Agglomeratie	---	---	---	---	---	---
2. M.I.V.B.	431.969	391.934	351.948	341.448	243.221	188.597
3. Gemeenteleningen	50.667	555	---	---	---	---
4. Leningen BBGHGT	213.488	220.367	179.772	132.568	119.866	114.604
5. Gesubsidieerde werken	34.187	31.688	29.080	26.366	23.267	20.461
6. GOMB	11.640	7.137	3.203	1.792	1.128	562
7. Net Brussel	---	---	---	---	---	---
8. Brand	---	---	---	---	---	---
9. Economische expansie	---	---	---	---	---	---
10. Ex-Provincie Brabant	---	---	---	---	---	---
11. BIWM	170	149	127	103	79	54
12. Huisvesting	57.555	50.247	41.763	46.038	85.255	67.686
Totaal	799.676	702.077	605.893	548.315	472.816	391.964

⁴³ Vanaf 1993 via het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHGT).⁴⁴ Omvatten openbare werken, hygiëne en water.⁴⁵ Betreft de aankoop van industrieterreinen en het Militair Hospitaal.

Grafiek 31: Evolutie van de indirecte schuld op 31 december (in duizenden €)

1.3. GEWESTSCHULD STRICTO SENSU (ENCOURS)

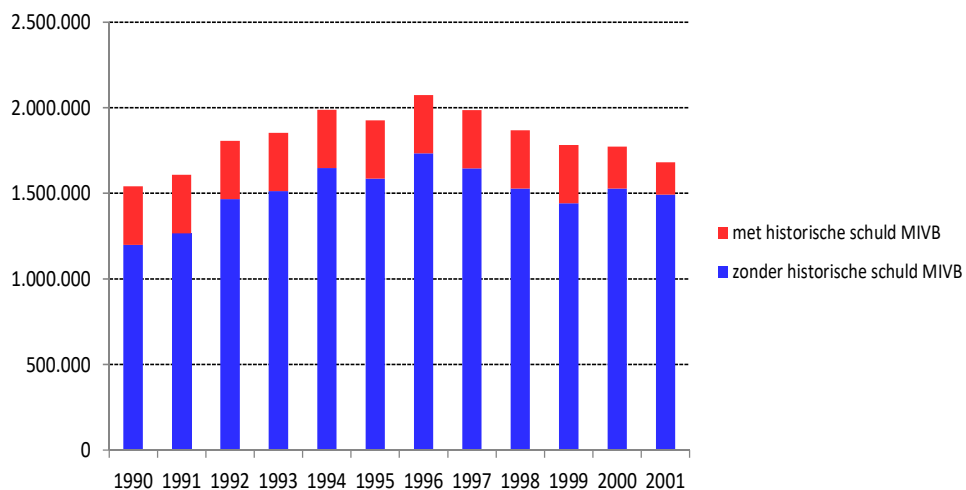
Tabel 20: Encours van de gewestschuld stricto sensu op 31 december (in duizenden €)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
1. Totale directe schuld						
Subtotaal 1	---	125.888	371.546	518.610	833.199	989.436
2. Indirecte schuld						
Subtotaal 2	1.541.171	1.482.393	1.435.319	1.335.303	1.155.099	937.335
3. Omvang schuld						
Totaal 1 + 2	1.541.171	1.608.281	1.806.865	1.853.913	1.988.298	1.926.771
Waarvan historische schuld MIVB	341.448	341.448	341.448	341.448	341.448	341.448
Totaal zonder historische schuld MIVB	1.199.723	1.266.833	1.465.417	1.512.465	1.646.850	1.585.323

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1. Totale directe schuld						
Subtotaal 1	1.275.632	1.284.683	1.262.932	1.235.104	1.299.541	1.289.676
2. Indirecte schuld						
Subtotaal 2	799.676	702.077	605.893	548.315	472.816	391.964
3. Omvang schuld						
Totaal 1 + 2	2.075.308	1.986.760	1.868.825	1.783.419	1.772.357	1.681.640
Waarvan historische schuld MIVB	341.448	341.448	341.448	341.448	243.221	188.597
Totaal zonder historische schuld MIVB	1.733.860	1.645.312	1.527.377	1.441.971	1.529.136	1.493.043

Grafiek 32: Encours van de gewestschuld stricto sensu op 31 december (in duizenden €)

HOOFDSTUK 2: ENCOURS VAN DE SCHULD VOLGENS DE ESR95-NORM

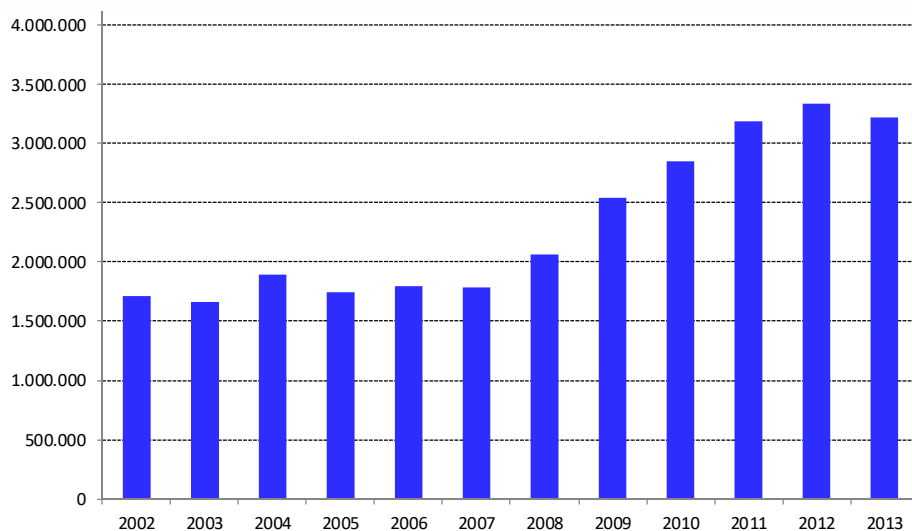
Tabel 21: Encours van de schuld volgens de ESR95-norm op 31 december (in duizenden €)

In duizenden €	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1. Directe gewestenschuld						
1.1. Directe schuld stricto sensu	1.254.136	1.228.668	1.488.136	1.290.404	1.395.966	1.360.151
1.2. Overgenomen directe schuld	106.526	66.769	53.677	25.848	6.251	4.275
Totaal directe schuld	1.360.662	1.295.437	1.541.813	1.316.252	1.402.217	1.364.426
2. Andere geconsolideerde gewestenschulden						
2.1. MIVB	324.047	290.264	256.823	244.921	211.244	209.524
2.2. Leningen BGHGT	139.458	163.203	185.959	205.877	221.447	239.622
2.3. Gesubsidieerde werken	17.715	15.497	13.209	10.931	8.792	6.712
2.4. BIWM	27	0	0	0	0	0
2.5. Huisvesting	48.321	0	0	0	0	0
2.6. Brussels Waarborgfonds	798	1.708	1.739	453	734	1.092
Totaal andere schulden	530.366	470.672	457.730	462.182	442.217	456.950
3. Creditsaldi van instellingen die deel uitmaken van de consolidatieperimeter						
Totaal	- 176.897	- 104.451	- 109.621	- 31.069	- 51.810	- 34.499
Totaal schuld volgens ESR95 norm						
Totaal	1.714.131	1.661.658	1.889.922	1.747.365	1.792.624	1.786.877

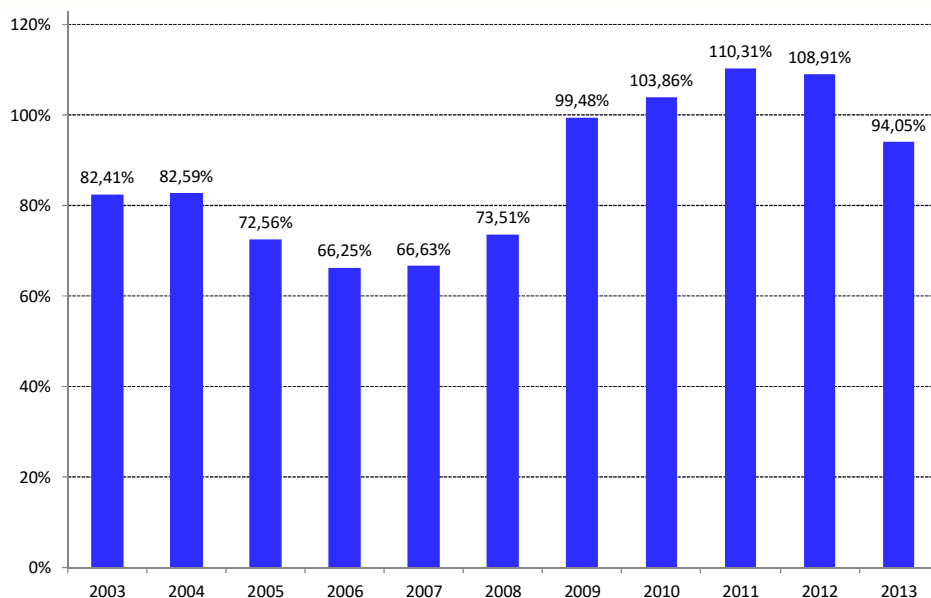
In duizenden €	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Directe gewestenschuld						
1.1. Directe schuld stricto sensu	1.732.190	2.186.913	2.569.770	2.937.444	3.146.036	3.020.528
1.2. Overgenomen directe schuld	2.190	0	0	0	0	0
Totaal directe schuld	1.734.380	2.186.913	2.569.770	2.937.444	3.146.036	3.020.528
2. Andere geconsolideerde gewestenschulden						
2.1. MIVB	177.739	190.244	146.594	125.770	109.373	95.205
2.2. Leningen BGHGT	256.221	251.459	235.572	248.810	231.209	204.206
2.3. Gesubsidieerde werken	5.059	3.482	2.298	1.314	578	333
2.4. BIWM	0	0	0	0	0	0
2.5. Huisvesting	0	0	0	0	0	0
2.6. Brussels Waarborgfonds	138	0	0	0	0	0
Totaal andere schulden	439.157	445.185	384.464	375.894	341.160	335.738
3. Creditsaldi van instellingen die deel uitmaken van de consolidatieperimeter						
Totaal	- 106.085	- 94.995	-103.656	-125.259	-145.159	-134.476
Totaal schuld volgens ESR95-norm						
Totaal	2.067.452	2.537.103	2.850.578	3.188.079	3.342.037	3.219.796

Grafiek 33: Evolutie van de gewestelijke geconsolideerde schuld volgens de ESR95-norm op 31 december (in duizenden €)

Grafiek 34: Evolutie van de totale schuld in verhouding tot de totale ontvangsten volgens de ESR95-norm op 31 december

HOOFDSTUK 3: ENCOURS VAN DE SCHULD VOLGENS DE ESR2010-NORM

De omschakeling naar de nieuwe norm vond plaats in september 2014.

Tabel 22: Encours van de schuld volgens de ESR2010-norm op 31 december (in duizenden €)

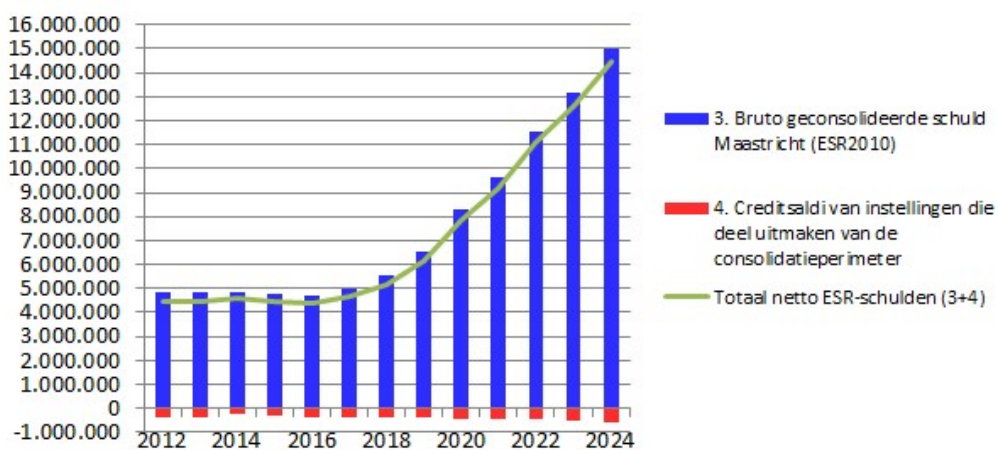
In duizenden €	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Rechtstreekse gewestelijke schuld	3.146.036	3.020.528	2.949.897	2.750.376	2.688.012	2.958.593
2. Andere geconsolideerde gewestelijke schulden	1.683.377	1.814.754	1.860.770	2.009.946	2.039.627	2.051.001
3. Bruto geconsolideerde schuld volgens Maastrichtnorm (ESR2010)	4.829.413	4.835.282	4.810.667	4.760.322	4.727.639	5.009.595
4. Creditsaldi van de instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren	-377.401	-355.585	-225.086	-335.049	-346.177	-367.423
Totale netto ESR-schuld (3+4)	4.452.012	4.479.698	4.585.581	4.425.273	4.381.462	4.642.171

In duizenden €	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1. Rechtstreekse gewestelijke schuld	3.364.687	4.291.766	5.827.449	7.086.521	8.850.229	10.339.588
2. Andere geconsolideerde gewestelijke schulden	2.177.869	2.241.125	2.440.434	2.557.571	2.678.487	2.833.456
3. Bruto geconsolideerde schuld volgens Maastrichtnorm (ESR2010)	5.542.557	6.532.891	8.267.883	9.664.093	11.528.716	13.173.044
4. Creditsaldi van de instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren	-353.905	-368.361	-433.553	-453.870	-456.994	-537.868
Totale netto ESR-schuld (3+4)	5.188.652	6.164.529	7.834.329	9.210.222	11.071.722	12.635.176

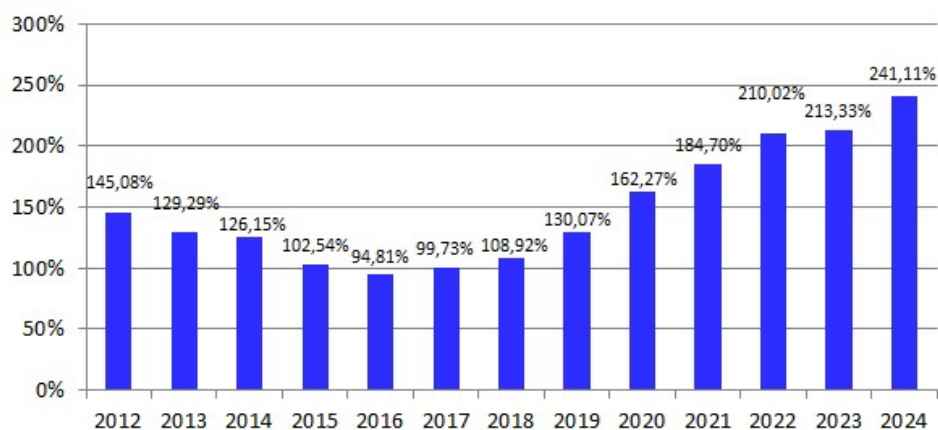
In duizenden €	2024					
1. Rechtstreekse gewestelijke schuld	11.937.709					
2. Andere geconsolideerde gewestelijke schulden	3.082.291					
3. Bruto geconsolideerde schuld volgens Maastrichtnorm (ESR2010)	15.019.999					
4. Creditsaldi van de instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren	-566.203					
Totale netto ESR-schuld (3+4)	14.453.796					

Grafiek 35: Evolutie van de gewestelijke geconsolideerde schuld volgens de ESR2010-norm op 31 december (in duizenden €)

Grafiek 36: Evolutie van de totale schuld in verhouding tot de totale ontvangsten op 31 december (ESR2010-norm)

HOOFDSTUK 4: VERLOOP VAN DE FINANCIERINGSKOST VAN DE PORTEFEUILLE

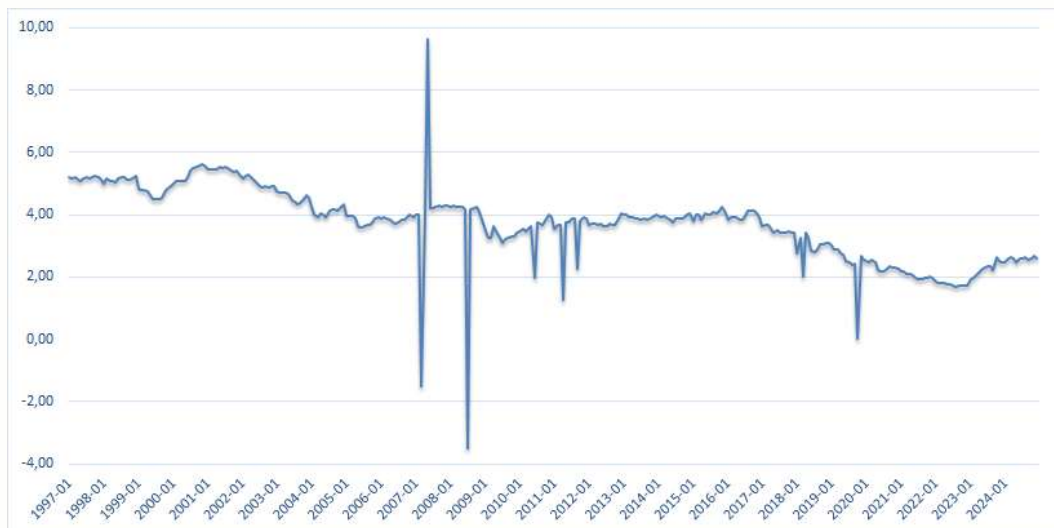
Tabel 23: Verloop van de financieringskost van de portefeuille⁴⁶

Jaar	Gemiddelde jaarrente	Gemiddelde maandrente	
		Minimum	Maximum
1997	5,18 %	5,06 %	5,26 %
1998	5,13 %	5,00 %	5,23 %
1999	4,70 %	4,49 %	4,93 %
2000	5,31 %	5,00 %	5,61 %
2001	5,45 %	5,30 %	5,53 %
2002	5,03 %	4,88 %	5,29 %
2003	4,57 %	4,35 %	4,76 %
2004	4,11 %	3,90 %	4,32 %
2005	3,79 %	3,60 %	3,96 %
2006	3,86 %	3,73 %	4,02 %
2007	4,13 %	-1,49 %	9,63 %
2008	3,52 %	-3,49 %	4,27 %
2009	3,32 %	3,11 %	3,63 %
2010	3,56 %	1,98 %	4,01 %
2011	3,44 %	1,25 %	3,91 %
2012	3,74 %	3,62 %	4,03 %
2013	3,90 %	3,82 %	3,99 %
2014	3,93 %	3,74 %	4,03 %
2015	4,02 %	3,79 %	4,27 %
2016	3,98 %	3,83 %	4,15 %
2017	3,51 %	3,42 %	3,68 %
2018	2,96 %	1,99 %	3,42 %
2019	2,43 %	0,03 %	3,02 %
2020	2,38 %	2,18 %	2,54 %
2021	2,02 %	1,93 %	2,20 %
2022	1,75 %	1,74 %	1,86 %
2023	2,28 %	1,94 %	2,64 %
2024	2,58 %	2,46 %	2,70 %

⁴⁶ In de onderstaande tabel is voor de berekening van de gemiddelde kostprijs van de rechtstreekse schuld rekening gehouden met het FCCB-effect in de berekeningen voor de periode van 01.10.2004 tot 31.12.2022. Door de oprichting van het FCCB daalden de gewogen gemiddelde kosten van de portefeuille doordat de debetstand op de rekening-courant bij de berekening van de rentelasten op de rekening-courant werd verminderd met de creditstand van het FCCB.

Grafiek 37: Gemiddelde maandelijkse kostprijs (gewogen tegen het gemiddeld encours) ter financiering van de totale directe schuld (1997-2024)

HOOFDSTUK 5: VERLOOP VAN DE LOOPTIJD VAN DE PORTEFEUILLE

Tabel 24: Verloop van de looptijd van de portefeuille (in jaar) ⁴⁷

Jaar	Looptijd op 31 december	Looptijd einde maand	
		Minimum	Maximum
1998	4,14	3,26	4,14
1999	3,40	3,35	3,94
2000	3,29	2,84	3,56
2001	3,14	3,09	3,62
2002	3,32	2,67	3,60
2003	3,66	2,93	3,91
2004	3,61	2,84	4,18
2005	3,57	3,50	4,04
2006	5,12	4,85	5,38
2007	3,17	3,15	4,46
2008	3,05	2,87	3,58
2009	6,05	2,87	6,05
2010	7,78	6,12	9,84
2011	8,18	7,24	8,93
2012	8,96	7,48	9,02
2013	8,86	8,86	9,31
2014	9,99	8,93	10,20
2015	9,88	9,88	10,84
2016	9,65	9,65	10,48
2017	8,06	8,06	9,24
2018	8,90	7,76	9,52
2019	12,29	8,87	13,19
2020	19,40	12,36	19,40
2021	19,47	18,16	21,50
2022	16,77	16,77	19,68
2023	15,98	15,27	17,59
2024	17,35	15,93	18,12

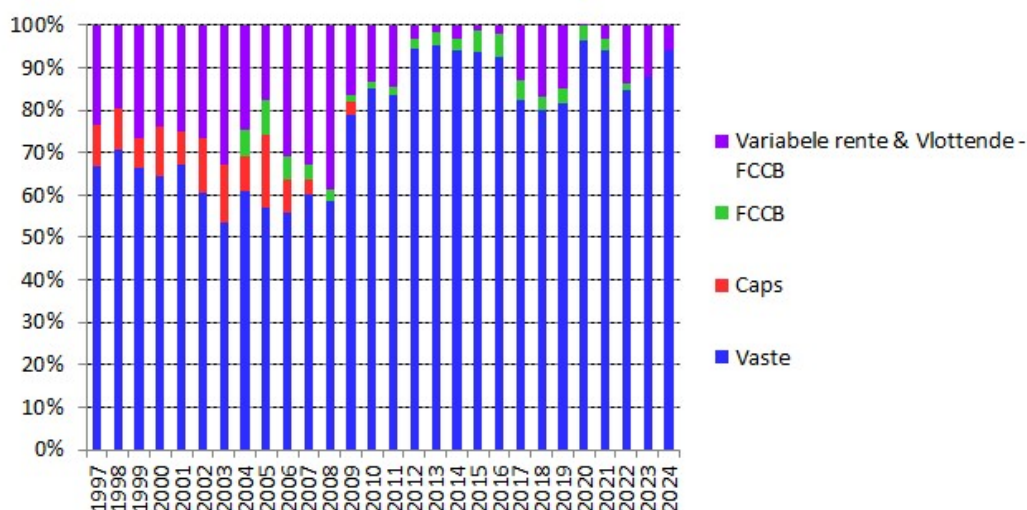
⁴⁷ In de onderstaande tabel is voor de berekening van de duration van de rechtstreekse schuld rekening gehouden met het FCCB-effect in de berekeningen voor de periode van 01.10.2004 tot 31.12.2022. De oprichting van het FCCB had het mogelijk gemaakt de duration van de portefeuille op te trekken dankzij het wegvallen van het renterisico voor een deel van de vlottende schuld.

HOOFDSTUK 6: VERLOOP VAN DE PORTEFEUILLESTRUCTUUR

Dankzij het gebruik van caps, bedoeld om de portefeuille te wapenen tegen een rentestijging, is slechts 0,26 tot 38,74% van de samenstelling van de schuld met variabele rente gebleven in de strikte zin van het woord (d.i. niet-beschermd) tussen 1997 en 2024 (6,01% in 2024). Het vastrentende gedeelte van de portefeuille bevond zich in diezelfde periode tussen 53,57 en 96,34% (93,99% in 2024); het beschermde gedeelte zat tussen 0,00 en 17,06% (0,00% in 2024); en het geneutraliseerde gedeelte⁴⁸ (beschermde vlottende schuld) tussen 0,00 en 8,27% (0,00% in 2024).

Grafiek 38: Verloop van de portefeuillestructuur (op 31 december)

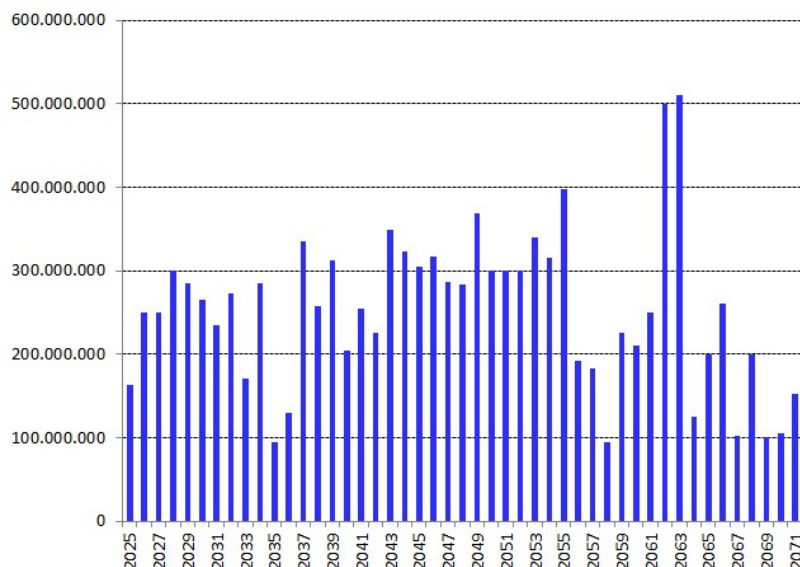
⁴⁸ Het FCCB-bedrag wordt sinds 2023 niet meer in aanmerking genomen voor de berekening van het geneutraliseerde gedeelte.

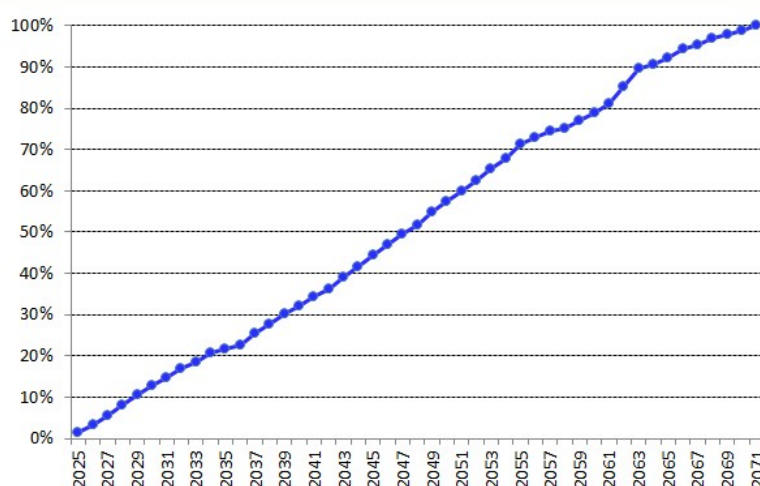
HOOFDSTUK 7: AFLOSSINGSPLAN VAN DE PORTEFEUILLE

Onderstaande grafieken geven het volledige aflossingsplan van de geconsolideerde schuldportefeuille weer, alsook de gecumuleerde aflossingen ervan op 31 december 2024.

Grafiek 39: Aflossingsplan van de geconsolideerde schuld op 31 december 2024 (2025-2071)

Grafiek 40: Gecumuleerde aflossingen van de geconsolideerde schuld op 31 december 2024 (2025-2071)

HOOFDSTUK 8: ENCOURS VAN DE GEWAARBORGDE SCHULD EN WANBETALINGSGRADEN (DEFAULT RATES)

Tabel 25: Encours van de gewaarborgde schuld op 31 december (in duizenden €)

in duizenden €	2022	2023	2024
1. Woningfonds			
1.1. Leningen bij de banken	1.265.028	1.410.331	1.523.885
1.2. Leningen bij de BGHM	0	0	0
1.3. Leningen bij de FRGE	0	0	0
2. Sociale Kredietmaatschappijen			
2.1. Leningen aan particulieren	10.559	8.989	10.196
2.2. Leningen bij de banken	35.671	32.099	28.784
3. Middelgrote woningen	0	0	0
4. Haven van Brussel	15.279	14.333	13.345
5. MIVB	2.000	0	0
6. Economische expansie	0	0	0
7. Waarborgfonds van het BHG	36.989	45.729	53.869
8. BBGHGT			
8.1/8.2/8.5 Missies 1, 2 & 5	1.100.281	1.129.582	1.170.750
8.9. Swaps	35.000	35.000	27.500
9. Brussel-Energie	0	0	0
10. B2E (Filiaal GIMB)	0	0	0
11. Hydria	86.248	77.853	69.206
12. Brussel-Zuid	0	0	0
13. Gemeentelijke holding	0	0	0
14. Aquiris	284.092	248.156	180.305
15. SFAR (GIMB)	29.268	28.208	27.111
16. NV Flagey	0	0	0
17. WIELS	1.011	952	892
18. BGHM	0	0	0
19. Citydev (GOMB)			
19.1. Leningen bij de banken	42.296	40.512	188.781
19.2. Leningen bij de FRGE	0	0	0
20. Vivaqua	337.715	323.610	309.506
21. Brussel-Recyclage	0	0	0
22. Viangro	0	0	0
23. Net Brussel	0	0	0
24. Ecoleningen	6.454	4.411	3.246
25. Triercentrum NV	0	0	0
35. GPA	0	0	0
36. BAOB	0	0	0
TOTAAL	3.287.889	3.399.766	3.607.375

Risicograad (zonder Swaps) 2006-2024 voor de totale gewaarborgde schuld (gewestbijdrage / gewaarborgd encours)

2006	0,0872%		2010	0,0000%		2014	0,0000%		2018	0,0353%		2022	0,0236%
2007	0,0991%		2011	3,0514%		2015	0,0000%		2019	0,0354%		2023	0,0109%
2008	0,0068%		2012	0,0000%		2016	0,0481%		2020	0,0099%		2024	0,0125%
2009	0,0000%		2013	0,0014%		2017	0,0348%		2021	0,1429%			

HOOFDSTUK 9: LENINGEN VAN DE GECONSOLIDEERDE SCHULD

Tabel 26: Leningen van de geconsolideerde schuld (toestand op 31.12.2024)

Leningen in €					
Referentie	Bedrag	Type	Marge (BP)	Beschikbaar gesteld	Vervaldatum
2023_01_20_MTN_02	28.000.000,00	IRS 2Y	26,60	20.01.2023	20.01.2025
2015_02_26_SCHU01	15.000.000,00	Euribor 6M	1,80	26.02.2015	28.03.2025
2022_04_11_MTN_01	20.000.000,00	IRS 3Y	40,50	11.04.2022	11.04.2025
2019_03_20_LOAN01	50.000.000,00	EUR 6M	43,00	20.03.2019	18.04.2025
2009*6-1	20.000.000,00	IRS 16Y	80,00	04.09.2009	04.09.2025
2016_09_16_MTN_01	30.000.000,00	Euribor 6M	0,50	16.09.2016	14.10.2025
2023_01_20_MTN_03	28.000.000,00	IRS 3Y	12,50	20.01.2023	20.01.2026
2021_03_02_MTN_01	15.000.000,00	IRS 5Y	0,90	02.03.2021	02.03.2026
2006*1-1	75.000.000,00	Euribor 6M	0,00	10.05.2006	11.05.2026
2023_05_25_MTN_01	92.000.000,00	IRS 3Y	2,30	25.05.2023	25.05.2026
2016_06_22_MTN_01	20.000.000,00	Euribor 6M	0,00	22.06.2016	29.07.2026
2018_10_08_MTN_01	10.000.000,00	IRS 8Y	-8,00	08.10.2018	08.10.2026
2020_12_10_MTN_01	10.000.000,00	IRS 6Y	11,60	10.12.2020	10.12.2026
2023_01_20_MTN_04	28.000.000,00	IRS 4Y	3,70	20.01.2023	20.01.2027
2012_02_15_SCHU01	5.000.000,00	IRS 15Y	151,00	15.02.2012	15.02.2027
2019_04_08_MTN_01	10.000.000,00	IRS 8Y	0,00	08.04.2019	08.04.2027
2017_04_13_MTN_01	25.000.000,00	EUR6M	27,00	13.04.2017	14.04.2027
2023_07_04_MTN_02	7.000.000,00	IRS 4Y	0,00	04.07.2023	05.07.2027
2011_10_14_LOAN01	75.000.000,00	Euribor 6M	59,00	14.10.2011	14.10.2027
2017_12_15_MTN_01	25.000.000,00	EUR6M	30,00	15.12.2017	15.12.2027
2018_03_12_MTN_01	75.000.000,00	EUR3M	50,00	12.03.2018	30.12.2027
2022_12_29_MTN_01	5.000.000,00	EUR 5Y	14,10	29.12.2022	05.01.2028
2023_01_17_MTN_01	40.000.000,00	IRS 5Y	9,80	17.01.2023	17.01.2028
2023_01_24_MTN_02	15.000.000,00	IRS 5Y	17,30	24.01.2023	24.01.2028
2024_01_26_MTN_04	10.000.000,00	IRS 4Y	20,00	26.01.2024	26.01.2028
2018_01_25_MTN_01	25.000.000,00	EUR6M	30,00	25.01.2018	21.03.2028
2010*5-1	100.000.000,00	IRS 18Y	54,00	06.04.2010	06.04.2028
2013_04_08_MTN_01	30.000.000,00	IRS 15Y	85,00	08.04.2013	08.04.2028
2023_07_04_MTN_03	10.000.000,00	IRS 5Y	0,00	04.07.2023	04.07.2028
2023_10_12_MTN_01	20.000.000,00	EUR 3M	8,50	12.10.2023	12.10.2028
2020_05_18_MTN_01	25.000.000,00	IRS 40Y	40,00	18.05.2020	16.10.2028
2024_02_14_MTN_01	20.000.000,00	EUR 3M	21,10	14.02.2024	14.12.2028
2014_04_07_MTN_01	15.000.000,00	IRS 15Y	57,00	07.04.2014	07.04.2029
2019_04_30_SCHU01	10.000.000,00	IRS 10Y	6,10	30.04.2019	30.04.2029
2021_05_25_LOAN02	51.924.000,00	EUR 8Y	0,20	25.05.2021	06.06.2029
2022_12_05_MTN_01	20.000.000,00	EUR 6M	8,00	05.12.2022	18.10.2029

Leningen in €					
Referentie	Bedrag	Type	Marge (BP)	Beschikbaar gesteld	Vervaldatum
2012_12_03_SCHU01	35.500.000,00	IRS 17Y	113,00	03.12.2012	03.12.2029
2009*8-2	20.000.000,00	Euribor 6M	52,00	17.12.2009	17.12.2029
2009*8-1	132.000.000,00	IRS 20Y	70,00	21.12.2009	21.12.2029
2024_02_05_MTN_01	15.000.000,00	IRS 6Y	28,50	05.02.2024	05.02.2030
2012_02_06_SCHU01	10.000.000,00	IRS 18Y	178,00	06.02.2012	06.02.2030
2024_02_14_MTN_02	110.000.000,00	IRS 6Y	35,70	14.02.2024	15.04.2030
2024_03_08_MTN_01	20.000.000,00	IRS 6Y	34,40	08.03.2024	15.04.2030
2024_10_29_MTN_01	25.000.000,00	IRS 6Y	45,90	29.10.2024	15.04.2030
2020_04_29_MTN_01	10.000.000,00	IRS 10Y	47,90	29.04.2020	29.04.2030
2010*6-1	75.000.000,00	IRS 20Y	55,00	07.05.2010	07.05.2030
2020_02_25_MTN_01	50.000.000,00	IRS 11Y	8,40	25.02.2020	25.02.2031
2021_05_17_MTN_01	15.000.000,00	IRS 10Y	15,60	17.05.2021	07.05.2031
2021_05_19_MTN_01	15.000.000,00	IRS 10Y	15,80	19.05.2021	19.05.2031
2021_05_19_MTN_02	14.000.000,00	IRS 10Y	18,10	19.05.2021	19.05.2031
2021_06_29_MTN_02	15.000.000,00	IRS 10Y	12,80	29.06.2021	19.05.2031
2024_07_08_EIB101	75.000.000,00	IRS 7Y	43,70	08.07.2024	08.07.2031
2023_01_23_MTN_02	25.000.000,00	IRS 9Y	41,00	23.01.2023	20.10.2031
2012_02_27_MTN01	15.000.000,00	IRS 20Y	159,00	27.02.2012	27.02.2032
2022_06_01_MTN_01	10.000.000,00	IRS 10Y	10,00	01.06.2022	01.06.2032
2022_06_14_MTN_01	10.000.000,00	IRS 10Y	13,60	14.06.2022	01.06.2032
2022_10_27_MTN_01	11.500.000,00	IRS 10Y	6,60	27.10.2022	06.07.2032
2022_11_08_MTN_01	50.000.000,00	EUR 3M	18,50	08.11.2022	06.07.2032
2012_08_09_SCHU01	15.000.000,00	IRS 20Y	160,00	09.08.2012	09.08.2032
2012_08_09_SCHU02	1.500.000,00	IRS 20Y	160,00	09.08.2012	09.08.2032
2022_11_18_MTN_01	10.000.000,00	EUR 6M	18,00	18.11.2022	18.10.2032
2012_11_01_SCHU01	40.000.000,00	IRS 20Y	119,00	01.11.2012	01.11.2032
2012_11_02_SCHU01	50.000.000,00	IRS 20Y	107,00	02.11.2012	02.11.2032
2012_11_14_MTN01	10.000.000,00	IRS 20Y	116,00	14.11.2012	14.11.2032
2012_12_06_MTN01	50.000.000,00	IRS 20Y	116,00	06.12.2012	06.12.2032
2023_01_12_MTN_01	20.000.000,00	IRS 10Y	46,80	12.01.2023	12.01.2033
2024_01_26_MTN_03	10.000.000,00	IRS 9Y	47,50	26.01.2024	26.01.2033
2013_03_28_MTN_01	5.000.000,00	IRS 20Y	103,00	28.03.2013	28.03.2033
2023_01_12_MTN_01	10.000.000,00	EUR 6M	44,70	13.01.2023	18.04.2033
2023_01_24_MTN_01	20.000.000,00	IRS 10Y	45,00	24.01.2023	29.04.2033
2024_06_20_MTN_01	10.000.000,00	IRS 9Y	53,40	20.06.2024	20.06.2033
2023_07_04_MTN_01	5.000.000,00	IRS 10Y	44,00	04.07.2023	04.07.2033
2024_01_23_MTN_01	10.000.000,00	IRS9 Y	50,10	23.01.2024	04.07.2033
2024_04_09_MTN_01	10.000.000,00	IRS 9Y	59,90	09.04.2024	04.07.2033
2019_10_24_MTN_01	30.000.000,00	IRS 14Y	4,20	24.10.2019	24.10.2033
2023_01_20_MTN_01	20.000.000,00	EUR 6M	53,50	20.01.2023	28.10.2033
2024_02_07_MTN_01	20.000.000,00	IRS 10Y	52,90	07.02.2024	16.12.2033
2014_04_07_MTN_03	5.000.000,00	IRS 20Y	69,00	07.04.2014	07.04.2034
2014_04_08_SCHU01	10.000.000,00	IRS 20Y	71,00	08.04.2014	08.04.2034
2024_06_12_MTN_01	10.000.000,00	EUR 6M	56,00	12.06.2024	10.05.2034
2024_06_18_MTN_01	20.000.000,00	EUR 6M	58,40	18.06.2024	10.05.2034
2013_06_26_SCHU01	25.000.000,00	IRS 25Y	85,00	26.06.2013	26.06.2034
2012_09_07_SCHU01	30.000.000,00	IRS 22Y	133,00	07.09.2012	07.09.2034
2011_09_08_SCHU01	30.000.000,00	IRS 23Y	119,00	08.09.2011	08.09.2034
2024_10_28_SCHU01	155.000.000,00	IRS 10Y	74,10	28.10.2024	22.10.2034
2020_02_26_MTN_01	50.000.000,00	IRS 15Y	10,10	26.02.2020	26.02.2035
2010*4-1	25.000.000,00	Euribor 6M	45,00	06.04.2010	06.04.2035

Leningen in €					
Referentie	Bedrag	Type	Marge (BP)	Beschikbaar gesteld	Vervaldatum
2024_06_18_MTN_02	10.000.000,00	EUR 6M	68,70	18.06.2024	12.11.2035
2012_12_10_SCHU01	10.000.000,00	IRS 23Y	118,00	10.12.2012	10.12.2035
2024_02_06_MTN_01	10.000.000,00	IRS 12Y	61,20	06.02.2024	06.02.2036
2013_04_08_SCHU01	10.000.000,00	IRS 23Y	93,00	08.04.2013	08.04.2036
2006*1-2	75.000.000,00	Euribor 6M	0,90	10.05.2006	12.05.2036
2024_06_13_MTN_01	25.000.000,00	EUR 6M	70,30	13.06.2024	12.05.2036
2024_06_18_MTN_03	10.000.000,00	EUR 6M	73,30	18.06.2024	10.11.2036
2024_01_19_SCHU01	10.000.000,00	IRS 13Y	66,10	19.01.2024	16.02.2037
2024_01_24_SCHU01	10.000.000,00	IRS 13Y	69,20	24.01.2024	16.02.2037
2020_03_27_MTN_01	5.000.000,00	IRS 17Y	59,50	27.03.2020	27.03.2037
2022_04_05_MTN_01	35.000.000,00	IRS 15Y	12,20	05.04.2022	05.04.2037
2022_05_25_MTN_01	100.000.000,00	IRS 15Y	30,00	25.05.2022	25.05.2037
2022_05_04_MTN_01	70.000.000,00	IRS 15Y	10,10	04.05.2022	22.06.2037
2022_10_06_MTN_01	15.000.000,00	IRS 15Y	31,10	06.10.2022	06.10.2037
2023_03_01_MTN_01	10.000.000,00	IRS 15Y	67,60	01.03.2023	06.10.2037
2023_05_24_MTN_01	20.000.000,00	IRS 14Y	66,10	24.05.2023	06.10.2037
2023_09_19_MTN_01	45.000.000,00	IRS 14Y	69,50	19.09.2023	06.10.2037
2023_11_09_SCHU01	15.000.000,00	IRS 14Y	69,90	09.11.2023	09.11.2037
2013_03_28_SCHU01	25.000.000,00	IRS 25Y	95,00	28.03.2013	28.03.2038
2020_03_28_SCHU01	31.000.000,00	IRS 20Y	109,00	28.03.2020	28.03.2038
2021_03_28_SCHU01	31.000.000,00	IRS 20Y	109,00	28.03.2021	28.03.2038
2022_03_28_SCHU01	31.000.000,00	IRS 20Y	109,00	28.03.2022	28.03.2038
2023_04_12_MTN_01	5.000.000,00	IRS 15Y	62,10	12.04.2023	12.04.2038
2024_07_08_EIB102	50.000.000,00	IRS 14Y	63,90	08.07.2024	08.07.2038
2018_08_02_MTN_01	25.000.000,00	IRS 20Y	7,50	02.08.2018	02.08.2038
2018_08_02_MTN_02	10.000.000,00	IRS 20Y	9,00	02.08.2018	02.08.2038
2018_08_16_MTN_01	20.000.000,00	IRS 20Y	8,60	16.08.2018	16.08.2038
2020_04_15_MTN_01	5.000.000,00	IRS 18Y	55,70	15.04.2020	15.09.2038
2018_11_02_MTN_01	25.000.000,00	IRS 20Y	10,00	02.11.2018	02.11.2038
2024_01_26_MTN_01	50.000.000,00	IRS 15Y	79,90	26.01.2024	26.01.2039
2024_03_08_MTN_02	16.000.000,00	IRS 15Y	79,40	08.03.2024	26.01.2039
2019_02_15_MTN_01	50.000.000,00	IRS 20Y	30,60	15.02.2019	15.02.2039
2019_02_21_MTN_01	72.000.000,00	IRS 20Y	32,00	21.02.2019	21.02.2039
2019_03_01_MTN_01	25.000.000,00	IRS 20Y	31,50	01.03.2019	01.03.2039
2024_03_07_MTN_01	50.000.000,00	IRS 15Y	79,30	07.03.2024	07.03.2039
2019_03_15_MTN_01	20.000.000,00	IRS 20Y	30,90	15.03.2019	15.03.2039
2019_04_29_MTN_01	30.000.000,00	IRS 20Y	30,80	29.04.2019	29.04.2039
2020_02_27_MTN_01	5.000.000,00	IRS 20Y	21,00	27.02.2020	22.06.2040
2019_10_08_MTN_01	100.000.000,00	EUR 6M	60,00	08.10.2019	23.06.2040
2020_12_11_MTN_03	100.000.000,00	IRS 20Y	26,10	11.12.2020	11.12.2040
2020_01_07_MTN_01	80.000.000,00	IRS 21Y	56,80	07.01.2020	07.01.2041
2020_12_09_MTN_01	30.000.000,00	EUR 6M	60,00	09.12.2020	01.04.2041
2021_02_15_MTN_02	20.000.000,00	EUR 6M	60,00	15.02.2021	14.04.2041
2022_06_01_MTN_02	100.000.000,00	IRS 19Y	43,40	01.06.2022	01.06.2041
2021_07_02_MTN_01	25.000.000,00	IRS 20Y	28,90	02.07.2021	02.07.2041
2022_08_24_MTN_01	65.000.000,00	IRS 19Y	46,70	24.08.2022	29.01.2042
2021_06_24_MTN_01	40.000.000,00	IRS 21Y	29,40	24.06.2021	24.06.2042
2021_07_02_MTN_02	25.000.000,00	IRS 21Y	31,30	02.07.2021	02.07.2042
2023_09_15_SCHU01	10.000.000,00	IRS 19Y	88,60	15.09.2023	15.09.2042
2012_11_23_SCHU01	35.000.000,00	IRS 30Y	133,00	23.11.2012	24.11.2042
2022_08_24_MTN_02	50.000.000,00	IRS 20Y	48,70	24.08.2022	28.11.2042

Leningen in €					
Referentie	Bedrag	Type	Marge (BP)	Beschikbaar gesteld	Vervaldatum
2023_01_24_MTN_03	206.500.000,00	IRS 20Y	95,80	24.01.2023	24.01.2043
2023_11_16_MTN_01	26.250.000,00	IRS 19Y	97,50	16.11.2023	24.01.2043
2024_01_24_MTN_02	5.000.000,00	IRS 19Y	92,70	24.01.2024	24.01.2043
2024_02_29_MTN_01	18.000.000,00	IRS 19Y	93,00	29.02.2024	24.01.2043
2022_09_26_MTN_01	25.000.000,00	IRS 21Y	58,10	26.09.2022	26.06.2043
2021_07_02_MTN_03	25.000.000,00	IRS 22Y	34,00	02.07.2021	02.07.2043
2018_07_06_MTN_01	20.000.000,00	IRS 25Y	20,00	06.07.2018	06.07.2043
2019_03_15_SCHU01	27.000.000,00	IRS 24Y	34,50	15.03.2019	16.11.2043
2019_03_15_SCHU02	4.000.000,00	IRS 24Y	34,50	15.03.2019	16.11.2043
2019_03_15_SCHU03	2.500.000,00	IRS 24Y	34,50	15.03.2019	16.11.2043
2024_01_18_SCHU01	15.000.000,00	IRS 20Y	92,60	18.01.2024	18.01.2044
2023_01_25_SCHU01	15.000.000,00	IRS 21Y	95,20	25.01.2023	25.01.2044
2026_02_05_SCHU01	25.000.000,00	IRS 18Y	90,20	05.02.2026	05.02.2044
2019_02_08_MTN_01	10.000.000,00	IRS 25Y	35,00	08.02.2019	08.02.2044
2023_02_10_MTN_01	15.500.000,00	IRS 21Y	89,90	10.02.2023	10.02.2044
2014_04_07_MTN_02	20.000.000,00	IRS 30Y	91,00	07.04.2014	07.04.2044
2014_04_07_SCHU01	21.500.000,00	IRS 30Y	84,00	07.04.2014	07.04.2044
2024_04_11_MTN_01	116.500.000,00	IRS 20Y	110,10	11.04.2024	07.04.2044
2024_10_25_MTN_01	15.000.000,00	IRS 20Y	110,80	25.10.2024	07.04.2044
2019_04_29_MTN_02	50.000.000,00	IRS 25Y	34,50	29.04.2019	29.04.2044
2019_09_13_MTN_02	10.000.000,00	IRS 25Y	27,00	13.09.2019	13.09.2044
2019_11_04_SCHU01	10.000.000,00	IRS 25Y	24,10	04.11.2019	04.11.2044
2028_01_24_MTN_01	100.000.000,00	IRS 17Y	115,30	24.01.2028	24.01.2045
2026_02_02_SCHU01	40.000.000,00	IRS 39Y	94,70	02.02.2026	02.02.2045
2026_04_14_SCHU01	15.000.000,00	IRS 19Y	99,90	14.04.2026	14.04.2045
2019_04_01_MTN_01	50.000.000,00	IRS 26Y	38,50	01.04.2019	22.06.2045
2020_07_20_MTN_01	100.000.000,00	IRS 25Y	57,20	20.07.2020	20.07.2045
2023_03_09_MTN_01	100.000.000,00	IRS 23Y	107,70	09.03.2023	09.03.2046
2023_11_17_MTN_01	20.000.000,00	IRS 22Y	108,20	17.11.2023	09.03.2046
2021_06_28_MTN_01	25.000.000,00	IRS 25Y	44,60	28.06.2021	28.06.2046
2021_05_25_LOAN01	42.599.000,00	EUR 26Y	19,60	25.05.2021	04.12.2046
2022_03_11_MTN_01	130.000.000,00	IRS 25Y	53,00	11.03.2022	17.12.2046
2023_02_03_MTN_01	10.000.000,00	IRS 24Y	100,50	03.02.2023	03.02.2047
2023_02_15_MTN_01	6.000.000,00	IRS 24Y	104,10	15.02.2023	03.02.2047
2023_02_24_MTN_01	10.000.000,00	IRS 24Y	105,80	24.02.2023	03.02.2047
2022_04_05_MTN_02	65.000.000,00	IRS 25Y	51,20	05.04.2022	05.04.2047
2022_02_14_MTN_01	25.000.000,00	IRS 25Y	49,20	14.02.2022	22.06.2047
2021_10_07_MTN_01	95.000.000,00	IRS 26Y	42,10	07.10.2021	07.10.2047
2020_06_22_MTN_01	75.000.000,00	IRS 27Y	79,30	22.06.2020	22.12.2047
2022_01_14_MTN_01	50.000.000,00	IRS 26Y	57,10	14.01.2022	14.01.2048
2018_01_17_MTN_01	68.000.000,00	IRS 30Y	24,10	17.01.2018	17.01.2048
2018_01_22_MTN_01	35.000.000,00	IRS 30Y	25,40	22.01.2018	22.01.2048
2018_01_22_MTN_02	50.000.000,00	IRS 30Y	26,00	22.01.2018	22.01.2048
2022_04_14_MTN_01	10.000.000,00	IRS 26Y	53,00	14.04.2022	22.01.2048
2020_08_07_SCHU01	10.000.000,00	IRS 28Y	65,60	07.08.2020	07.08.2048
2018_08_17_MTN_01	60.000.000,00	IRS 30Y	28,10	17.08.2018	17.08.2048
2024_01_25_SCHU01	20.000.000,00	IRS 25Y	112,90	25.01.2024	25.01.2049
2019_04_05_MTN_01	50.000.000,00	IRS 30Y	47,90	05.04.2019	05.04.2049
2019_04_05_MTN_02	10.000.000,00	IRS 30Y	48,50	05.04.2019	05.04.2049
2019_04_05_MTN_03	29.000.000,00	IRS 30Y	51,00	05.04.2019	05.04.2049
2019_04_16_MTN_01	11.000.000,00	IRS 30Y	49,50	16.04.2019	05.04.2049

Leningen in €					
Referentie	Bedrag	Type	Marge (BP)	Beschikbaar gesteld	Vervaldatum
2019_04_30_MTN_01	25.000.000,00	IRS 30Y	53,60	30.04.2019	30.04.2049
2019_05_03_MTN_02	34.000.000,00	IRS 30Y	53,10	03.05.2019	30.04.2049
2021_05_07_SCHU01	30.000.000,00	IRS 28Y	44,10	07.05.2021	07.05.2049
2021_06_29_MTN_01	25.000.000,00	IRS 25Y	53,80	29.06.2021	29.06.2049
2019_09_20_MTN_01	15.000.000,00	IRS 30Y	45,00	20.09.2019	20.09.2049
2024_10_23_MTN_01	70.000.000,00	IRS 25Y	130,10	23.10.2024	23.10.2049
2020_03_03_MTN_01	50.000.000,00	IRS 29Y	39,80	03.03.2020	03.12.2049
2020_02_25_SCHU01	65.000.000,00	IRS 30Y	38,10	25.02.2020	25.02.2050
2020_04_14_MTN_01	13.000.000,00	IRS 30Y	75,80	14.04.2020	14.04.2050
2020_04_14_MTN_02	7.000.000,00	IRS 30Y	78,70	14.04.2020	14.04.2050
2020_07_24_MTN_01	25.000.000,00	IRS 30Y	68,60	24.07.2020	22.07.2050
2021_10_07_MTN_02	50.000.000,00	IRS 29Y	49,00	07.10.2021	07.10.2050
2019_10_31_MTN_01	100.000.000,00	IRS 30Y	39,30	31.10.2019	31.10.2050
2018_11_30_MTN_01	40.000.000,00	IRS 32Y	51,00	30.11.2018	30.11.2050
2020_06_05_MTN_01	50.000.000,00	IRS 30Y	99,20	05.06.2020	10.01.2051
2020_01_23_MTN_01	10.000.000,00	IRS 31Y	39,20	23.01.2020	23.01.2051
2020_10_08_MTN_01	50.000.000,00	EUR 6M	60,00	08.10.2020	23.01.2051
2020_04_21_MTN_01	50.000.000,00	IRS 31Y	83,70	21.04.2020	21.04.2051
2021_05_03_MTN_02	10.000.000,00	IRS 30Y	46,70	03.05.2021	03.05.2051
2021_05_07_MTN_01	5.000.000,00	IRS 30Y	49,30	07.05.2021	03.05.2051
2021_05_07_MTN_02	25.000.000,00	IRS 10Y	12,20	07.05.2021	07.05.2051
2021_05_25_MTN_01	15.000.000,00	IRS 30Y	57,90	25.05.2021	25.05.2051
2021_10_11_MTN_01	55.000.000,00	IRS 30Y	50,70	11.10.2021	11.10.2051
2019_10_17_MTN_01	25.000.000,00	IRS 32Y	44,40	17.10.2019	17.10.2051
2020_10_28_MTN_01	25.000.000,00	IRS 31Y	49,20	28.10.2020	15.12.2051
2020_11_05_SCHU01	5.000.000,00	IRS 31Y	49,30	05.11.2020	15.12.2051
2022_06_27_MTN_01	50.000.000,00	IRS 30Y	45,10	27.06.2022	26.06.2052
2020_07_15_MTN_01	200.000.000,00	IRS 32Y	78,00	15.07.2020	15.07.2052
2020_12_11_MTN_02	25.000.000,00	IRS 32Y	51,30	11.12.2020	15.07.2052
2021_05_06_MTN_01	25.000.000,00	IRS 31Y	48,60	06.05.2021	15.07.2052
2024_03_22_SCHU01	10.000.000,00	IRS 29Y	81,40	22.03.2024	22.01.2053
2020_01_31_MTN_01	10.000.000,00	IRS 33Y	41,70	31.01.2020	31.01.2053
2023_01_31_MTN_01	60.000.000,00	IRS 30Y	120,50	31.01.2023	31.01.2053
2024_01_31_MTN_01	30.000.000,00	IRS 9Y	129,00	31.01.2024	31.01.2053
2023_02_03_MTN_02	34.000.000,00	IRS 30Y	118,70	03.02.2023	03.02.2053
2024_01_24_MTN_01	131.000.000,00	IRS 29Y	72,20	24.01.2024	23.06.2053
2020_10_08_MTN_03	10.000.000,00	EUR 6M	60,00	08.10.2020	30.09.2053
2020_10_08_MTN_04	30.000.000,00	EUR 6M	60,00	08.10.2020	08.10.2053
2024_01_16_SCHU01	10.000.000,00	IRS 30Y	120,80	16.01.2024	16.12.2053
2022_03_11_MTN_02	178.000.000,00	IRS 32Y	78,50	11.03.2022	11.03.2054
2023_05_03_SCHU01	10.000.000,00	IRS 31Y	136,60	03.05.2023	22.06.2054
2023_11_17_MTN_02	15.000.000,00	IRS 31Y	135,90	17.11.2023	22.06.2054
2025_03_17_SCHU01	25.000.000,00	IRS 29Y	139,40	17.03.2025	22.06.2054
2027_06_22_SCHU01	20.000.000,00	IRS 27Y	151,40	22.06.2027	22.06.2054
2027_06_22_SCHU02	5.000.000,00	IRS 27Y	151,40	22.06.2027	22.06.2054
2027_06_22_SCHU03	2.000.000,00	IRS 27Y	151,40	22.06.2027	22.06.2054
2027_06_22_SCHU04	5.000.000,00	IRS 27Y	151,40	22.06.2027	22.06.2054
2027_06_22_SCHU05	20.000.000,00	IRS 27Y	151,40	22.06.2027	22.06.2054
2028_01_06_SCHU01	35.000.000,00	IRS 26Y	139,00	06.01.2028	22.06.2054
2023_07_28_MTN_01	85.000.000,00	IRS 22Y	134,10	28.07.2023	05.01.2055
2026_01_12_SCHU01	25.000.000,00	IRS 29Y	144,70	12.01.2026	12.01.2055

Leningen in €					
Referentie	Bedrag	Type	Marge (BP)	Beschikbaar gesteld	Vervaldatum
2024_07_24_MTN_01	48.000.000,00	IRS 31Y	143,60	24.07.2024	24.05.2055
2023_05_24_MTN_02	160.000.000,00	IRS 32Y	141,80	24.05.2023	24.05.2055
2024_02_23_MTN_01	15.000.000,00	IRS 11Y	136,40	23.02.2024	24.05.2055
2024_11_04_SCHU01	10.000.000,00	IRS 31Y	150,10	04.11.2024	04.11.2055
2023_11_08_SCHU01	25.000.000,00	IRS 32Y	137,80	08.11.2023	08.11.2055
2020_12_07_MTN_01	30.000.000,00	IRS 35Y	48,70	07.12.2020	07.12.2055
2026_01_05_SCHU01	25.000.000,00	IRS 30Y	143,70	05.01.2026	05.01.2056
2028_08_21_SCHU01	15.000.000,00	IRS 28Y	148,80	21.08.2028	05.01.2056
2028_12_11_SCHU01	20.000.000,00	IRS 27Y	148,00	11.12.2028	07.01.2056
2022_01_14_MTN_02	50.000.000,00	IRS 34Y	70,70	14.01.2022	14.01.2056
2022_02_11_MTN_01	17.000.000,00	IRS 34Y	70,00	11.02.2022	14.01.2056
2023_12_19_SCHU01	10.000.000,00	IRS 32Y	137,40	19.12.2023	19.01.2056
2026_01_19_SCHU01	20.000.000,00	IRS 30Y	140,90	19.01.2026	19.01.2056
2020_12_22_SCHU01	35.000.000,00	IRS 36Y	55,00	22.12.2020	22.12.2056
2027_12_01_SCHU01	10.000.000,00	IRS 29Y	148,70	01.12.2027	15.01.2057
2020_03_19_MTN_01	53.000.000,00	IRS 37Y	85,10	19.03.2020	19.03.2057
2019_09_13_MTN_01	30.000.000,00	IRS 38Y	66,10	13.09.2019	22.06.2057
2020_02_17_MTN_01	25.000.000,00	IRS 37Y	51,00	17.02.2020	22.06.2057
2022_01_14_SCHU01	30.000.000,00	IRS 35Y	75,80	14.01.2022	22.06.2057
2019_09_23_MTN_01	10.000.000,00	IRS 38Y	64,30	23.09.2019	23.09.2057
2024_10_31_MTN_01	25.000.000,00	IRS 33Y	156,10	31.10.2024	31.10.2057
2026_02_11_SCHU01	50.000.000,00	IRS 32Y	126,00	11.02.2026	11.02.2058
2020_06_12_MTN_01	15.000.000,00	IRS 38Y	91,90	12.06.2020	12.06.2058
2019_11_04_SCHU02	30.000.000,00	IRS 39Y	60,90	04.11.2019	04.11.2058
2019_04_24_MTN_01	50.000.000,00	IRS 40Y	75,80	24.04.2019	24.04.2059
2019_05_03_MTN_01	30.000.000,00	IRS 40Y	75,40	03.05.2019	24.04.2059
2019_09_30_MTN_01	30.000.000,00	IRS 40Y	69,60	30.09.2019	30.09.2059
2020_05_25_MTN_01	50.000.000,00	IRS 39Y	119,50	25.05.2020	30.09.2059
2020_05_27_MTN_01	41.000.000,00	IRS 39Y	114,40	27.05.2020	30.09.2059
2019_10_29_MTN_01	10.000.000,00	IRS 40Y	57,40	29.10.2019	29.10.2059
2019_11_14_MTN_01	14.000.000,00	IRS 40Y	58,90	14.11.2019	14.11.2059
2020_01_07_MTN_02	15.000.000,00	IRS 40Y	15,90	07.01.2020	07.01.2060
2023_01_10_SCHU01	30.000.000,00	IRS 37Y	109,00	10.01.2023	10.01.2060
2020_04_30_MTN_01	50.000.000,00	IRS 40Y	107,70	30.04.2020	30.04.2060
2020_08_25_MTN_01	65.000.000,00	IRS 40Y	74,40	25.08.2020	25.08.2060
2020_10_08_MTN_02	50.000.000,00	EUR 6M	70,00	08.10.2020	23.12.2060
2021_02_15_MTN_07	40.000.000,00	IRS 40Y	56,30	15.02.2021	15.02.2061
2021_02_15_MTN_08	40.000.000,00	IRS 40Y	55,20	15.02.2021	15.02.2061
2021_05_03_MTN_01	50.000.000,00	IRS 40Y	62,20	03.05.2021	03.05.2061
2021_02_15_MTN_03	20.000.000,00	EUR 6M	60,00	15.02.2021	14.10.2061
2020_12_10_MTN_02	100.000.000,00	IRS 41Y	64,70	10.12.2020	10.12.2061
2024_01_26_MTN_02	500.000.000,00	IRS 38Y	152,70	26.01.2024	26.01.2062
2023_05_22_MTN_01	32.000.000,00	IRS 30Y	156,50	22.05.2023	22.05.2063
2024_06_06_MTN_01	468.000.000,00	IRS 39Y	158,80	06.06.2024	22.05.2063
2022_08_23_SCHU01	10.000.000,00	IRS 41Y	89,70	23.08.2022	23.08.2063
2024_03_04_SCHU01	25.000.000,00	IRS 40Y	146,80	04.03.2024	04.03.2064
2020_11_30_MTN_01	100.000.000,00	IRS 44Y	62,50	30.11.2020	23.12.2064
2020_11_30_MTN_02	200.000.000,00	IRS 45Y	63,60	30.11.2020	23.12.2065
2020_05_05_MTN_01	100.000.000,00	IRS 46Y	117,40	05.05.2020	22.06.2066
2020_06_12_MTN_02	50.000.000,00	IRS 46Y	100,06	12.06.2020	22.06.2066
2020_11_12_MTN_01	25.000.000,00	IRS 46Y	62,20	12.11.2020	22.06.2066

Leningen in €					
Referentie	Bedrag	Type	Marge (BP)	Beschikbaar gesteld	Vervaldatum
2020_11_12_MTN_01	25.000.000,00	IRS 46Y	62,20	12.11.2020	22.06.2066
2021_05_04_MTN_01	53.000.000,00	IRS 45Y	69,30	04.05.2021	22.06.2066
2021_05_04_MTN_02	23.000.000,00	IRS 45Y	69,30	04.05.2021	22.06.2066
2021_06_22_MTN_01	10.000.000,00	IRS 45Y	77,10	22.06.2021	22.06.2066
2023_12_13_SCHU01	25.000.000,00	IRS 44Y	160,10	13.12.2023	13.06.2067
2023_05_24_MTN_03	30.000.000,00	IRS 44Y	163,10	24.05.2023	02.08.2067
2024_06_13_MTN_02	22.000.000,00	IRS 43Y	148,80	13.06.2024	02.08.2067
2023_10_06_SCHU01	25.000.000,00	IRS 44Y	158,30	06.10.2023	06.10.2067
2023_10_31_MTN_01	200.000.000,00	IRS 45Y	155,70	31.10.2023	31.10.2068
2023_07_15_SCHU01	100.000.000,00	IRS 48Y	92,40	15.07.2023	15.12.2069
2021_06_21_MTN_01	10.000.000,00	IRS 49Y	82,90	21.06.2021	21.06.2070
2023_01_23_MTN_01	95.000.000,00	IRS 47Y	103,50	23.01.2023	22.06.2070
2021_05_11_MTN_01	200.000.000,00	IRS 50Y	77,60	11.05.2021	11.05.2071

HOOFDSTUK 10: AFGELEIDE PRODUCTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE SCHULD

Tabel 27: Afgeleide producten van de geconsolideerde schuld (toestand op 31.12.2024)

in €					
Referentie	Bedrag	Receiving leg	Paying leg	Begindatum	Vervaldag
2006*1-1 SS	75.000.000	EURIBOR 6M	3,63%	28.09.2010	10.05.2039
2018_04_14_SWAP01	75.000.000	EURIBOR 3M	EURIBOR 6M	14.04.2018	14.10.2027
2009*8-2 S	20.000.000	CMS 10-2Y	EURIBOR 6M	17.12.2009	17.12.2029
2018_03_21_SWAP01	25.000.000	EURIBOR 6M	-0,25%	21.03.2018	21.03.2032
2013_06_26_SWAP01	25.000.000	IRS 21Y	EURIBOR 6M	26.06.2013	26.06.2034
2010*4-1 S	25.000.000	IRS 20Y	3,22%	06.04.2010	06.04.2035
2013_04_08_SWAP03	15.000.000	EURIBOR 6M	IRS 23Y	08.04.2013	18.10.2031
2006*1-2 S	75.000.000	EURIBOR 6M	IRS 30Y	10.05.2006	10.05.2036
2013_03_28_SWAP03	25.000.000	IRS 20Y	EURIBOR 6M	28.03.2013	28.03.2038
2020_03_28_SWAP01	31.000.000	Driemaandelijkse formule ⁴⁹	4,00%	28.03.2020	28.03.2038
2021_03_28_SWAP01	31.000.000	Driemaandelijkse formule ⁵⁰	4,00%	28.03.2021	28.03.2038
2022_03_28_SWAP01	31.000.000	Driemaandelijkse formule ⁵¹	4,00%	28.03.2022	28.03.2038
2009*2-5 S CALL	40.000.000	EURIBOR 6M	5,047%	30.04.2009	30.04.2036
2009*2-2 S CALL	61.500.000	EURIBOR 3M	4,08%	06.04.2009	06.04.2039
2014_04_07_SWAP01	30.000.000	IRS 25Y	EURIBOR 3M	07.04.2014	06.04.2039
2020_12_23_SWAP01	50.000.000	EURIBOR 6M	EURIBOR 3M	23.12.2020	23.06.2040
2009_04_01_SWCM01	30.000.000	EURIBOR 6M	6,05%	01.04.2009	01.04.2041
2009*3-4 S CALL	20.000.000	EURIBOR 6M	7,97%	14.04.2009	14.04.2041

⁴⁹ IF(((IRS20Y-IRS2Y)>0);3,25%;0,00%)⁵⁰ IF(((IRS20Y-IRS2Y)>0);3,25%;0,00%)⁵¹ IF(((IRS20Y-IRS2Y)>0);3,25%;0,00%)

in €					
Referentie	Bedrag	Receiving leg	Paying leg	Begindatum	Vervaldag
2009*4-1 SS	125.000.000	EURIBOR 6M	IRS 1Y	31.01.2011	29.07.2041
2012_03_31_SWAP01	50.000.000	EURIBOR 6M	IRS 30Y	31.03.2012	31.03.2042
2009*7-123 S CALL	50.000.000	EURIBOR 6M	IRS 30Y	21.09.2009	21.09.2050
2012_11_30_SWAP01	50.000.000	EURIBOR 6M	2,76%	30.11.2012	30.11.2042
2012_06_26_SWAP01	50.000.000	EURIBOR 6M	IRS 40Y	26.06.2012	26.06.2052
2017_12_27_SWAP01	50.000.000	EURIBOR 6M	3,10%	26.06.2017	26.06.2052
2010_10_14_SWCA01	75.000.000	EURIBOR 6M	IRS 1Y	14.10.2010	14.10.2055
2010_10_14_SWCA02	75.000.000	EURIBOR 6M	IRS 1Y	14.10.2010	14.10.2055
2010*1-1 S	50.000.000	EURIBOR 3M	IRS 1Y	23.06.2010	23.06.2060
2010*1-3 S	50.000.000	EURIBOR 6M	IRS 1Y	23.06.2010	23.06.2060
2019_02_11_SWAP01	50.000.000	EURIBOR 3M	IRS 41Y	11.02.2019	23.06.2060
2011*1-1 S	50.000.000	EURIBOR 6M	IRS 50Y	18.04.2011	18.04.2061
2011_04_18_SWAP01	50.000.000	EURIBOR 6M	IRS 50Y	18.04.2011	18.04.2061
2011*1-4 S	50.000.000	EURIBOR 6M	IRS 1Y	14.10.2011	14.10.2061
2011*1-5 S	50.000.000	EURIBOR 6M	IRS 50Y	14.10.2011	14.10.2061
2011*1-4 S	50.000.000	EURIBOR 6M	IRS 1Y	14.10.2011	14.10.2061
2011*1-5 S	50.000.000	EURIBOR 6M	IRS 50Y	14.10.2011	14.10.2061

DEEL 6 : GLOSSARIUM

1. GEWESTELIJKE BEGRIPPEN

Agentschap van de schuld	Zij is verantwoordelijk voor de optimalisering van het beheer van de directe gewestenschuld. Met die bedoeling verzekert ze financieringsbehoeften van het Gewest op korte, middellange en lange termijn. Ze gebruikt alle financiële producten (of afgeleide producten) met betrekking tot de rentevoetcurve om het portefeuillerisico en de kostprijs ervan te verminderen, d.i. de liquiditeiten- en rentevoetrisico's. Door de financiering hiervan op de Belgische en Europese markten, is het Agentschap van de schuld ertoe gedwongen nauwe betrekkingen aan te knopen en te onderhouden met de binnenlandse en internationale bankwereld. Ze informeert het kabinet van de Minister van Financiën, de Regering en het Brusselse parlement, evenals de controleorganen zoals de Inspectie van Financiën, het Rekenhof, het ratingbureau Standard & Poor's over haar beheersmethoden en resultaten. Ze controleert ook de evolutie van de indirecte schuld en de gewaarborgde schuld door het Gewest. Voor het beheer van de waarborgen heeft het Agentschap van de Schuld sinds 2015 een dynamisch systeem uitgewerkt dat berust op een analyse van de effectieve toekenningaanvraag. Die aanvraag moet immers passen binnen het kader dat omschreven wordt door de voorafgaande budgettaire machtiging.
Centralisatie van de thesaurieën	Het FCCB is ontstaan vanuit een politiek streven om de thesaurieën van de autonome bestuursinstellingen (zie FCCB) te centraliseren om zo schaalvoordelen te realiseren dankzij het optimaliseren van de thesauriestromen. Eerst worden de gewestelijke subsidies voor de deelnemende instellingen gestort op de transitrekeningen van het gewest. Vervolgens worden de instellingen gefinancierd naargelang van hun behoeften,

	via een systeem van automatische overboekingen tussen die transitrekeningen en de eigen rekeningen van de instellingen. Dit betekent dat de subsidies opgenomen blijven in de rekening-courant van het gewest tot ze daadwerkelijk gebruikt worden. Zo kan het gewest consolidaties (LT-leningen) met hoge rentekosten vermijden en aanzienlijke besparingen verwezenlijken.
ESR2010	Het Europees Systeem van nationale en regionale Rekeningen (ESR2010) legt een gemeenschappelijk boekhoudkundig kader vast voor de lidstaten van de Europese Unie. Dit systeem vervangt de ESR95-norm met ingang van 1 september 2014.
Financieel coördinatiecentrum (FCCB)	Het Financieel Coördinatiecentrum voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd opgericht bij ordonnantie van 19 februari 2004 en is sinds 1 oktober van datzelfde jaar actief. Het FCCB, geregeld door de ordonnantie van 4 april 2024 houdende de Codex van de openbare financiën van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, centraliseert vandaag de thesaurieën van 20 ABI's (autonome bestuursinstellingen), goed voor zowat anderhalf miljard € en is daarmee een strategische tool voor het optimaliseren van de gewestelijke financiën.
Gewaarborgde schuld	De gewaarborgde schuld omvat alle voorwaardelijke verbintenissen van het Gewest. Deze schuld maakt geen deel uit van de overheidsschuld, maar is wel een potentiële schuld wanneer een beroep gedaan wordt op de waarborg. De door het Gewest verleende waarborgen kunnen zowel betrekking hebben op passiva (leningen, ...) als op activa (schuldvorderingen, ...).
Indirecte schuld	Deze omvat de leningen die het Gewest betaalt voor rekening van andere instellingen. De terugbetaling van die leningen is in de begroting opgenomen als "herbudgettering".
Overgenomen schuld	Waar de begrippen netto te financieren saldo en directe schuld stricto sensu tot in 1995 niet konden worden onderscheiden, is dat niet langer zo sinds begin 1996. Een deel van de indirecte schuld (overgenomen schuld genoemd), in casu de schulden van de DBDM, van het Agentschap Brussel-Net, van de voormalige provincie Brabant en van de vroegere Agglomeratie Brussel werden opnieuw onderhandeld en opgenomen in de totale directe schuld. Vanaf 2009 worden de begrippen netto te financieren saldo en directe schuld stricto sensu opnieuw door elkaar gebruikt. Sinds die datum is de overgenomen schuld opgehouden te bestaan. Naargelang van de terugbetaling ervan, gebeurt de terugbetaling van nieuwe leningen uitsluitend onder het begrip netto te financieren saldo.
Schuld ESR2010	De ESR2010-norm voorziet in het consolideren van alle schulden op de balans (uitgezonderd handelsschulden) van alle instellingen die behoren tot de sector van de deelstaatoverheden (S.1312) met die van de diensten van de Regering (de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel). Deze consolidatie is van louter boekhoudkundige aard en het resultaat ervan wordt "geconsolideerde brutoschuld" of "Maastrichtschuld" genoemd.
Totale directe schuld	Deze omvat de gecumuleerde netto te financieren saldi (directe schuld stricto sensu) sedert de oprichting van het Gewest evenals de overgenomen schuld. De terugbetaling van de leningen is in de begroting opgenomen als "kapitaalaflossingen".
Totale directe schuld (encours)	Het encours van de totale directe schuld bestaat uit de directe schuld stricto sensu (vlottende schuld, voor de korte termijn en geconsolideerde directe schuld stricto sensu, voor de lange termijn) en de overgenomen schuld. De vlottende schuld bestaat uit de vaste termijnvoorschotten (VTV) de thesauriebewijzen (TB) en de kaskredieten. De vlottende schuld (CT) en de geconsolideerde directe schuld (LT) vormen het gecumuleerd netto te financieren saldo. De geconsolideerde directe schuld stricto sensu (LT) en de overgenomen schuld (LT) vormen de geconsolideerde schuld (LT).

2. ANALYSEMIDDELEN

Aflossingsplan	Het kapitaalaflossingsplan duidt de manier aan waarop alle leningen worden terugbetaald (vervaldata en bedragen).
Euribor (European Interbank Offered Rate)	De euribor is de interbancaire rentevoet die in Europa gebruikt wordt. Dat is de rentevoet tegen welke een bank van eerste rang verondersteld wordt fondsen in euro te lenen aan een andere bank van eerste rang. De renten, die dagelijks worden berekend, hebben betrekking op de vervaldata van minder dan 1 jaar. De euribor heeft de nationale interbancaire rentevoeten vervangen van de landen die deel uitmaken van de eurozone sedert 1 januari 1999.
Financieringskost-prijs	De basis van dagelijkse berekening van de financieringskosten is van het type "full costing" (geconsolideerde schuld + vlottende schuld + lasten en afgeleide producten).
Gemiddeld maandelijks en jaarlijks encours	Encours gewogen door het aantal dagen van hetzij de maand, hetzij het jaar. De belangrijkste verklaring van de stijging of de daling van het gemiddeld encours ligt in het beheer van de thesaurie- en begrotingsstromen. De stijging van het gemiddeld encours is te wijten aan een negatief differentieel tussen de ontvangst- en uitgavenstromen. De daling heeft een positief differentieel tussen die beide zelfde stromen.
Gemiddelde type-afwijking/gemiddelde	Dit analysemiddel geeft de waarde van de spreiding rond het gemiddelde van de toekomstige aflossingen. Het geeft de kwaliteit weer van de afvlakking van het aflossingsplan, en zo het risico van de portefeuilleliquiditeiten.
Herfinancieringsrisico	Het herfinancieringsrisico is het risico dat het Gewest de in de voorgaande jaren aangegane leningen en de bijhorende rentelasten niet kan terugbetalen, omdat het de terug te betalen bedragen niet kan lenen.
Liquiditeitsrisico	Het liquiditeitsrisico is het gevaar om geen financiering te vinden op korte, middellange en lange termijn om een bestaand of toekomstig tekort te dekken. Dit risico wordt automatisch vertaald in een vraag van de kredietinstellingen naar hogere creditmarges op referentierentievoet (Euribor, IRS, OLO) bij de consolidatie van de leningen en dus in een hogere financieringsprijs voor de leningnemer. De kwaliteit van de afvlakking van het aflossingsplan van de directe schuld verkleint de herfinancieringsconcentraties en dus het liquiditeitsrisico.
Looptijd	De looptijd wordt omschreven als de verhouding van de huidige gewogen waarde van elke financiële stroom tot de huidige waarde van alle financieringsstromen. Daarmee kan op basis van alle geactualiseerde cash flows (intresten en aflossingen) het renterisico geëvalueerd worden en evenzeer het gemiddelde risico van de portefeuilleliquiditeiten. Door de berekening van de looptijd kan de "gewogen gemiddelde levensduur" worden bepaald van de stromen aan intresten en aan aflossingen die worden gegenereerd door het encours van de directe schuld.
"Mark to market" risico	Het "mark to market"-risico geeft aan in welke mate de directe schuld (met de eraan gekoppelde swaps) gevoelig is voor het marktrenterisico. Het geeft de verandering in waarde weer, uitgedrukt in euro, die de financiële verbintenissen van het Gewest ondergaan bij een verandering met 1 basispunt (0.01%) van de nulcouponrente voor een gegeven looptijd. Een positief cijfer betekent dat de waarde van de verbintenissen van het Gewest toeneemt wanneer de referentierente met 1 basispunt daalt.
Portefeuillestructuur	De structuur van de portefeuille bestaat uit twee delen: - het deel dat niet onderhevig is aan of beschermd tegen het renterisico (geconsolideerde schuld tegen vaste rente en geconsolideerde schuld tegen beschermde variabele rente); - het deel dat onderhevig is aan het renterisico (geconsolideerde schuld tegen variabele rente).

Renterisico	Het renterisico bepaalt het niveau van blootstelling van de portefeuille van de totale directe schuld aan een rentestijging. Diverse financiële instrumenten zijn beschikbaar om de portefeuille te beschermen: rente swap (IRS; forward swap; ...); FRA (= rentewaarborg); rentevoet opties (cap; floor; collar; ...).
Tegenpartijrisico	Het tegenpartijrisico (of kredietrisico) vloeit voort uit de onzekerheid dat een van de tegenpartijen haar financiële verplichtingen niet of slechts deels vervult.

3. FINANCIËLE PRODUCTEN

Cap	Een cap is een onderhands contract tussen twee tegenpartijen dat aan zijn koper toelaat, in ruil van de betaling van een premie (uitgedrukt in percentage van het nominaal), een lening te garanderen met variabele rentevoet tegen een stijging van de rentevoet boven een bovengrensrente. Het is een geheel van opties op rentevoeten met opeenvolgende vervaldagen ("roll-over"-systeem). Bij elke vereffening (fixing) wordt de hoogte van de rente vergeleken met de uitoefeningsprijs van de cap. Als de rentevoet hoger is dan die van de uitoefeningsprijs, dan ontvangt de koper van de cap van de verkoper het rentevershil maal het nominale bedrag vergeleken met het aantal dagen van de periode. Is de rentevoet lager dan de uitoefeningsprijs, dan wordt de optie niet uitgevoerd.
Cap met deactiveergrens	De cap met deactiveergrens is een cap waaraan een bovengrensrente (deactiveergrens) werd gekoppeld met de bedoeling om de te betalen premie te verlagen. Als de vereffeningrente boven de bovengrensrente stijgt, wordt de cap gedeactiveerd voor de vastlegging in kwestie.
Collar	Een collar is de combinatie van de aankoop van een cap (te betalen premie) en van de verkoop van een floor (te ontvangen premie) met de bedoeling de te betalen premie voor de aankoop van een cap te verlagen (of zelfs te annuleren – dan spreken we van "zero cost collar").
Floor	Een floor is een onderhands contract tussen twee tegenpartijen waarmee de koper ervan zich kan indekken, in ruil voor de betaling van een premie (uitgedrukt in percentage van het nominaal), tegen een daling van de rentevoeten onder een bodemrente. Het is een geheel van opties op rentevoeten met opeenvolgende vervaldagen ("roll-over"-systeem). Bij elke vereffening (fixing) wordt de hoogte van de rente vergeleken met de uitoefeningsprijs van de floor. Als de rentevoet lager is dan die van de uitoefeningsprijs, dan ontvangt de koper van de floor van de verkoper het rentevershil maal het nominale bedrag vergeleken met het aantal dagen van de periode. Is de rentevoet hoger dan de uitoefeningsprijs, dan wordt de optie niet uitgevoerd.
FRA (Forward Rate Agreement)	De FRA is een onderhandse overeenkomst (geen premie te betalen) tussen twee tegenpartijen die toelaat vanaf het sluiten ervan een rentevoet te waarborgen op een ontlending of een toekomstige belegging op de monetaire markt van een maand tot een jaar. Een ontlener legt de kostprijs vast van zijn toekomstige schuldenlast met de aankoop van de FRA (bescherming tegen een rentestijging); een uitlener verzekert zich van een gewaarborgde beleggingsrente door een FRA te verkopen (bescherming tegen een rentedaling). De tegenpartij verzekert zich van een ontleningsrente (de aankoper) of een uitleningsrente (de verkoper) die vooraf gekend zijn maar ziet af van de winst van een mogelijke daling (de aankoper) of stijging (de verkoper) van de rente in zijn voordeel.

	De vervaldag van de FRA is gelijk aan de aanvangsdatum van de waarborg. Op die datum wordt de waarde van de referentierentevoeten (euribor) vergeleken met de gewaarborgde rente (FRA).
Geconsolideerde lening	Een lening consolideren is de operatie die erin bestaat een deel van de kortetermijnschuld (< 1 jaar) om te zetten in langetermijnschuld (> 1 jaar) ofwel tegen variabele rentevoet of tegen vaste rentevoet.
IRS (Interest Rate Swap)	Een IRS is een swap van de rentevoeten. Het is een operatie van uitwisseling van rentestromen uitgedrukt in eenzelfde munt. Hij maakt het, gedurende een bepaalde periode, mogelijk om met een tegenpartij twee stromen van vorderingen uit te wisselen, waarvan de ene een schuldenlast voorstelt en de andere een belegging (men spreekt van de twee benen van de swap). Er bestaan 3 varianten van swap: - variabele rentevoet naar variabele rentevoet (basis swap); - vaste rentevoet naar variabele rentevoet (klassieke swap); - variabele rentevoet naar vaste rentevoet (klassiek swap). Men is ofwel betaler (men betaalt de vaste rente want men ontleent en men krijgt de vlottende rente want men leent uit), ofwel ontvanger (men krijgt de vaste rente want men leent uit en men betaalt de vlottende rente want men ontleent).
Swaption	Samentrekking van de woorden swap en option. Een swaption is een optie op een swap. Ze laat toe over te gaan tot de aankoop (call swaption) of verkoop (put swaption) van het recht (en niet de verplichting) om een swap van rentevoeten te sluiten op een bepaalde datum (Europese swaption) of voor een bepaalde duur (Amerikaanse swap). De kenmerken van de swap worden op voorhand vastgelegd (notioneel bedrag; begin- en einddatum; referentietarieven).
Swap van forward rentevoeten	Werkt op dezelfde manier als de IRS behalve dat de aanvangsdatum van de swap niet gelijk is aan de datum van sluiting van de swap. De aanvangsdatum van de swap wordt vastgelegd op een toekomstige datum (forward).
Thesauriebewijzen (TB)	Handelspapier dat een schuldvordering vertegenwoordigt en dat de vorm krijgt van een titel (van schuldvordering). De titel wordt uitgegeven op een discountbasis referentie euribor). Hij wordt uitgegeven door een privéonderneming of een openbare instelling, anders dan een kredietinstelling om kapitalen op korte termijn te verwerven (termijn minder dan 1 jaar). Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een programma van thesauriebewijzen op korte termijn (van 1 dag tot 1 jaar) opgezet, dat sinds 3 april 2009 deel uitmaakt van het MTN-programma. Sinds 23 december 2022 kan met dit programma tot maximaal € 11 miljard aan titels worden uitgegeven.
Voorschot op vaste termijn (VVT)	Het voorschot op vaste termijn is een lening die slaat op een bepaald bedrag dat op een vaste vervaldag moet worden terugbetaald. Het is bedoeld voor de financiering van kasbehoeften. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beschikt over vaste termijn voorschotlijnen van 1 dag tot 1 jaar bij de kassier van het Gewest, en van meer dan 30 dagen bij verschillende banken.

INDEX

GRAFIEKEN

Grafiek 1: Uitstaand bedrag van de totale directe schuld 1991-2024 op 31 december (in miljoenen €).....	17
Grafiek 2: Verschil tussen gemiddeld jaarlijks uitstaand bedrag en uitstaand bedrag van de totale directe schuld op 31 december (in duizenden €).....	17
Grafiek 3: Euriborrente op 3, 6 en 12 maanden.....	18
Grafiek 4: Evolutie van de IRS-rente tussen 2008 en 2024.....	19
Grafiek 5: Gemiddelde maandelijkse kostprijs ter financiering van de directe schuld (2022-2024).....	20
Grafiek 6: Evolutie duration (maandeinde) en gewogen maandelijkse kost (1998-2024).....	21
Grafiek 7: Evolutie van de structuur van de schuld van 31 december 2023 (links) tot 31 december 2024 (rechts).....	23
Grafiek 8: Financieringen in 2024 volgens type (links) en afkomst (rechts).....	28
Grafiek 9: Gemiddelde looptijd volgens financieringsvorm op lange termijn in 2024.....	29
Grafiek 10: Financieringsvormen op 31 december 2024 volgens bedrag (links) en volgens gemiddelde looptijd (rechts).....	29
Grafiek 11: Verdeling van de afgeleide producten per producttype op 31.12.2024.....	30
Grafiek 12: Rating van de bancaire tegenpartijen op 31.12.2024 per financieringstype (links) en per afgeleid product (rechts).....	31
Grafiek 13: Gewogen maandelijkse samenstelling (per aantal dagen van de maand) van de vlottende schuld in 2024.....	34
Grafiek 14: Jaarvolume emissies thesauriebewijzen (in nominale waarde).....	37
Grafiek 15: Gemiddeld jaarlijks uitstaand bedrag thesauriebewijzen (van 2001 tot 2024).....	37
Grafiek 16: Aandeel van de TB in de vlottende schuld in 2024.....	38
Grafiek 17: Verdeling van het totaal bewegingen 2024.....	43
Grafiek 18: Verdeling van het gemiddeld totaal uitstaand bedrag (eigen + transitrekeningen) 2024.....	43
Grafiek 19: Evolutie van het globale financiële uitstaande bedrag van het FCCB.....	44
Grafiek 20: Verloop van het netto te financieren saldo van de instellingen voor 2025.....	45
Grafiek 21: Evolutie van de kwaliteit van de thesaurieplanning van het FCCB.....	45
Grafiek 22: Bedrag van de stortingen en trekkingen op de transitrekeningen in 2024.....	50
Grafiek 23: Grafische weergave van de gewogen afwijkingen tijdens het jaar 2024.....	51
Grafiek 24: Aflossingsplan (2025-2029) van de geconsolideerde schuld op 31.12.2024.....	52
Grafiek 25: Gecumuleerde aflossingen van de geconsolideerde schuld (2025-2029) op 31.12.2024.....	53
Grafiek 26 : OLO 20 jaar.....	59
Grafiek 27 : ECB - Depositofaciliteitrente.....	59
Grafiek 28: Verloop van de uitstaande door het Gewest gewaarborgde schuld op lange termijn.....	64
Grafiek 29: Aandeel in % van de verschillende instellingen in het totaal van het uitstaande bedrag van de gewaarborgde schuld op 31.12.2024.....	67
Grafiek 30: Encours van de totale directe schuld 1990-2024 op 31 december (in miljoen €).....	70
Grafiek 31: Evolutie van de indirecte schuld op 31 december (in duizenden €).....	72
Grafiek 32: Encours van de gewestschuld stricto sensu op 31 december (in duizenden €).....	73
Grafiek 33: Evolutie van de gewestelijke geconsolideerde schuld volgens de ESR95-norm op 31 december (in duizenden €).....	75
Grafiek 34: Evolutie van de totale schuld in verhouding tot de totale ontvangsten volgens de ESR95-norm op 31 december.....	75

Grafiek 35: Evolutie van de gewestelijke geconsolideerde schuld volgens de ESR2010-norm op 31 december (in duizenden €).....	77
Grafiek 36: Evolutie van de totale schuld in verhouding tot de totale ontvangsten op 31 december (ESR2010-norm).....	78
Grafiek 37: Gemiddelde maandelijkse kostprijs (gewogen tegen het gemiddeld encours) ter financiering van de totale directe schuld (1997-2024).....	79
Grafiek 38: Verloop van de portefeuillestructuur (op 31 december).....	80
Grafiek 39: Aflossingsplan van de geconsolideerde schuld op 31 december 2024 (2025-2071).....	81
Grafiek 40: Gecumuleerde aflossingen van de geconsolideerde schuld op 31 december 2024 (2025-2071)	81

TABELLEN

Tabel 1: Cijfers van de schuld van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 31 december (in miljoen € of in %).....	7
Tabel 2: Geconsolideerde brutoschuld volgens Maastrichtnorm en creditsaldi van de S1312-instellingen op 31 december	10
Tabel 3: Verhouding Totale schuld / Totale ontvangsten (op 31 december)	10
Tabel 4: Evolutie van de euriborrente tussen 2023 en 2024	18
Tabel 5: Evolutie van de IRS-rente tussen 2023 en 2024.....	19
Tabel 6: Structuur van de portefeuille op 31 december 2024	22
Tabel 7: Evolutie van de rentegevoeligheid van de portefeuille.....	23
Tabel 8: Gevoeligheid van de Gewestportefeuille voor de marktrente (nulcouponobligaties) op 31.12.2024	24
Tabel 9: Dekkingsgraad van de schulddienst (GOB).....	25
Tabel 10: Jaargemiddelde van de kortetermijnschuld in 2024.....	34
Tabel 11: Financiële lasten opgelopen in 2024 in € voor de kortetermijnschuld (< 1 jaar)	35
Tabel 12: 20 pararegionale instellingen nemen deel aan het FCCB	42
Tabel 13: Evolutie van het globale financiële uitstaande bedrag van het FCCB	44
Tabel 14: Evolutie van het saldo van de 19 transitrekeningen.....	49
Tabel 15: Gemiddelde jaarlijkse gewogen kostprijs (maandeinde) volgens de 3 macro-economisch scenario's..	55
Tabel 16: Machtigingen en waarborgen verleend in 2024	65
Tabel 17: Gebruikmakingen en uitwinningen van waarborgen en uitstaande bedragen in 2024	66
Tabel 18: Encours van de totale directe schuld op 31 december (in duizenden €).....	68
Tabel 19: Encours van de indirecte schuld op 31 december (in duizenden €)	71
Tabel 20: Encours van de gewestschuld stricto sensu op 31 december (in duizenden €).....	72
Tabel 21: Encours van de schuld volgens de ESR95-norm op 31 december (in duizenden €).....	74
Tabel 22: Encours van de schuld volgens de ESR2010-norm op 31 december (in duizenden €).....	76
Tabel 23: Verloop van de financieringskost van de portefeuille	78
Tabel 24: Verloop van de looptijd van de portefeuille (in jaar)	79
Tabel 25: Encours van de gewaarborgde schuld op 31 december (in duizenden €).....	82
Tabel 26: Leningen van de geconsolideerde schuld (toestand op 31.12.2024).....	83
Tabel 27: Afgeleide producten van de geconsolideerde schuld (toestand op 31.12.2024)	89

Gewestelijke portaalsite:

Het recentste gepubliceerde jaarverslag van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is beschikbaar en kan gedownload worden op de website van Brussel Financiën en Begroting:

<https://overheidsdienst.brussels/BFB/Publicaties/Agentschap%20van%20de%20jaarlijkse%20schuld/2024/>

Voor bijkomende informatie:

Dhr. Faenza

T +32 (0)2 204 25 85

sfaenza@sprb.brussels

Adres:

Gewestelijke Overheidsdienst Brussel

Brussel Financiën en Begroting - Agentschap van de Schuld

(ter attentie van de heer Faenza - Iris Tower 22/06)

Sint-Lazarusplein 2

B - 1035 Brussel

Verantwoordelijke uitgever:

Mark Dehoux, directeur-generaal van Brussel Financiën en Begroting (BFB) - Juni 2025

© Gewestelijke Overheidsdienst Brussel

Alle rechten voorbehouden